

EQUIPPING CHURCH LEADERS
• EAST AFRICA •

1 PETRO

na

Jonathan M. Menn

B.A., University of Wisconsin-Madison, 1974

J.D., Cornell Law School, 1977

M.Div., Trinity Evangelical Divinity School, 2007

Equipping Church Leaders-East Africa

3701 N. Gillett St., Appleton, WI 54914

(920) 731-5523

jonathanmenn@yahoo.com

www.eclea.net

Kimetafsiriwa na Michael Nyangusi mn6094@gmail.com

2022

1 Petro kiliandikwa na mtume Petro pengine mwaka 62-63BK. Dhamira za wokovu, maisha ya Kikristo (yaani kuutendea kazi wokovu wetu), kanisa, mateso, na vipengele muhimu vya utu na kazi za Yesu Kristo ni muhimu katika *1 Petro*. Wokovu unajadiliwa kutoka kwa mtazamo wa Mungu, kutoka kwa mtazamo wetu, kihistoria, kitheolojia, na kuhusiana na jinsi tunavyoishi kama Wakristo (yaani, kwa vitendo). Wokovu wetu unapaswa kutuathiri kiakili na kitabia. Petro anazungumza jinsi Wakristo wote wanavyopaswa kuishi na kutoa maagizo maalum kwa makundi mbali mbali ndani ya kanisa, ikiwa ni pamoja na watumishi, wake, waume, wazee, na waumini wachanga. Anajadili masuala tofauti ya mateso na majibu yetu ya kibinafsi na ya ushirika kwa mateso. Kila moja ya mada hizi hutazamwa kutoka pembe tofauti, zote zinahusiana, na kila moja inafungamanishwa na utu na kazi ya Kristo. Petro mara kwa mara ananukuu kutoka au kudokeza AK, na analiona kanisa kama Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho.

YALIYOMO

I. Utangulizi.....	2
A. Mwandishi.....	2
B. Tarehe na Mada	
C. Muundo na Muhtasari.....	2
II. Maoni juu ya 1 Petro.....	7
A. Salamu (1:1-2).....	7
B. Wokovu (1:3–2:10).....	10
• <u>Wokovu kutoka kwa mtazamo wa Mungu (1:3-5).....</u>	10
• <u>Wokovu kutoka kwa mtazamo wetu (1:6-9).....</u>	12
• <u>Ukuu wa wokovu wetu (1:10-12).....</u>	13
• <u>Maana ya wokovu kwa mwenendo wetu (1:13–2:3).....</u>	14
• <u>Wokovu unaelezwa kitheolojia (2:4-10).....</u>	17
C. Ishi maisha ya haki mahali popote ulipo au katika hali yoyote unayokutana nayo (2:11–4:11).....	19
• <u>Waamini wote (2:11-17).....</u>	19
• <u>Watumishi (2:18-25).....</u>	21
• <u>Wake (3:1-6).....</u>	22
• <u>Waume (3:7).....</u>	23
• <u>Waamini wote: muhtasari (3:8-12).....</u>	25
• <u>Mateso ya wenye haki (3:13–4:6).....</u>	28
• <u>Mwisho wa mambo yote umekaribia (4:7-11).....</u>	31
D. Mwitikio wa kanisa kwa mateso (4:12–5:11).....	32
• <u>Msishangae majaribu makali yanapowajieni kana kwamba ni kitu kigeni (4:12-19).....</u>	32
• <u>Wazee (5:1-4).....</u>	33
• <u>Vijana (5:5a).....</u>	34
• <u>Waamini wote (5:5b-11).....</u>	34
E. Salam za kuhitimisha (5:12-14).....	36
BIBLIOGRAFIA.....	37
MWANDISHI.....	39

I. Utangulizi

A. Mwandishi

Mwandishi anajitambulisha katika mistari wa kwanza wa kitabu: "*Petro, mtume wa Yesu Kristo*" (**1 Pet 1: 1**). Katika *2 Petro* anasema, "*Hii ndiyo barua ya pili ninayowaandikia*" (**2 Pet 3:1**). Polycarp, katika *Waraka wake kwa Wafilipi*, ulioandikwa karibu mwaka 135 BK, ananukuu au kudokeza kauli katika *1 Petro* zaidi ya mara kumi na mbili. Mwanahistoria wa awali Eusebius anasema kwamba *1 Petro* "inakubaliwa kuwa ya kweli" na "ilitumiwa na baba wa kale katika maandishi yao, kama kazi isiyo na shaka ya mtume" (Eusebius 1988: 83 [*Ecclesiastical History* 3.3.25]). J. Ramsey Michaels anahitimisha, "Tukiweka kando zile Injili nne na zile nyaraka za Paulo, uthibitisho wa nje wa *1 Petro* una nguvu, au ni wenye nguvu zaidi, kuliko kitabu kingine chochote cha AJ" (Michaels 1988: xxxiv).

Inashangaza, jina kamili la Petro lilikuwa Simoni Bar-yona (**Math 16:17**) au Simoni mwana wa Yohana (**Yohana 1:42; 21:15-17**).¹ Yesu alimpa jina la Kefa, Kiaramaiki kwa Kiyunani Petros (Petro), ambayo ina maana ya "mwamba" au "jiwe" (**Math 16:18; Yohana 1:42**). Anaitwa Simoni Petro katika **Yohana 1:40** na Simeoni (lahaja ya Simoni) katika **Matendo 15:14**. Petro alikuwa kiongozi dhahiri na msemaji wa wale kumi na mbili na, pamoja na Yakobo na Yohana, alitwa mmoja wa "nguzo" za kanisa la kwanza (**Gal 2:9**). Kwa taaluma, alikuwa mvuvi pamoja na ndugu ya Andrea (**Marko 1:16**). Alikuwa ameo (**Marko 1:29-30**), na mkewe aliandamana naye katika safari za kimisheni (**1 Kor 9:5**). Mapokeo yanadai kwamba aliuawa huko Roma mnamo 64-66 BK kama sehemu ya mateso dhidi ya Wakristo yaliyoanzishwa na Mfalme Nero, baada ya ule moto mkubwa wa Roma, kwa kusulibishwa kichwa chini kwa sababu hakujiiona kuwa anastahili kufa kama vile Bwana alivyokufa ("Saint Peter" 2022: 5.3.1).

B. Tarehe na mada

Kwa kuchukulia mtazamo wa kimapokeo wa muda wa kifo cha Petro, na kuruhusu wa yeye kuandika *2 Petro*, tarehe inayowezezekana zaidi ya *1 Petro* ni 62-63BK (ona Grudem 1988: 37; Carson na Moo 2005: 646).

Mada za wokovu, maisha ya Kikristo (yaani, kuutumia wokovu wetu), kanisa, mateso, na vipengele muhimu vya utu na kazi ya Yesu Kristo ni muhimu katika *1 Petro*. Wokovu unajadiliwa katoka kwa mtazamo wa Mungu, kutoka kwa mtazamo wetu, kihistoria, kitheolojia, na kwa kuhusiana na namna tunavyoishi kama Wakristo (yaani, kwa matendo). Wokovu wetu unapaswa kutuathiri kiakili na kitabia. Petro anazungumzia jinsi Wakristo wote wanavyopaswa kuishi na anatoa maagizo mahususi kwa makundi mbalimbali yaliyomo ndani ya kanisa, ikiwa ni pamoja na watumishi, wake, waume, wazee, na waamini wachanga. Anajadili masuala mbalimbali yahasuyo mateso, na mwtikio wetu wa kibinafsi na kiushirika kwa mateso. Kila moja ya mada hizi hutazamwa kutoka katika pembe tofauti, zote zinahusiana, na kila moja inafungamana na utu na kazi ya Kristo. Petro mara kwa mara ananukuu kutoka au kudokeza AK, na analiona kanisa kama Israeli mpya, wa kweli wa kiroho.

C. Muundo na Muhtasari

Kitabu kinaweza kuelezwa kama ifuatavyo:

I. Salamu (1:1-2)

A. Kutoka kwa—Petro, mtume

B. Kwa—wateule wa utawanyiko

C. Msingi wa kuchaguliwa kwao:

1. kama vile *Baba alivyotangulia kuwajua*,

2. katika *utakaso wa Roho*,

3. kwa ajili ya *utii kwa Yesu Kristo* na kwa *kununyiziwa kwa damu yake*

D. Salamu—*Neema na amani* katika kipimo kamili

II. Wokovu (1:3–2:10)

A. Wokovu kutoka kwa mtazamo wa Mungu (1:3-5)

1. Kulingana na rehema zake kuu

a. Ametufanya tuzaliwe mara ya pili

b. Kwa tumaini lililo hai

c. Kupitia ufufuo wa Yesu Kristo

¹ "Yona" kwa Kiaramaiki ni ufupisho wa "Yohana" (Carson 1991: 156).

- d. Kwa urithi usioharibika uliotunzwa mbinguni kwa ajili yenu
2. Mnalindwa na nguvu za Mungu
 - a. Kwa njia ya imani
 - b. Kwa ajili ya wokovu
 - (1) ambao utafunuliwa wakati wa mwisho
- B. Wokovu kutoka kwa mtazamo wetu (1:6-9)**
 1. Tunafurahi licha ya majaribu mbalimbali
 - a. ili ukweli wa imani yetu upate sifa, utukufu na heshima
 - b. wakati wa kufunuliwa Yesu Kristo
 - (1) Ambaye hatujamwona
 - (2) Lakini tunampenda, tunamwamini na kumfurahia
 - (A) anayetuongoza katika matokeo ya imani yetu, wokovu wa nafsi zetu
- C. Ukuu wa wokovu wetu (1:10-12)**
 1. Manabii walichunguza kwa makini ni lini mateso yaliyotabiriwa na utukufu wa Yesu vitakuwa
 2. Ilifunuliwa kwamba waliwatumikia ninyi
 - a. Katika mambo ambayo yametangazwa kwenu
 - b. Na wale walioihubiri injili kwenu
 - c. Kwa Roho Mtakatifu
 - d. Katika hivyo malaika hutamani kutazama
- D. Maana ya wokovu kwa mwenendo wetu (1:13-2:3)**
 1. Kiakili, tunapaswa:
 - a. Kutayarisha akili zetu kwa matendo
 - b. Kuwa na akili timamu
 - c. Kuweka tumaini letu kwa utimilifu juu ya neema ambayo italetwa kwetu wakati wa kufunuliwa kwa Yesu Kristo
 2. Kitabia, tunapaswa:
 - a. Kuwa watii
 - b. Tusifuatishe zile tamaa za ujinga wetu wa zamani
 - c. Tuwe watakatifu katika mwenendo wetu wote
 - (1) kwa sababu Mungu ni mtakatifu, na
 - (2) Mungu anahukumu bila upendeleo
 - d. Tuenende kwa hofu
 - (1) mkijua kwamba mlikombolewa kutoka katika mwenendo wenu usiofaa, si kwa vitu viharibikavyo, lakini kwa damu ya thamani ya Kristo, aliye:
 - (A) julikana kabla ya misingi ya dunia
 - (B) dhihirishwa katika nyakati za mwisho kwa ajili yenu
 - i. ambaye, kwa yeye tunamwamini Mungu
 - (a) ambaye (Mungu) alimfufua kutoka kwa wafu na
 - (b) akampa utukufu
 - (i) ili kwamba imani yenu na tumaini viwe katika Mungu
 - e. Pendaneni kwa dhati kutoka kwa mioyo safi
 - (1) kwa kuwa mmeokolewa
 - (A) si kwa mbegu iharibikayo, bali kwa isiyoharibika
 - (B) kupitia neno lililo hai la kudumu la Mungu
 - i. kwa kuwa wote wenye mwili ni kama nyasi hunyauka
 - ii. lakini neno la Bwana ladumu milele
 - (2) Basi wekeni mbali uovu wote, na hila na unafiki, hasira, na matukano
 3. Kama watoto wachanga waliozaliwa, yatamanini maziwa safi ya kiroho
 - a. ili mkue katika wokovu

E. Wokovu unaelezwa kitheilojia (2:4-10)

1. Yesu ni jiwe lililohai
 - a. lililokataliwa na wanadamu, lakini
 - b. lililochaguliwa na lenye thamani machoni pa Mungu
2. Mnapomjia yeye, ni kama mawe yaliyo hai, yanayojengwa:
 - a. kama nyumba ya kiroho
 - b. kuwa ukuhani wa kifalme
 - c. kutoa dhabihu za kiroho zinazokubalika kwa Mungu kwa njia ya Yesu Kristo
3. Kwa sababu Yesu ni jiwe la pembeni
 - a. na ye yote amwaminiye hatatahayarika kamwe, bali ataheshimiwa
4. Lakini yeye ni jiwe la kujikwaza na mwamba wa kuwaangusha kwa wasioamini wasiolitii neno
5. Bali ninyi ni:
 - a. mzao mteule
 - b. ukuhani wa kifalme
 - c. taifa takatifu
 - d. watu wa milki yake
 - (1) mpate kuzitangaza fadhili zake yeye
 - (A) aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu
 - e. mliokuwa kwanza si taifa, bali sasa ni taifa la Mungu
 - f. mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema

III. Ishi maisha ya haki mahali popote ulipo au katika hali yoyote unayokutana nayo (2:11-4:11)

A. Waamini wote (2:11-17)

1. Ziepukeni tamaa za mwili
 - a. Zipiganazo na roho
2. Mwe na mwenendo mzuri
 - a. Ili kwamba “Mataifa” wawasingiziapo wayatazamapo matendo yenu mema na kumtukuza Mungu siku ya kujiliwa
3. Tiini kwa ajili wa Bwana kila mamlaka ya serikali
4. Ishini kama walio huru
 - a. msiotumia uhuru wenu kama kusitiri ubaya
 - b. bali mnaoishi kama watumwa wa Mungu
5. Waheshimuni watu wote:
 - a. wapendeni ndugu
 - b. mcheni Mungu
 - c. mpeni heshima mfalme

B. Watumishi (2:18-25)

1. Watiini bwana zenu kwa hofu nyingi
 - a. walio wema na wenye upole na wale wakali
 - b. maana huu ndio wema hasa, mtu akivumilia huzuni kwa kumkumbuka Mungu, pale ateswapo isivyo haki
 - (1) kwa maana hakuna sifa ya kustahimili mnapopigwa mtendapo dhambi
 - (2) lakini kustahimili mtendapo mema na kupata mateso, huu ndio wema hasa mbele za Mungu
 - (3) kwa sababu ndio mliloitiwa
 - (A) maana Kristo naye aliteswa kwa ajili yenu
 - (B) akawaachia kielelezo mfuate nyayo zake
 - i. yeye hakutenda dhambi
 - ii. wala hila haikuonekana kinywani mwake
 - iii. yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano
 - iv. alipotewa, hakuogofya
 - v. bali alijikabidhi kwake yeye ahukumuye kwa haki
 - vi. alizichukuwa dhambi zetu katika mwili wake ili

- tufe katika dhambi na tuwe hai katika haki
(C) na kwa kupigwa kwa Kristo tuliponywa
i. kwa maana tulikuwa tumepotea kama kondoo lakini
sasa tumemrudia Mchungaji na Mwangalizi wa roho
zetu

C. Wake (3:1-6)

1. Watiini waume zenu
 - a. kusudi, ikiwa wako wasioliamini Neno, wavutwe kwa mwenendo wenu
(1) ambao unapaswa kuwa safi na wa hofu
2. Kujipamba kwenu:
 - a. kusiwe kwa nje (kusuka nywele, kujitia dhahabu, kuvalia mavazi)
 - b. bali kuwe utu wa moyoni (uzuri usioharibika wa roho ya upole na utulivu)
 - (1) iliyo ya thamani kuu mbele za Mungu
 - (2) maana hivyo ndivyo walivyojipamba wanawake watakatifu wa zamani waliomtumaini Mungu, na kuwatii waume zao
 - (A) kama vile Sara alivyomtii Ibrahimu, akamwita Bwana
 - i. nanyi ni watoto wake, ikiwa:
 - (a) mnafanya mema, na
 - (b) hamtishwi na hofu yoyote

D. Waume (3:7)

1. Kaeni na wake zenu kwa akili
2. Mpe mke heshima kama chombo kisicho na nguvu
 - a. kwa kuwa yeye ni mrithi na wewe wa neema ya uzima
 - b. kusudi kuomba kwenu kusizuiliwe

E. Waamini wote: muhtasari (3:8-12)

1. Mwe na nia moja, wenye kuhurumiana, wenye kupendana kama ndugu, wasikitikivu, wanyenyekevu
2. Msilipe baya kwa baya aulaumu kwa laumu, bali wenye kubariki
 - a. kwa sababu hayo ndiyo mliyoiwa
 - (1) ili mrithi baraka
 - (A) kwa maana atakaye kupenda maisha, Na kuona siku njema:
 - i. auzuie ulimi wake usinene mabaya na hila
 - ii. na aache mabaya
 - iii. atende mema
 - iv. atafute na kuifuata amani
 - b. kwa kuwa macho ya Bwana huwaelekea wenye haki
 - c. masikio yake husikiliza maombi yao
 - d. bali uso wa Bwana ni juu ya watenda mabaya

F. Mateso ya wenye haki (3:13-4:6)

1. Ni nani atakayewadhuru mkiwa wenye juhudi katika mema?
2. Lakini mjadoteswa kwa sababu ya haki mna heri
 - a. msiwaogope hao wanaowatesa
 - b. msifadhaike
 - c. bali mtakaseni Kristo Bwana mioyoni mwenu
3. Mwe tayari siku zote kumjibu kila mtu awaulizaye habari za tumaini lililo ndani yenu
 - a. fanyeni hivyo kwa upole na kwa heshima na dhamiri njema
 - (1) ili kwamba mnaposingiziwa, wale wautukanao mwenendo wenu mwema katika Kristo wataharishwe
4. Maana ni afadhali kuteswa kwa kutenda mema, ikiwa ndiyo mapenzi yake Mungu, kuliko kwa kutenda mabaya
5. Kwa maana Kristo naye aliteswa, mwenye haki kwa ajili ya wasio haki
 - a. ili atulete kwa Mungu
 - b. alikufa katika mwili lakini alifanywa hai katika roho
 - (1) kwa hiyo aliwaendea roho waliokaa kifungoni akawahubiri
 - (A) kwa sababu hawakutii hapo awali
 - i. Nuhu alipokuwa akijenga safina ambamo watu nane

- waliokoka kwa maji
 - ii. huu ni mfano wa ubatizo ambao unatuokoa sisi sasa
 - (a) kama ombi kwa Mungu
 - (i) kwa dhamiri njema
 - (ii) kupitia ufufuo wa Yesu Kristo
 - c. amekwenda zake mbinguni na yuko mkono wa kuume wa Mungu
 - d. malaika wote, mamlaka, na nguvu zimewekwa chini yake
 - 6. Kwa kuwa Kristo aliteswa katika mwili, nanyi jivikeni silaha ya nia ile ile
 - a. kwa maana kila aliyeteswa katika mwili ameachana na dhambi
 - b. msiendeleo kuishi kwa tamaa za wanadamu bali kwa mapenzi ya Mungu
 - c. maana wakati wenu uliopita watosha kwa kuishi katika taama na ibada ya sanamu isiyo halali
 - 7. Sasa “Mataifa” wanashangaa kwamba hamuungani nao katika ufisadi usio na kiasi
 - a. wakiwatukana
 - b. lakini watatoa hesabu kwa Mungu ambaye yuko tayari kuwahukumu walio hai na waliokufa
 - 8. Hii ndiyo sababu injili ilihubiriwa kwa hao waliokufa
 - a. kwamba ingawaje wamekufa katika mwili, waweze kuishi katika roho kama Mungu alivyo hai
- G. Mwisho wa mambo yote umekaribia (4:7-11)**
- 1. Basi, mwe na kiasi na akili
 - a. kwa ajili ya maombi yenu
 - 2. Iweni na juhudi nyingi katika kupendana
 - a. kwa sababu upendano husitiri wingi wa dhambi
 - 3. Mkaribishane ninyi kwa ninyi, pasipo manung’uniko
 - 4. Tumieni karama zenu kwa kuhudumiana
 - a. kama mawakili wema wa neema mbalimbali za Mungu
 - 5. Nena kama mausia ya Mungu
 - 6. Hudumu kwa nguvu ulizojaliwa na Mungu
 - a. ili Mungu atukuzwe katika mambo yote kwa Yesu Kristo
 - 7. Utukufu na uweza una yeje hata milele na milele

IV. Mwitikio wa kanisa kwa mateso (4:12–5:11)

A. Msishangae majaribu makali yanapowajieni kana kwamba ni kitu kigeni (4:12-19)

- 1. Furahini kama mlivyoshiriki mateso ya Kristo
 - a. ili katika ufunuo wa utukufu wake mfurahi kwa shangwe
- 2. Mkilaumiwa kwa ajili ya jina lake Kristo, ni heri
 - a. kwa kuwa Roho wa utukufu wa Mungu anawakalia
- 3. Mtu asiteswe kama mtenda mabaya
- 4. Usione haya ukiteswa kama Mkristo
 - a. bali mtukuze Mungu katika jina hilo
- 5. Wakati umefika kwa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu
 - a. na kama ikianza na sisi, matokeo ya wale wasioitii injili ya Mungu yatakuwaje?
 - b. na mwenye haki akiokoka kwa shida, yule asiyemcha Mungu na mwenye dhambi atakuwaje?
- 6. Basi, wao wateswao kwa mapenzi ya Mungu, na wamwekee dhamana roho zao katika kutenda mema

B. Wazee (5:1-4)

- 1. Lichungeni kundi la Mungu, si kwa kulazimishwa, bali kwa hiari kama Mungu atakavyo
 - a. si kwa kutaka fedha ya aibu, bali kwa moyo
 - b. si kama wajifanyao mabwana, bali kwa kuwa vielelezo kwa lile kundi
- 2. Mchungaji mkuu atakapodhihirishwa, mtaipokea taji ya utukufu ile isiyokauka

C. Vijana (5:5a)

- 1. Watiini wazee

D. Waamini wote (5:5b-11)

1. Jifungeni unyenyekevu kati ya ninyi kwa ninyi
 - a. kwa sababu Mungu huwapinga wenye kiburi lakini huwapa neema wanyenyekevu
2. Nyenyekeeni chini ya mkono wa Mungu ulio hodari
 - a. ili awakweze kwa wakati wake
3. Mtwikeni yeye fadhaa zenu zote
 - a. kwa maana yeye hujishughulisha na mambo yenu
4. Mwe wenye kiasi na kukesha
 - a. kwa kuwa mshitaki wenu, ibilisi, ananguruma, akitafuta mtu ammeze
5. Mpingeni shetani, mkiwa thabiti katika imani
 - a. mkijua kwamba mateso yale yale yanatimizwa kwa ndugu zenu walioko duniani
6. Mkiisha kuteswa kwa muda kidogo, Mungu wa neema mwenyewe atawatengeneza na kuathibitisha, na kuwatia nguvu, kuwarejesha upya. Amina.

V. Salamu za kuhitimisha (5:12-14)

A. Kwa mkono wa Silwano, Nimewaandikia (5:12)

1. Kuwaonya
2. Kushuhudia ya kuwa hii ndiyo neema ya kweli ya Mungu

B. Salamu (5:13-14a)

1. Salamu kutoka
 - a. Mwenzenu mteule hapa Babeli
 - b. Marko, mwanangu
2. Salimianeni
 - a. kwa busu la upendo

C. Amani na iwe kwenu nyote, mlio katika Kristo (5:14b)

II. Maoni juu ya 1 Petro²

A. Salamu (1:1-2)

¹Petro, mtume wa Yesu Kristo, kwa wateule wa utawanyiko, wakaao hali ya ugeni katika Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia; ²kama vile Mungu Baba alivyotangulia kuwajua katika kutakaswa na Roho, hata mkapata kutii na kunyunyiziwa damu ya Yesu Kristo. Neema na Amani na ziongezeke kwenu.

“Petro, mtume wa Yesu Kristo”

“Mtume” inarejelea mtu ambaye amepewa utume na kutumwa na mamlaka kwa kusudi fulani. Ni muundo wa nomino kutoka katika neno la Kiyunani *apostellō* (“kutuma”). Maana muhimu ya neno “mtume” inatolewa na maneno kama vile “balozi,” “mwakilishi,” au “mjumbe.” AJ linatambua aina mbili za msingi za mitume: (A) mitume *wa kimsingi*; na (B) mitume *walio tumwa na kanisa*. (A) Mitume “wa msingi” kama Petro walikuwa wale mitume waliokuwa waandamani wa Yesu, mashahidi wa ufufuo, na walioitwa mahususi kuwa mitume na mashahidi na Yesu (tazama **Math 10:1-5; Marko 6:7, 30; Luka 6:13; Yohana 15:27; Matendo 1:21-22**). Waliweza kushuhudia hadhi yao maalum kwa kufanya ishara (tazama **Math 10:1-8; Marko 6:7; Matendo 2:43; 2 Kor 12:12**). Mitume wa kimsingi walikuwa viongozi wa kanisa la kwanza na “msingi” wa kanisa lenyewe (**Efe 2:19-20**). Kwa hivyo, wale walio na mamlaka ya mitume wa msingi hawajawahi kuwepo tangu mitume wa awali walipokufa (msingi mmoja tu unaweza kuwekwa kwa jengo). Mitume “walio tumwa na kanisa” ni wale wanaume na wanawake ambao wamekabidhiwa na kanisa kwenda nje na kuhubiri injili, kupanda makanisa mapya, na kulijenga kanisa (tazama **Matendo 13:1-3; 14:14; Rum 16:7; 1 Kor 9:5-6; 12:28; 1 Thess 1:1; 2:6**). Kristo ameliweka kanisa na kulipatia mamlaka yake (**Math 16:18-19**). Kwa hiyo, Kristo anaweza kutarajiwa kutenda kupitia kanisa lake, si nje yake. Kwa kuwaagiza mitume, kanisa pia huwapa uaminifu na uwajibikaji, kwa heshima na kanisa lenyewe na machoni pa ulimwengu.

Petro anapojiita mtume “*wa Yesu Kristo*,” maneno hayo yanadokeza kwamba yeye “ni wa” au “anamilikiwa na” Yesu Kristo. Hii inapatana na **1Kor 6:19-20** inayosema, “*Ninyi si mali yenu wenyewe; maana*

² Ispokuwa imebainishwa vinginevyo, toleo la English Standard litatumika katika ufafanuzi huu.

mlinunuliwa kwa thamani,” na pia **1 Kor 7:23** unaotukumbusha, “*Mlinunuliwa kwa thamani; msiwe watumwa wa wanadamu*” (tazama pia **Ufu 5:9**). Kwa kulipa gharama ya ukombozi wetu, Kristo anatuweka huru kutoka katika utumwa wetu wa dhambi na anatufunga kwake.

“Kwa wale walio wateule wa Waliotawanyika”

Vifafanuzi vitatu muhimu vya wapokeaji wa waraka wa Petro ni “wateule,” “wahamishwa,” na “kutawanywa.” “Waliochaguliwa” inatuambia kwamba wapokeaji (na, kwa nyongeza, sisi) hawakuwa watu wa kujitolea, lakini walichaguliwa na Mungu. ESV inatafsiri neno linalofuata kama “wahamishwa.” Baadhi ya tafsiri (k.m., NIV) hutafsiri kama “wageni.” Tafsiri zote mbili zinapotosha kwa kiasi fulani. Kuwa “mkimbizi” kunaweza kumaanisha kwamba mtu huyo alilazimishwa kinyume na mapenzi yake kuwa anaishi mahali fulani. Kuwa “mgeni” kunaweza kumaanisha kwamba mtu huyo hakujulikana na majirani zake. Wala hali hizo hazikuwa hivyo. Neno la Kiyunani ni *parepidēmos* ambalo linamaanisha mkaaji, “sio tu anayepita, lakini mgeni ambaye ameweka makazi, hata hivyo kwa muda mfupi, karibu au kati ya watu wa asili” (Zodhiates 1993: *parepidēmos*, 1118). Kifungu cha maneno ambacho pengine kinanasa vyema maana ya neno hilo ni “wageni wakaaji.” Hii ina maana kwamba, kwa Wakristo wote, ulimwengu sio makao yetu ya kweli; bali, “*wenyeji wetu uko mbinguni*” (**Fil 3:20**). Hii ina maana zaidi kwamba, kama “wageni wakaaji,” hatuko “nyumbani” mahali tulipo. Hili nalo linapaswa kutufanya tutathmini ni kwa kiwango gani tunavyopata kujithamini, utambulisho, na utimilifu wetu kutoka kwa vitu kama vile vyeo vyetu duniani, utaifa wetu, kabila, au kituo chochote au hali yoyote ambayo tunajikuta ndani yake. Kile Petro anachosema, sawasawa katika sentensi ya kwanza ya waraka wake, ni kwamba utambulisho wetu, maana, na kusudi letu yanatokana na Kristo. Kwa hiyo, yeye ndiye awe lengo kuu la maisha yetu.

Neno lililofafsiriwa kama “utawanyiko” ni aina ya neno *diaspora*, ambalo kwa kawaida linamaanisha Wayahudi ambao walikuwa wametawanyika kati ya mataifa na wanaoishi uhamishoni nje ya Israeli. Hata hivyo, katika swala hili, Petro anataja wazi kwamba diaspora anaorejelea ni watu wanaoishi katika “*Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia, na Bithinia,*” ambayo yalikuwa majimbo ya Milki ya Roma katika eneo ambalo leo ni kaskazini mwa Uturuki. Umuhimu wa hilo ni kwamba hakuna uthibitisho wa kuwepo kwa Wayahudi katika Kapadokia katika karne ya kwanza au kwa makanisa yoyote ya Kiyahudi katika mojawapo ya majimbo hayo. Petro alikuwa akiandikia hadhira kubwa zaidi ikiwa si ya Wamataifa pekee. Hili laonyeshwa waziwazi katika maelezo ya Petro juu ya wale aliokuwa akiwaandikia katika **1 Pet 1:14, 18; 2:10; 4:3-4**, ambayo yote yanamaanisha Wasio Wayahudi. Kwa maneno mengine, Petro anasema kwamba kanisa, ambalo kwa kiasi kikubwa lina watu wa Mataifa, ni watu wa kweli wa Mungu, Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho.³ Hata analinganisha kanisa na “Wamataifa,” yaani, wasioamini (**1 Pet 2:12; 4:3**). Anasema kwamba sisi, kanisa, ndio diaspora ya kweli, popote tulipo ulimwenguni na bila kujali asili yetu ya mbari, rangi, au kabila. Hii inaimarisha hali yetu kama “wageni wakaaji.” Pia inatia nguvu ukweli kwamba, hadhi yetu kama wageni wakaaji katika ulimwengu kwa sababu ya uhusiano wetu maalum na Mungu kupitia Yesu Kristo ina athari muhimu za kimtazamo, kimaadili, na kitabia kwa maisha yetu—jambo ambalo Petro anajadili na kuisitiza katika waraka huu wote.

“Kwa jinsi Mungu Baba alivyojua tangu zamani, katika kutakaswa na Roho, hata kumtii Yesu Kristo na kunyunyiziwa damu yake”

Tunaona kwamba hali yetu kama wageni wakaazi wa diaspora ulimwenguni ni kazi ya Utatu. Majukumu tofauti, ingawa yanahusiana, ya Baba, Mwana, na Roho Mtakatifu yameelezwa hapa. Jambo la kwanza kukumbuka ni kwamba “kujua kabla” kwa Baba sio tu kujua kwake mapema kwamba tutamwamini Kristo. Badala yake, kama inavyotumiwa katika Biblia, ujuzi wa Mungu wa kujua kimbele humaanisha “kukiri mapema, kutambuliwa vizuri au kufikiria kimbele (Matendo 2:23; 1 Pet. 1:2). Inatumika kuashiria ushirika ulioamriwa kimbele wa Mungu pamoja na malengo ya uweza Wake wa kuokoa.” (Zodhiates 1993: *prognosis*, 1216) Kwa maneno mengine, sisi ni wageni wakaaji katika ulimwengu huu kwa mpango ulioamuliwa kimbele wa Mungu ambao yeye, kwa neema yake, ameuleta. Nomino “kujua mbeleni” inatumika hapa tu na **Matendo 2:23**, ambayo inazungumzia kusulubishwa kwa Yesu (“*mtu huyu alipotolewa kwa shauri laMungu lililokusudiwa, na kwa kujua kwake tangu zamani, ninyi mkamsulubisha kwa mikono ya watu wabaya, mkamwua*”). Kama ilivyo hapa, utambuzi wa Mungu kabla ya kusulubishwa kwa Kristo ulikuwa zaidi ya kujua kwake mapema kwamba watu wangemsulubisha; uchaguzi ambao watu walifanya ili kumsulubisha yote yalikuwa sehemu ya mpango wa Mungu ulioamuliwa kimbele.

Maana sawa ya kujua kimbele hutokea wakati vitenzi “jua” na “kujua” vinapotumiwa. Kwa mfano,

³ Kanisa kama Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho limejadiliwa kwa kina katika Menn 2021: 49-59.

Rum 8:28-30 says, “²⁸*Nasi twajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hufanya kazi na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi lake.* ²⁹*Maana wale aliowajua tangu asili, aliwachagua tangu asili wafananishwe na mfano wa Mwana wake, ili yeye awe mzaliwa wa kwanza miongoni mwa ndugu wengi.* ³⁰*Na wale aliowachagua tangu asili, hao akawaita; na wale aliowaita, hao akawahesabia haki; na wale aliowahesabia haki, hao akawatukuza.*” John Piper anaonyesha kwamba “ikiwa wote walioitwa wamehesabiwa haki, na ikiwa kuhesabiwa haki ni kwa imani tu, basi wito huo lazima uimarisha imani kwa sababu unaihakikishia kule kuhesabiwa haki. Lakini ikiwa wito wa Mungu huleta imani, basi si uwezo wa mtu kujiamulia unaomleta kwenye wokovu. . . . Kwa Mungu kumweka kimbele mtu kwa msingi wa imani ambayo yeye mwenyewe anaiumba ni sawa na kuweka msingi wa kuamuliwa kimbele kwa msingi wa kuchaguliwa. . . . Maneno ‘kujua’ na ‘kujua kabla’ kwa kawaida humaanisha ‘chagua’ au ‘kuweka kibali juu ya’ au ‘kukubali.’ Kwa hiyo hatuhitaji kuongeza kifungu chochote cha maneno kuwawekea kikomo wale ambao Mungu amewajua kimbele; kwa sababu neno lenyewe linaweka mipaka kwenye kundi— ni wale aliowachagua au kuweka kibali chake juu yao.” (Piper 1985: 2.22-23) Hili linaonekana katika maandiko mengi ya AK na AJ (ona, k.m, **Zab 1:6; Hos 13:4-5; Amosi 3:1-2; Math 7:23; Rum 11:1-2; 1 Kor 8:3; Gal 4:8-9; 2 Tim 2:19; 1 Pet 1:20**).

Kuna mambo matatu ya utakaso: (1) kutengana kwa mara ya kwanza au kuweka kando (**Matendo 20:32; 26:18; 1 Kor 1:2, 30**); (2) utakatifu unaoendelea wakati wa maisha (**Rum 8:13; 2 Kor 3:18; 7:1**); na (3) tendo la mwisho ambapo Mungu huwafanya watu wawe watakatifu kabisa milele (**Efe 5:26-27; Ufu 3:12, 21; 21:3-8, 23-27**).

Kipengele cha sasa cha maisha yetu, yaani, kipengele cha “utakatifu unaoendelea” wa maisha yetu kama wageni wakaaji, kinasisitizwa katika kusudi ambalo tumechaguliwa au kuteuliwa na Mungu: “*kwa utii wa Yesu Kristo na kunyunyizwa kwa damu yake.*” Maisha yetu yanapaswa kuelekea kwenye utii mkubwa na mkuu zaidi kwa Kristo tunapokomaa na kutumia njia yake ya neema. Neno la “utiiifu” mahali pengine linatumiwa na Petro na waandishi wengine wa AJ kama kuashiria utii wa kila siku wa waumini (ona **Rum 6:16; 2 Kor 7:15; 10:5-6; Flm 21; 1 Pet 1:14**). Wazo hilo hilo linapatikana katika **Efe 2:8-10**, linaloonyesha kwamba tunaokolewa kwa neema ya Mungu tu, lakini kwa kusudi, yaani, “*sisi tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema, ambayo Mungu alitangulia kuyatengeneza. ili tuenende ndani yao.*”

Hata hivyo, Petro anajua kwamba hata Wakristo waliokomaa zaidi hawawezi kamwe kuepuka dhambi ikaayo ndani yao; kwa hiyo, kusudi la Mungu kwetu—*utii kwa Yesu Kristo*—hautatimizwa kikamili katika maisha haya. Ndiyo sababu anaongeza kifungu cha mwisho kuhusu “*kunyunyiza damu yake.*” Kuna hali tatu ambazo kwazo damu ilinyunyizwa *kwa watu binafsi* katika AK: (1) Mungu alipoanzisha Agano la Musa kwenye Mlima Sinai (**Kut 24:5-8; Heb 9:19-20**); (2) Haruni na wanawe walipowekwa wakfu kuwa makuhani (**Kut 29:21**); na (3) katika sherehe ya kutakasa kwa mtu mwenye ukoma ambaye ameponywa ukoma (**Law 14:6-7**). Kwa kuwa Wakristo tayari wameingizwa katika Agano Jipya walipokuja kwa imani katika Kristo, na kwa kuwa Petro tayari anatuona kama ukuhani wa kifalme (**1 Pet 2:9**), haiwezekani kwamba alikuwa akifikiria mifano miwili ya kwanza ya AK. Kwa kuwa anazungumza juu ya kunyunyiziwa kwetu kwa damu ya Kristo *baada ya kurejelea kwake utakaso wetu na baada ya kuingizwa katika agano na kutawazwa kuwa makuhani*. Kwamba Petro labda ana mfano wa tatu wa AK wa watu kunyunyiziwa damu inaleta maana. Sababu ni kwamba sherehe ya utakaso inayotumika kwa aina yoyote ya ugonjwa wa ngozi ambayo ingemfanya mtu kuwa najisi kiibada na hivyo kumtenga na jumuiya (ona **Law 14:54-57**). Wayne Grudem anatoa maoni, “Mambo ya Walawi 14:6-7 ni kifungu bora cha kuwakilisha utakaso kutokana na unajisi wowote ambao ungevuruga ushirika na Mungu na watu wake. . . . Huku ‘kunyunyiza damu’ kunapatana na 1 Petro 1:2. Ingawa Mungu alikusudia ‘wakaaji hao waliochaguliwa’ waishi ‘kwa ajili ya kumtii Yesu Kristo’, mara nyingi ‘walitiwa unajisi’ na dhambi. Petro anawakumbusha kwamba wakati wao ujao unahusisha kuendelea kunyunyiza damu ya Kristo, yaani, kurudishwa daima kwa ushirika pamoja na Mungu na watu wake kupitia damu ya dhabihu ya Kristo iliyonyunyiziwa juu yao kwa njia ya mfano, ukumbusho wa daima kwa Mungu kwamba dhambi zao zimesamehewa na kwamba wanakaribishwa mbele za Mungu na kati ya watu wake.” (Grudem 1988: 53-54) Wazo kama hilo linapatikana katika **1 Yohana 1:7**.

“Neema na amani na ziongezwe kwenu”

Hii ni namna iliyopanuliwa ya salamu za mara kwa mara za Paulo kwa wapokeaji wa nyaraka zake, “Neema na iwe kwenu na amani, “*Neema kwenu na amani*” (**Rum 1:7; 1 Kor 1:3; 2 Kor 1:2; Gal 1:3; Efe 1:2; Fil 1:2; Col 1:2; 1 Thes 1:1; 2 Thes 1:2; Tito 1:4; Flm 3**). Hii inatiririka kutoka kwa kumbukumbu ya kunyunyiziwa kwa damu ya Kristo. Ni katika hali ya tendo, ambayo inaonyesha kwamba Mungu ni wakala wa kitendo.⁴ Neno hilo kwa hakika ni “Neema na iwe kwenu na amani iongezwe.” Kwa maneno mengine, kama

⁴ Hili linajulikana kama “tabia ya kimungu.”

vile Mungu kwa neema yake hutunyuniza kwa njia ya mfano kwa damu ya Kristo tunapoungama na kutubu dhambi zetu, dhambi zetu zinasamehewa, na ushirika na Mungu na wengine hurejeshwa; kwa hiyo, amani yetu inarejeshwa na kuongezeka.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Kuna watu wengi wanaojiita “mitume” leo.

- Kwa angalau baadhi yao, je, unaona tofauti yoyote kati ya tabia na utendaji wao na mitume wa Biblia?
- Kwa kadiri ambavyo hawaendani na tabia na utendaji wa mitume wa Biblia, tunaweza na tunapaswa kufanya nini juu ya hali hiyo?

2. Tunawezaje kuchukua na kutumia ukweli kwamba sisi, kama Wakristo, ni “wageni wakaaji” katika ulimwengu (tukihusisha na)?

3. Je, kuna umuhimu gani wa ukweli kwamba Petro ametumia neno (*diaspora*) ambalo lilikuwa limetumika kwa Wayahudi na sasa linatumika kwa kanisa, ambalo kimsingi linajumuisha watu wa Mataifa?

4. Ni jinsi gani kanisa linaweza kuwasaidia ndugu na dada ambao wametiwa unajisi na dhambi kupata utakaso, kusafishwa, msamaha, na kurejeshwa kwa ushirika na uhusiano sahihi na Mungu na kwa mwili wote?

B. Wokovu (1:3–2:10)

- Wokovu kutoka kwa mtazamo wa Mungu (1:3-5)

³ *Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa rehema zake nyingi alituzaa mara ya pili tupate tumaini lenye uzima kwa kufufuka kwake Yesu Kristo katika wafu,* ⁴ *tupate na urithi usioharibika, usio na uchafu, usionyauka, uliotunzwa mbinguni kwa ajili yenu,* ⁵ *Nanyi mnalindwa na nguvu za Mungu kwa njia ya imani hata mpate wokovu ulio tayari kufunuliwa wakati wa mwisho.*

Mistari hii inafanana na **Tito 3:5-7** na inafichua vipengele kadhaa muhimu kuhusu asili ya wokovu wetu:

(1) Sababu au msingi wa wokovu wetu ni rehema ya Mungu. Zaidi ya hayo, alitufanya tuzaliwe mara ya pili; hatukujifanya kuzaliwa mara ya pili. Hili linapatana na linatia nguvu **mst. 1** ambao ulizungumza kuhusu Mungu kutuchagua. Hili pia linapatana na Maandiko mengine ambayo yanasisitiza kwamba Mungu ndiye mkuu katika wokovu. Kwa hiyo, Yesu alisema kwamba “*mtu asipozaliwa kwa maji na kwa Roho, hawezi kuingia ufalme wa Mungu*” (**Yohana 3:5**). Katika **Yohana 3:6, 9** kisha alitaja kwamba mtu lazima “*azaliwe kwa Roho.*” Huo ni ufafanuzi wa **Ezek 36:25-26**—kifungu pekee katika Agano la Kale kinachounganisha maji na Roho: “²⁵ *Nami nitawanyunyizia maji safi, nanyi mtakuwa safi; nitawatakaseni na uchafu wenu wote, na vinyago vyenu vyote.* ²⁶ *Nami nitawapa ninyi moyo mpya, nami nitatia roho mpya ndani yenu. Nami nitauondoa moyo wa jiwe uliomo ndani ya mwili wenu name nitawapa moyo wa nyama.*” Kumbuka kwamba ni Mungu ndiye anayefanya kazi ndani yetu, sio sisi wenyewe tunafanya kazi yoyote.

(2) Chombo ambacho kupitia hicho Mungu aliweza kutuokoa kilikuwa “*ufufuo wa Yesu Kristo kutoka kwa wafu.*” Ufufuo wake ndio ulioonyesha kwamba Yesu hakuwa mwanadamu tu; alikuwa Mungu aliyekuja duniani kama mwanadamu. Katika maisha yake, alikuwa ameishi maisha ambayo tulipaswa kuishi, akimtii Baba kikamilifu katika kila jambo (**Marko 14:36; Luka 22:42; Yohana 5:19, 30; 6:38; 8:29; 14:31; Rum 5:19; Fil 2:8; Ebr 4:15; 10:7**). Hilo lilimstahilisha “*kuingia katika viatu vyetu*” na kufanya dhabihu moja muhimu ili kulipia dhambi zetu (**Ebr 10:11-14**). Ufufuo wake kutoka kwa wafu ulionyesha kwamba Yesu alikuwa nani na kwamba Baba alikuwa amekubali dhabihu yake kwa niaba yetu.

(3) Tokeo la wokovu wetu ni “*tumaini lililo hai.*” Hii inaonyesha kwamba kuzaliwa kwetu upya kuna mwelekeo wa sasa na ujao. Hii naihusisha kwa mujibu wa **Yohana 3:3, 5**, ambayo inazungumza juu ya “*kuona*” (sasa) na “*kuingia*” (wakati ujao) ufalme wa Mungu. Ukweli kwamba tumaini letu ni “*hai*” inamaanisha kwamba liko na linafanya kazi sasa. Hii inafuatia kutoka kwetu “*kuzaliwa mara ya pili,*” yaani, tumepita kutoka

mautini kuingia uzimani na sasa tuko hai kiroho (ona **Yohana 5:24; Rum 6:4, 13**). Ukweli kwamba tuna “tumaini” hutuelekeza kwenye utimilifu ujao wa imani yetu na maisha mapya katika Kristo.

(4) Lengo la tumaini letu lililo hai ni *urithi* wetu, ambao “*hauharibiki na usiotiwa unajisi na hautafifia.*” Urithi huu ni sehemu yetu ya ufalme wa Mungu na Kristo, yaani, uumbaji mpya na baraka zake zote, ambazo zitadumu milele (ona **1 Kor 15:23-24, 50-58; Efe 5:5; Col 3:24; Ebr 9:15; Ufu 2:7, 11, 17, 26-28; 3:5, 12, 21; 21:1-7, 10-26; 22:1-7, 12-14**). Zaidi ya hayo, urithi huo “*umehifadhiwa mbinguni kwa ajili yenu.*” Hili, tena, ni “hali ya kimungu.” Aina ya kitenzi kilichotafsiriwa “umehifadhiwa” (au “umetunzwa”) huonyesha “shughuli iliyokamilishwa ya wakati uliopita (ya Mungu) yenye matokeo ambayo bado yanaendelea wakati huu: Mungu mwenyewe ‘ameweka akiba’ au ‘amehifadhi’ urithi huo. mbinguni kwa ajili ya waumini na unaendelea kuwepo, ‘ungali umehifadhiwa’ kwa ajili yao” (Grudem 1988: 57). Ndiyo maana tumaini letu liko hai na hakika litatimizwa na sisi—kwa sababu kama vile Mungu alivyotuchagua kwa wokovu hapo kwanza, alifanya kile ambacho yeye pekee angeweza kufanya ili kuulinda wokovu wetu (kwa kuishi maisha ambayo hatungeweza kamwe kuishi na kulipa gharama ambayo hatungeweza kamwe kulipa), ilionyesha kwamba yote yalitimizwa alipofufuka kutoka kwa wafu, kwa hiyo yeye ndiye anayeweka na kuhifadhi urithi wetu kwa ajili yetu. Huu ni utimilifu wenye nguvu wa kile ambacho Paulo alisema katika **Rum 8:38-39**, “³⁸ *Kwa maana ninajua hakika ya kwamba, wala mauti, wala uzima, wala malaika, wala wenye mamlaka, wala yaliyopo, wala yatakayokuwapo, wala wenye uwezo,* ³⁹ *wala yaliyo juu, wala yaliyo chini, wala kiumbe kinginecho chote hakitaweza kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu.*”

Mistari wa mwisho wa mistari hii (“*wanaolindwa na nguvu za Mungu kwa njia ya imani hata kupata wokovu ulio tayari kufunuliwa wakati wa mwisho*”) unatuonyesha kwamba si urithi wetu tu unaolindwa na nguvu za Mungu, bali pia sisi wenyewe tunalindwa na nguvu za Mungu. Petro hasemi kwamba Mungu hutulinda “*kwa sababu ya imani yetu,*” bali anatulinda “*kupitia imani yetu.*” Kwa maneno mengine, kama vile imani yetu yenyewe ni “*zawadi ya Mungu*” (**Efe 2:8**), hivyo nguvu na uwepo wake hututia nguvu na kudumisha imani yetu. Kuna kitu cha siri katika hili. *Sisi* ndio tunapaswa kutumia imani yetu; Mungu hatufanyi hivyo. *Sisi* ndio tunaapaswa “*kusonga mbele kuelekea lengo*” (**Fil 3:14**) na “*utimize wokovu wenu wenyewe kwa kuogopa na kutetemeka*” (**Fil 2:12**), lakini “*ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi lake jema*” (**Fil 2:13**). Vivyo hivyo, **2 Kor 13:5** inasema, “*Jijaribuni wenyewe kwamba mmekuwa katika imani; jithibitisheni wenyewe.*” Lakini inaongeza, “*Je, hamjui wenyewe kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu? —isipokuwa mmekataliwa!*” Biblia imejaa vifungu vinavyotuhimiza kubaki waaminifu, hutuonya juu ya hatari za kuanguka, na kututia moyo juu ya thawabu za uaminifu (ona, kwa mfano, **Math 10:22; 24:13; 1 Tim 1:17-18; Ebr 3:14; 10:32-39; Ufu 2:10**). Lakini pia inatuhakikishia kwamba “*tumetiwa muhuri na Roho Mtakatifu aliyeahidiwa, ambaye ni dhamana ya urithi wetu hata tupate kuumiliki*” (**Efe 1:13-14**), na “*Yeye aliyeanza kazi njema ndani yenu. utaikamilisha hata siku ya Kristo Yesu*” (**Fil 1:6**).⁵

Uhusiano huu kati ya enzi kuu ya Mungu na wajibu wetu unaakisiwa katika kile Petro asemacho mwishoni mwa **mst. 5**, kwamba wokovu wetu uko “*tayari kufunuliwa wakati wa mwisho.*” Hili linakumbusha “*tumaini lililo hai*” alilozungumzia katika **mst. 3**. Kama vile “*tumaini lililo hai*” letu lilivyofunua sehemu ya sasa na ya wakati ujao ya wokovu wetu, akimaanisha wokovu wetu kuwa “*tayari kufunuliwa wakati wa mwisho*” inazungumzia kipengele cha wakati ujao cha wokovu wetu. Hata hivyo, katika **mst. 3** alisema kwamba Mungu “*ametufanya tuzaliwe mara ya pili,*” yaani, wokovu wetu tayari upo. Vivyo hivyo, **mst. 4** unatuelekeza kwenye “*urithi . . . uliyotunzwa mbinguni kwa ajili yenu*” (wakati ujao), ambapo **Efe 1:11** inasema “*Katika yeye sisi tumepata urithi*” (sasa). Vivyo hivyo, ufalme wa Mungu umezinduliwa na upo sasa (ona **Luka 11:20**), lakini tunapaswa kuomba kwa ajili ya kuja kwa ufalme wa Mungu (**Math 6:10**) kwani bado haujakamilishwa katika yote. utimilifu wake na utukufu. Kwa ufupi, si Petro wala Biblia kwa ujumla inayohimiza uzembe au “kujiuzulu kwa majaliwa yetu,” ingawa hatima yetu iko wazi na imepangwa kimbele.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Jadili hali ya sasa na ijayo ya wokovu wetu.
2. Jadili mwingiliano kati ya ukuu wa Mungu na wajibu wetu.

⁵ Ule uhusiano kati ya enzi kuu ya Mungu na wajibu wa kibinadamu unajadiliwa kwa kina katika Menn 2021: 116-22.

- Wokovu kutoka kwa mtazamo wetu (1:6-9)

⁶ Mnafurahi sana wakati huo, ijapokuwa sasa kwa kitambo kidogo, ikiwa ni lazima, mmehuzunishwa kwa majaribu mbalimbali; ⁷ ili kwamba kujaribiwa kwa imani yenu, ambayo ina thamani kuu—kuliko dhahabu ipoteayo, ijapokuwa hiyo hujaribiwa kwa moto—kuonekane kuwa kwenye sifa na utukufu na heshima, katika kufunuliwa kwake Yesu Kristo. ⁸ Naye mwampenda, ijapokuwa hamkumwona; ambaye ijapokuwa hamwoni sasa, mnamwamini; na kufurahia sana, kwa furaha isiyoneneka, yenye utukufu, ⁹ katika kuupokea mwisho wa imani yenu, yaani, wakovu wa roho zenu.

Kufurahi katika majaribu

Mstari 6 unahusiana na wazo zima la **mst. 3-5**. Hilo liko wazi hasa katika Kiyunani, kwa kuwa mistari **mst. 5** haupaswi kuishia na kituo, na **mst. 6** unanza “ambamo mnafurahia.” (Ili kurahisisha kufuata na kuelewa, tafsiri mara nyingi huvunja zile ambazo katika asilia ni sentensi ndefu sana.) Wazo la Petro ni sawa na lile lililoonyeshwa na Yakobo katika **Yak 1:2**, “*Ndugu zangu, hesabuni ya kuwa ni furaha tupu, mkutanapo na majaribu ya aina mbalimbali.*” Katika Yakobo, sababu ya kuwa na furaha katika uso wa majaribu ni, “³ kwa maana mnajua ya kuwa kujaribiwa kwa imani yenu huleta saburi. ⁴ Saburi na iwe na matokeo kamili, ili mpate kuwa wakamilifu na watimilifu bila kupungukiwa na kitu” (**Yak 1:3-4**). Petro anafanya mambo mawili hapa:

(1) Anakubali kwamba majaribu yetu katika maisha haya yanaweza, kwa kweli, “kutuhuzunisha”. Hata hivyo, tunaweza kuwa na furaha kubwa ya kiroho, tukijua, kama alivyosema hivi punde katika **mst. 3-5**, tuko salama katika Kristo, tuna “tumaini lililo hai” la urithi unaotunzwa, na kwamba haya yote yatafunuliwa wakati wa kuja kwake Yesu Kristo. Hii ni sawa na kauli ya Paulo katika **Rum 8:28** kwamba “*tunajua ya kuwa katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema, yaani, wale walioitwa kwa kusudi lake.*” Hasemi kwamba vitu vyote, ndani na vyenyewe, ni vyema. Badala yake, vitu vyote—pamoja na mambo mabaya—ni sehemu ya mpango wa Mungu na hufanya kazi pamoja kwa manufaa yetu ya mwisho. Hili ni muhimu, kwa kuwa Wakristo fulani wanafikiri kwamba wanapaswa kuvaa “uso wenye furaha” kila wakati; wanafikiri kimakosa, “Ikiwa sina furaha, basi hiyo inaonyesha sina imani.” Petro anasema kwamba ni sawa kuhuzunika au kufadhaishwa na majaribu yetu; hilo halipingani na kusudi la Mungu kwetu na kwa imani ya kweli.

(2) Katika **mst. 7** anaendelea kueleza sababu ya majaribu na mateso yetu. Petro anarudia aliyoyasema Yakobo kwamba majaribu ni kipimo cha imani yetu, lakini anaenda zaidi ya hapo. Ingawa Yakobo anakazia matokeo ya kujaribiwa kwa imani yetu juu yetu, Petro anakazia thamani ya imani yetu ya kweli (“*ya thamani kuliko dhahabu*”) kwa Mungu. Imani yetu iliyojaribiwa na ya kweli ni yenye thamani sana kwa Mungu kwa sababu imani hiyo inaonyesha kwamba tunamtumaini katika mambo yote na katika hali zote. Na, kama Grudem anavyosema, “kwa kuwa tathmini ya Mungu ya kitu ndicho kiwango kikuu cha maana katika ulimwengu, wasomaji wa Peter wana msingi salama wa maana ya mwisho na umuhimu kwa maisha yao wenyewe.” (Grudem 1988: 64). Hatimaye, kama alivyofanya mwishoni mwa **mst. 5**, Petro anamalizia **mst. 7** kwa kurudia kwamba haya yote—ukweli wa imani yetu na sifa, utukufu, na heshima inayostahili—itadhihirishwa “*katika ufunuo wa Yesu. Kristo.*”

Majaribu na mateso yalikuwa muhimu kwa Yesu (ona **Marko 8:31; Matendo 17:3**); kwa hiyo ni hitaji la kimungu kwetu (ona **Marko 10:30; Yohana 15:20; Matendo 14:22; 1 Thes 3:3; 2 Tim 3:12; 1 Pet 2:21**). Sio kwamba majaribu na mateso ni sababu ya moja kwa moja ya furaha au shangwe, lakini mtazamo wetu wa Kikristo “huhusianisha” majaribu na mateso yetu na hutuwezesha kuyaona katika muktadha mkubwa zaidi wa mpango wa jumla wa Mungu, mpango wake kwa maisha yetu, jinsi gani. majaribu na mateso yamewekwa na Mungu kama sehemu ya njia ya sisi kuwa kama Kristo mwenyewe, na jinsi mwitikio wetu wa uaminifu kwa majaribu na mateso ni wa thamani na wa kusifiwa kwa Mungu. Hivyo, tunaweza kumpenda Yesu na kushangilia ndani yake na katika yote ambayo amefanya na atakayotufanyia hata katika majaribio makali ya mateso.

Uhusiano wetu na Kristo

Mawazo ya **mst. 8-9** inakamilisha wazo la **mst. 6-7** na ni sawa na “*tumaini lililo hai*” ambalo Petro alitaja katika **mst. 3**. Hasa kwa kutumia wakati uliopo (si wakati ujao), kwa kurudia neno “*utukufu,*” na kwa kusema kwamba hata sasa “*tunapata matokeo ya imani yetu, wokovu wa roho zenu,*” Petro anakazia kwamba “urithi” wetu na “*sifa na utukufu na heshima*” ambazo zitadhihirishwa katika “*kufunuliwa kwake Yesu Kristo*” zipo sasa. Wakati upendo na imani yetu katika Kristo inabakia kuwa lengo letu, maisha yetu yote na mtazamo wetu wa hali zetu hubadilishwa.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Tunawezaje ‘kushangilia’ katika majaribu yetu hata ingawa ‘yanatuhuzunisha’?
2. Je, tunawezaje kufika mahali ambapo, zaidi na zaidi, mtazamo wetu uko kwa Kristo katika hali zetu zote?

- Ukuu wa wokovu wetu (1:10-12)

¹⁰ *Katika habari za wokovu huo manabii walitafuta-tafuta na kuchunguza-chunguza, ambao walitabiri habari za neema itakayowafikia ninyi.* ¹¹ *Wakatafuta ni wakati upi, na wakati wa namna gani ulioonywa na Roho wa Kristo aliyekuwa ndani yao, ambaye alitangulia kuyashuhudia mateso yatakayokuwako baada ya hayo* ¹² *Wakafunuliwa ya kuwa si kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yenu walihudumu katika mambo hayo, ambayo sasa yamehubiriwa kwenu na wale waliowahubiri ninyi injili kwa RohoMtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni. Mambo hayo malaika wanatamani kuyachungulia.*

Mara nyingi hatutambui umuhimu usio na kikomo wa wokovu na upekee wa injili. Kila dini nyingine ulimwenguni kimsingi husema kwamba, ikiwa unataka kukubaliwa na Mungu na kwenda mbinguni au nirvana au paradiso, ni juu *yako*—kufanya matendo mema ya kutosha na kutoa dhabihu za kutosha. Ukristo pekee ndio unaotambua kuwa haiwezekani kwa mtu yeyote kujiokoa mwenyewe. Sababu ni kwamba Mungu kimaadili ni mtakatifu na mkamilifu, na hicho ndicho kiwango anachotushikilia nacho (**Math 5:48**). Zaidi ya hayo, Mungu hana kikomo: mwenye utakatifu usio na kikomo; mwenye uzuri usio na kikomo; mwenye wema usio na kikomo. Hivyo, wajibu wetu kwake hauna kikomo (**Kum 6:5; Math 22:37; Marko 12:30; Luka 10:27**). Kwa hiyo, dhambi yetu dhidi yake ni sawa na uovu usio na kikomo. Kwa ufupi, hakuna kosa la mwisho dhidi ya Mungu asiye na mwisho. Kwa hivyo, hakuna matendo yetu ya muda, yenye ukomo, na yasiyo kamilifu yanayoweza kutumaini kufidia dhambi zetu zisizo na mwisho. Hakika, hata matendo mema na dhabihu hazibadilishi watu wapotovu, watenda dhambi kuwa waadilifu, wasio na dhambi; katika mioyo yao ya ndani, wanabaki kuwa watu wenye dhambi. Kama John Stott anavyohitimisha, “Ikiwa tutasamehewa, lazima tulipe kile tunachodaiwa. Bado hatuna uwezo wa kufanya hivi, kwa ajili yetu wenyewe au kwa ajili ya watu wengine. Utiifu wetu wa sasa na matendo mema hayawezi kufanya utoshelevu kwa ajili ya dhambi zetu, kwa kuwa hizi zinahitajika kwetu hata hivyo. Kwa hiyo hatuwezi kujiokoa wenyewe.” (Stott 1986: 119)

Hapo ndipo injili ni ya kipekee. Neno “injili” ni neno la Kiyunani (*euaggelion*) ambalo linamaanisha “habari njema” (Danker 2000: *euaggelion*, 402; Green na McKnight 1992: 282). “Neno la Kigiriki ‘injili’ (evangelion) lilitofautisha ujumbe wa Kikristo na ule wa dini nyingine. ‘Ev-angel’ ilikuwa habari ya tukio kubwa la kihistoria, kama vile ushindi katika vita au kupaa kwa mfalme mpya, ambayo ilibadilisha hali ya wasikilizaji na kuhitaji mwitikio kutoka kwa msikilizaji. Kwa hiyo injili ni habari ya kile ambacho Mungu amefanya ili kutufikia. Sio ushauri juu ya kile tunapaswa kufanya ili kumfikia Mungu.” (Keller n.d.: 1) Injili ni habari njema ambayo Mungu ametufanyia yale ambayo hatungeweza kujifanyia wenyewe. Mungu alifanyika mtu katika nafsi ya Yesu Kristo. Yesu aliishi maisha ambayo tulipaswa kuishi *kama mwanadamu*; alimtii Mungu Baba kikamilifu katika kila jambo; “*alijaribiwa kama sisi katika mambo yote, bila kufanya dhambi*” (**Ebr 4:15**). Hilo lilimstahilisha kuwa mwakilishi wetu, kujitwika dhambi zetu na kulipa adhabu ambayo vinginevyo tungelazimika kulipa lakini kamwe tusingeweza (**Rum 8:1-4; 2 Kor 5:21; Gal 3:13; Kol 2:13-14; 1 Tim 2:5-6; 1 Pet 2:24**). Wakati huohuo, Yesu Kristo alikuwa Mungu. “Basi, Mungu hakutia uchungu kwa mtu mwingine, bali Msalabani alichukua uchungu, vurugu na uovu wa ulimwengu ndani yake. . . . Huyu ni Mungu ambaye anakuwa mwanadamu na kutoa damu yake mwenyewe ili kuheshimu haki ya maadili na upendo wa huruma ili aweze kuharibu uovu wote bila kutuagamiza. . . . Kwa nini Yesu *alipaswa* kufa ili atusamehe? Kulikuwa na deni la kulipwa—Mungu mwenyewe alililipa. Kulikuwa na adhabu ya kutolewa—Mungu mwenyewe aliichukua. . . . Msalabani hakuna haki wala huruma inayopoteza—yote yanatimizwa mara moja. Kifo cha Yesu kilikuwa cha lazima ikiwa Mungu angechukua haki kwa uzito na bado anatupenda.” (Keller 2008: 192-93, 197)

Katika mistari hii, Petro anachunguza kwamba injili—“*neema ambayo ilikuwa iwe kwenu*” (yaani, wokovu wetu haungeweza kufanyiwa kazi au kuchuma kwetu bali ungepokelewa tu kama zawadi ya neema ya Mungu) kama matokeo ya “*mateso ya Kristo na utukufu uliofuata*” — yalikuwa yametabiriwa katika AK na ni ya kipekee na ya ajabu sana hata “*malaika hutamani kutazama*” ndani yake. Neno “kutafuta” (**mst.10**) ni neno lile lile lililotumiwa katika **Yohana 5:39; 7:52** kurejelea kutafiti katika Maandiko ya AK. Kufuatia ufufuo wake, Yesu aliwaonyesha wanafunzi wawili waliokuwa njiani kuelekea Emau kwamba AK nzima lilimhusu Kristo na injili: “²⁶ *Je! haikuwa lazima Kristo kuteswa mambo haya na kuingia katika utukufu wake?* ²⁷ *Akaanza na Musa na manabii wote, akawafasiria katika Maandiko yote mambo yaliyomhusu yeye mwenyewe.*” (**Luka**

24:26-27⁶ “Roho wa Kristo” (**mst. 11**) ni sawa na “Roho Mtakatifu” (**mst. 12**; ona **Rum 8:9**). **Mistari 10-12** inaweza kutazamwa kama tanbihi au kiambatanisho cha **mst. 3-9** kwa kuwa inafunua ukuu wa wokovu unaotungoja.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Injili ni nini?
2. Kwa nini Ukristo haufanani na dini nyingine yoyote ulimwenguni?
3. Ni nini kinachoweza kutusaidia kuelewa na kuweka ndani au kufahamu kikamilifu ajabu na ukuu wa wokovu wetu katika Kristo?

- Maana ya wokovu kwa mwenendo wetu (1:13–2:3)

¹³ *Kwa hiyo vifungeni viuno vya nia zetu, na kuwa na kiasi; mkiitumainia kwa utimilifu ile neema mtakayoletewa katika ufunuo wake Yesu Kristo.*

¹⁴ *Kama watoto wa kutii msijifanani na taama zenu za kwanza za ujinga wenu; ¹⁵ bali kama yeye aliyewaita alivyo mtakatifu, ninyi nanyi iweni watakatifu katika mwenendo wenu wote; ¹⁶ kwa maana imeandikwa, “Mtakuwa watakatifu kwa kuwa mimi ni mtakatifu.” ¹⁷ Na ikiwa mnamwita Baba, yeye ahukumuye kila mtu pasipo upendeleo, kwa kadiri ya kazi yake, enendeni kwa hofu katika wakati wa kukaa kwenu hapa kama wageni. ¹⁸ Nanyi mfahamu kwamba mlikombolewa si kwa vitu viharibikavyo, kwa fedha au dhahabu; mpate kutoka katika mwenendo wenu usiofaa mlioupokea kwa baba zenu; ¹⁹ bali kwa damu ya thamani, kama ya mwana-kondoo asiye na ila, asiye na waa, yaani ya Kristo. ²⁰ Naye amejulikana kweli tangu zamani, kabla haijawekwa misingi ya dunia; lakini alifunuliwa mwisho wa zamani kwa ajili yenu; ²¹ ambao kwa yeye mmekuwa wenye kumwamini Mungu, aliyemfufua katika wafu akampa utukufu; hata imani yenu na tumaini lenu liwe kwa Mungu.*

²² *Mkiisha kujitakasa roho zenu kwa kuitii kweli, hata kuufikilia upendano wa ndugu usio na unafiki, basi jihadharini kupendana kwa moyo. ²³ kwa kuwa mmezaliwa mara ya pili; si kwa mbegu iharibikayo, bali kwa ile isiyoharibika; kwa neno la Mungu lenye uzima, lidumulo hata milele. ²⁴ Maana. Mwili wote ni kama majani, Na fahari yake yote ni kama ua la majani. Majani hukauka na ua lake huanguka; ²⁵ Bali Neno la Bwana hudumu hata milele. Na neno hilo ni neno lile jema lililohubiriwa kwenu.” ² ¹ Basi, wekeni mbali uovu wote na hila yote, na unafiki na husuda na masingizio yote.*

² *Kama watoto wachanga waliozaliwa sasa yatamanini maziwa ya akili yasiyoghoshiwa, ili kwa hayo mpate kuukulia wokovu— ³ ikiwa mmeonja ya kwamba Bwana ni mwenye fadhili.*

Maana ya wokovu kwetu sisi kiakili

“Kwa hiyo” inahusiana na baraka kuu za wokovu wetu ambazo Petro amezijadili katika **mst. 3-12**. Hii ni mara ya pili ametaja “tumaini” letu (ona pia **mst. 3**) na mara ya pili ametumia maneno “katika ufunuo wa Yesu Kristo” (ona pia **mst. 7**). Mstari huu ni mpito wa kuishi maisha ya utakatifu ambayo ni lengo la waraka uliobaki.

Petro anatumia ‘tutayarishe akili zetu,’ tuwe na “kiasi,” na ‘tuweke tumaini letu. Sababu ya kufanya hivyo ni kwa sababu tumechaguliwa (tumeteuliwa) na kutengwa, tuna urithi usioharibika ambao tumewekewa sisi, tunalindwa na Mungu na hivyo tutaupokea urithi huo, imani yetu inaonyeshwa kuwa ya kweli na majaribu tunayokabiliana nayo na kustahimili, na wokovu wetu hata uliandikwa kimbele na manabii na unashikwa na hofu kuu na malaika. Ingawa Petro anatumia sasa, wakati huu, “tutayarishe akili zetu” tuwe na “akili timamu,” na “tuweke tumaini letu,” jambo kuu ni maisha yetu ya wakati ujao. Tumaini, kwa asili yake, inaonekana kwa siku zijazo. Anaweka hilo wazi kwa kusema kwamba lengo la tumaini letu ni “*neema mtakayoletewa katika ufunuo wake Yesu Kristo.*” Petro amekwisha sema, tumaini letu katika Kristo ni “tumaini lenye uzima” (**mst. 3**) ambalo limejikita kikamilifu katika neema ya Mungu. Tumaini letu katika Kristo si tamano lililoleweka tu bali ni tarajio la uhakika kwamba tutapokea neema tunayohitaji ili kukamilisha kwa mafanikio safari ya maisha haya na ya sifa, utukufu, na heshima tutakayopokea wakati safari yetu itakapokamilika. Tunapaswa kutayarisha akili zetu “kwa ajili ya kutenda,” yaani, jinsi tutakavyoishi maisha yetu

⁶ Hii inajadiliwa kwa undani katika Menn 2021: 26-93. Kwa unabii 25 wa AK ambao ulitimizwa katika kusulubishwa, ona Menn 2020: 16n.21.

katika nuru ya kuzaliwa mara ya pili. Maisha hayo mapya yataendelea hadi “*kufunuliwa kwake Yesu Kristo.*” Petro anasema kwamba kuzaliwa mara ya pili ni muhimu ili watu waishi maisha ya kumpendeza Mungu na kuwajenga watu wengine. Sababu ni kwamba watu ambao hawajakombolewa wanatumikishwa kwa maisha matupu, yasiyofaa (**mst. 18**) na ni wachafu (**mst. 22**).

Maana ya wokovu kwetu sisi kitabia

“Tendo” ambalo kwalo tunapaswa “kutayarisha akili zetu” katika **mst. 13** limebainishwa katika **mst. 14-16**, na ni pande mbili, kama pande mbili za sarafu: kinyume chake, hampaswi tena “*kufanana na tamaa za ujinga wenu wa kwanza*”; hakika, tunapaswa “*kuwa watakatifu katika mwenendo wako wote.*” Mistari hii ni sawa na himizo la Paulo katika **Efe 4:22-24**. Katika **mst. 14**, Petro anaonyesha kwamba tamaa zetu za zamani zilikuwa matokeo ya ujinga wa akili zetu. Ni muhimu kuelewa kwamba “*tamaa za ujinga wako wa kwanza*” sio tu tamaa ya ngono, lakini inaweza kujumuisha chochote, kwa mfano, msukumo wa kufanikiwa, tamaa ya mamlaka, tamaa ya mali. Sasa, hata hivyo, tunapokuja kwa Kristo na kuwa na Roho Mtakatifu ndani yetu, sisi pia tuna “*nia ya Kristo*” (**1 Kor 2:16**). Kwa hiyo, lazima tuitumie, kwa kuwa mabadiliko ya kweli huanza katika nia. Yesu alijua hilo. Kwa hiyo, katika Mahubiri ya Mlimani alionyesha kwamba hasira na kudharau mtu ni sawa na kuua (*Math 5:21-22*), na tamaa ni sawa na uzinzi (**Math 5: 27-28**). Umuhimu wa matumizi ya nia zetu unaonyeshwa na matumizi ya Petro ya neno “kufananishwa” katika **mst. 14**. Mahali pengine katika Agano Jipya ambapo neno hilo linaonekana ni Rum 12:2, ambayo inaangazia tena ukuu wa akili: “*Wala msifuatishe namna ya dunia hii; bali mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu, mpate kujua hakika mapenzi ya Mungu yaliyo mema, ya kumpendeza, na ukamilifu.*” Paulo anazingatia kutofananishwa na wakati huu wa sasa na maadili yake; Petro anazingatia kutofananishwa na maisha yetu ya zamani kama wasioamini. Tunapaswa kukumbuka yote mawili: wasioamini wanaweza tu kupata maadili yao kutoka kwa enzi hii na ulimwengu huu; ndivyo tulivyokuwa tukifanya. Hivyo, tunahitaji kukumbuka tulivyokuwa na tunahitaji kutathmini kile ulimwengu huu (kupitia yale tunayosoma, kuona, kusikia, kufundishwa shuleni, n.k.) unatambua na jinsi unavyojaribu kutufinyanga.

Sababu zinazotufanya tuishi maisha matakatiifu ni mambo mawili: kimsingi, tunapaswa kuwa watakatifu kwa sababu hiyo ndiyo tabia ya Mungu ya kimaadili. **Law 11:44** inasema, “*Mtakuwa watakatifu kwa kuwa mimi ni mtakatifu*” (ona pia **Law 11:45; 19:2; 20:7, 26**). Sharti hili la “*kuwa mtakatifu, kwa kuwa mimi ni mtakatifu*” ni muhimu kwa kuwa lilitolewa kwa Israeli wa AK kabla ya kuingia katika nchi ya ahadi. Kulitumia tena kwa Petro kwa kanisa ni dalili nyingine kwamba analiona kanisa kama Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho. Pili, tunapaswa kuwa watakatifu kwa sababu, kama **mst. 17** unavyotukumbusha, Mungu “*huhukumu bila ubaguzi kulingana na matendo ya kila mmoja wetu.*”⁷ Hilo lapasa kutuongoza “*kuenenda kwa hofu wakati wote wa kukaa hapa katika ugeni, tukijua kwamba tulikombolewa kutoka katika njia zisizofaa zilizorithiwa kutoka kwa mababu zenu . . . kwa damu ya thamani ya Kristo.*” “Hofu” anayotaja Petro inahusiana na ujuzi wetu kwamba kila kitu tunachofanya katika maisha haya kitahukumiwa. Tunapaswa kukumbuka kwamba ushirika katika familia ya Mungu haimaanishi kwamba Mungu atapuuza dhambi zetu. Kwa hivyo, “hofu” katika muktadha huu inamaanisha “hisia ya kina na ya heshima ya uwajibikaji kwa Mungu” (Zodhiates 1993: *phobos*, 1450).

Rejea ya “*wakati wa uhamisho wako*” inasisitiza ukweli kwamba sisi tu “wageni wakaaji” duniani wakati wa maisha haya. Hilo lapasa kutusaidia kuweka mbele ya akili zetu uhakika wa kwamba uhusiano wetu

⁷ Pia kwa kanuni na kielelezo Mungu huhukumu watu na mataifa na kuwalipa “kulingana na matendo [au “njia” au “kazi”] zao” (**Amu 1:6-7; 9:22-24, 56-57; 2 Sam 12:9-12; 1 Wafalme 2:32-33; 20:35-42; 21:17-19; 2 Nya 6:23, 30; Ayubu 34:11; Zab 18:24; 31:23; 62:12; Mit 24:12; Mhubiri 12:13-14; Isa 59:18; Yer 17:10; 25:14; 32:19; Eze 7:3, 8-9, 20, 23-24, 27; 9:10; 11:21; 16:43, 59; 18:30; 22:31; 24:14; 33:20; 35:6, 11, 15; 39:24; Hos 12:2; Yoeli 3:5-7; Obad 15; Zek 1:6; Mt 16:27; 25:14-30; Luka 12:47-48; Yohana 5:28-29; Warumi 2:1-6; 12:19; 1 Kor 3:8, 11-15; 2 Kor 5:10; 11:15; Gal 6:7-8; Efe 6:8; Kol 3:25; 2 Tim 4:14; Ebr 10:26-27; 1 Pet 1:17; 2 Pet 2:20-22; Yuda 14-15; Ufu 2:23; 14:13; 20:11-13; 22:12**). Inapaswa kueleweka kwamba kile tunachofanya katika maisha haya— hasa jinsi tunavyowatendea watu — kitakuwa kiwango ambacho tutahukumiwa katika hukumu ya mwisho. Hatuwezi kufanya kazi njia yetu ya kuingia mbinguni lakini tunaokolewa tu kwa neema ya Mungu kupitia imani katika Kristo (**Yohana 3:16-18; 6:28-29; Rum 2:16-17; 10:8-13; Efe 2:8-9; Gal 3:1-14**). “Matendo ni kielelezo cha hali ya kiroho ya moyo wa mtu. Hatujaambiwa kama vitabu hivi [katika **Ufu 20:11-15**] zina kazi nzuri na mbaya au za mwisho tu. Hata hivyo hukumu si kuwianisha matendo mema na mabaya. Badala yake, kazi zinaonekana kuwa ushahidi usio na shaka wa uaminifu wa moyo; wanaonyesha imani au kutoamini, uaminifu au kutokuwa mwaminifu. Hukumu hiyo itaonyesha ikiwa uaminifu-mshikamanifu wa watu umekuwa kwa Mungu na Mwana-Kondoo au kwa maadui wa Mungu.” (Ngundu 2006: 1576) Kama asemavyo mtume Yakobo, “*Lakini mtu atasema, ‘Wewe unayo imani, name ninayo matendo. Nionyeshe imani yako pasipo matendo, nami nitakuonyesha imani yangu kwa njia ya matendo. . . . Maana kama vile mwili pasipo roho umekufa, vivyo hivyo na imani pasipo matendo imekufa.*” (**Yak 2:18, 26**) Kwa hiyo, kama vile kile tunachofanya ni jaribu katika maisha haya ambalo huthibitisha kile tunachofikiri hasa juu ya Mungu, jaribu hilohilo lapatikana katika muktadha wa hukumu ya mwisho. Hili linaonekana mara nyingi na kwa njia nyingi katika Biblia yote.

na Kristo na maisha yetu ndani yake ni jambo la msingi. Kina cha wokovu wetu na maisha mapya kinaonyeshwa na kile ambacho kilifanyika ili kutukomboza: vitu vya thamani zaidi duniani kama vile fedha au dhahabu havingeweza kufanya hivyo; kitu pekee ambacho kingeweza kutuokoa ni “*damu ya thamani ya Kristo*” (**mst. 18-19**). Hii ina maana kwamba ukombozi wetu ni wa milele, kama Yesu alivyo. Msingi wa dhabihu zote za damu za mfumo wa dhabihu wa AK ulikuwa ni uwekaji wa uhai usio na hatia (mnyama wa dhabihu) badala ya ule wa mwenye hatia. Matokeo makubwa ya damu ya Kristo yanaonekana katika ukweli kwamba Kristo alitimiza mfumo mzima wa dhabihu wa AK kwa sababu yeye peke yake ndiye aliyekuwa na uwezo wa kufanya kama mbadala wetu wa dhabihu kwa vile Yeye tu hakuwa na dhambi (**Isa 53:4-12; Luka 23:24**). **41, 47; Matendo 3:14-15; 2 Kor 5:21; Ebr 4:15; 7:26; 1 Pet 2:21-24; 1 Yohana 3:5**). Kwa hiyo, katika **Rum 3:25** kifo cha Yesu kilifafanuliwa kuwa “upatanisho” au “dhabihu ya upatanisho.” Hilo ni neno lile lile la Kiyunani (*hilastērion*) lililotumika kwa ajili ya “kiti cha rehema” ambacho kilifunika sanduku la agano katika patakatifu pa patakatifu (**Kut 25:17 LXX**; ona pia **Ebr 9:5** inayorejelea kiti cha rehema kama *hilastērion*.) na ilihusishwa hasa na Siku ya Upatanisho. “Hii inapounganishwa na marejeo ya Paulo mahali pengine kwa ‘damu’ ya Kristo [ona **Rum 3:25; 5:9; 1 Kor 11:25; Efe 1:7; 2:13; Kol 1:14, 20**] na maelezo yake ya Kristo kama ‘mwana-kondoo wetu wa pasaka’ (1 Kor 5:7), ni dhahiri kwamba Paulo aliona kazi ya Kristo kuwa yenye uhusiano kamili na sherehe kuu mbili zinazohusiana na Hekalu: Pasaka na Yom Kippur [“Siku ya Upatanisho”]. . . . Kifo cha Yesu kinaonekana katika maneno ya ibada, na ni wazi kwamba kinachukua mahali pa kazi ya Hekalu na dhabihu zake. (Walker 1996: 123)

Sio tu kwamba “*damu ya thamani ya Kristo*” iliondoa hatia yetu mbele za Mungu na kufidia ghadhabu yake, bali pia:

- husafisha dhamiri zetu (**Ebr 9:14**)
- inatupa uwezo wa kumfikia Mungu kwa ujasiri (**Ebr 10:19**)
- hatua kwa hatua hutusafisha kutoka kwa dhambi tunapopitia maisha yetu (**1 Yohana 1:7**)
- hutuwezesha kumshinda shetani (**Ufu 12:11**)

Kina na upeo wa wokovu wetu unaonyeshwa katika maneno ya Petro katika **mst. 18**. Maisha yetu ya zamani yalikuwa “ubatili” na “*yaliyorithiwa kutoka kwa mababu zenu*.” “Ubatili” huonyesha kwamba uhai ulikuwa “utupu na usio na thamani.” “Yaliyorithiwa” inaonyesha kwamba tatizo letu lilikuwa kubwa zaidi kuliko dhambi ya ndani tu, lakini lilihusisha mifumo ya vizazi, tabia, na mila. Kwa maneno mengine, njia zetu za maisha zisizo na maana ziliimarishwa na kuzama ndani yetu kwa kila njia. Ndiyo sababu tulilazimika “kukombolewa.” “Fidia” inaonyesha kwamba tulikuwa watumwa wa dhambi zetu na njia zetu za maisha zisizofaa na hatukuweza kujiweka huru (ona **Rum 6:16-17, 20**); ni damu ya Kristo pekee iliweza kutuweka huru.

Mistari 20-21 inaendelea kujadili asili ya Kristo. Uhakika wa kwamba Kristo “*alijulikana kimbele kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu*” unaonyesha, kama ilivyojadiliwa hapo juu kuhusiana na **mst. 2**, kwamba Kristo aliheshimiwa na katika uhusiano wa kindani wa upendo pamoja na Baba kwa umilele wote. Katika muktadha huu, maneno yanayofafanua kujulikana kimbele kwa Kristo yanafafanua “tendo la Mungu katika umilele uliopita ambapo aliamua kwamba Mwana wake angekuja akiwa Mwokozi wa wanadamu” (Grudem 1988: 85). Katika kifungu hiki chote kuanzia **mst. 17** hadi **mst. 21**, tunaona kwamba Mungu yuleyule tunayepaswa kumwogopa na kumstahi kama mwamuzi wetu pia ndiye Mungu tunayeweza kumwamini kama mwokozi wetu.

Katika **mst. 14-15** Petro alikuwa amesema kwamba wokovu wetu utufanye “*tusifanane tena na tamaa za ujinga wetu wa kwanza*” bali badala yake “*tuwe watakatifu katika mwenendo wetu wote*.” Sasa anaanza hitimisho lake la sehemu hii kwa kujadili maisha yetu ya baada ya kuongoka. Anasema kwamba kukua katika utakatifu kutapelekea kukua katika upendo. Kwa hiyo, anasema kwamba maisha yetu mapya yanapaswa kuwa ya kukua katika usafi wa kimaadili, unaojulikana na nafsi iliyotakaswa, utii kwa ukweli, na upendo wa kindugu wa dhati (**mst. 22**). Kibinafsi, hii inapaswa kusababisha “*kupendana kwa dhati kutoka kwa moyo safi*” (**mst. 22**). Neno la “upendo” hapa ni *agapaō*, ambalo huenda zaidi ya “upendo wa kindugu” (*philadelphia*) katika sehemu ya kwanza ya mistari. *Agapaō* (aina ya nomino ni *agape*) linamaanisha “heshima, upendo, kuonyesha mwelekeo wa mapenzi na kupata furaha ya mtu katika kitu au mtu. Inatofautiana na *phileō* [aina ya kitenzi cha *philadelphia*], kupenda, kuonyesha hisia, shauku mchangamfu.” (Zodhiates 1993: *agapaō*, 64) Ku-*agapaō* mtu ni kutambua mahitaji yao ya kweli na kuyatimizia, kutumikia kwa uaminifu na furaha, kuweka mahitaji ya wengine kwanza. Imefupishwa na **Yohana 3:16**, “*Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda [agapaō] ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele*.” Yesu alikuwa ametoa muhtasari wa maana ya Biblia nzima kwa amri mbili: “*Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili yako yote*.³⁸ *Hii ndiyo amri iliyo kuu na ya kwanza*.³⁹ *Na ya pili inafanana nayo: Mpende jirani yako kama nafsi yako*.⁴⁰ *Katika amri hizi mbili inategemea Sheria yote na*

Manabii.” (**Math 22:37-40**) Petro anafupisha kwamba maisha ya kuzaliwa mara ya pili yanapaswa kuonyeshwa kwa kupendana kwa dhati kutoka kwa moyo safi, kwa sababu ni kwa kuwapenda wengine ndipo tunaonyesha kwamba tunampenda Mungu kweli. Mtume Yohana aliweka hilo wazi katika **1 Yohana 4:20** aliposema, “*Mtu akisema, Nampenda [agapaō] Mungu, na anamchukia ndugu yake, ni mwongo; kwa maana asiyempenda [agapaō] ndugu yake ambaye amemwona hawezi kumpenda [agapaō] Mungu ambaye hakumwona.*” Sababu ni kwamba watu wote wameumbwa kwa “mfano wa Mungu” (**Mwa 1:26-27; 5:3; 9:6; Yak 3:9**), na jinsi tunavyotendea mfano wa Mungu huonyesha maoni yetu hasa kumhusu yeye.

Petro aonyesha kwamba kama vile tulivyokombolewa kutoka kwa maisha yetu ya ubatili kwa damu isiyoharibika ya Kristo, vivyo hivyo msingi wa maisha yetu mapya, yaliyozaliwa mara ya pili, ndani ya Kristo si mbegu iharibikayo bali “*isiyoharibika, kwa neno la Mungu lililo hai na lidumulo*” (**mst. 23**). Anakazia jambo hilo kwa kunukuu **Isa 40:6-8**. Kwa maneno mengine, anatuambia: (1) Fidia yetu na maisha yetu mapya haviwezi kuharibika; na (2) Neno la Mungu lililoandikwa na lililonenwa ndiyo njia ambayo Roho Mtakatifu hutumia kuwaamsha wasioamini kwenye ukweli wa injili na kisha kuutumia ukweli wa injili kwa waamini ili kuwakomaza na kuwafinyanga katika kufanana na Kristo. Kwa hiyo, tunapaswa kuishi kulingana na asili yetu mpya: Tumezaliwa mara ya pili na hivyo ni “*viumbe wapya*” (**2 Kor 5:17**). Tumezaliwa mara ya pili kwa mbegu isiyoharibika, na tumewezeshwa kuishi maisha mapya kwa “*neni la Mungu lililo hai na la kudumu.*” Je, tunawezaje kuendelea kuishi na kuwatendea watu kama watu wa muda mfupi, kama nyasi kama wasiozaliwa upya wafanyavyo?

Petro anahitimisha sehemu hii katika **2:1-3**. Katika **mst. 1**, “Hivyo” (au “Kwa hiyo”) inahusiana na kile ambacho ametoka kusema, na hatimaye kwa amri ya “*kupendana kwa dhati kutoka katika moyo safi*” (**1:22**). Anatuambia kwamba, kwa kuzingatia ukweli kwamba tumezaliwa mara ya pili kwa mbegu isiyoharibika na kutiwa nguvu na neno la Mungu lenye uzima na la kudumu, ni lazima tuweke mbali mielekeo, matendo na tabia zote zinazodhuru kwa wengine. ambazo haziendani na mapenzi.

Uhusiano wa waumini na neno la Mungu na njia ya neema

Mistari 1 pia umeunganishwa na **mst. 2-3**. Ingawa matoleo mengi yanatafsiri “*weka mbali*” kama sharti, kwa hakika ni kirai kishirikishi, yaani, “*kuweka mbali,*” ambacho kiko chini ya kitenzi “*kutamani*” (au “*tamani*”) “*maziwa safi ya kiroho*” katika **mst. 2**. Watoto wachanga waliozaliwa si lazima waambiwe kunywa maziwa; kwa asili wanataka. Ulinganisho wa Petro wa waamini na watoto wachanga waliozaliwa ni kitu cha mtihani: Nia ya mtu katika neno la Mungu, ushirika na waumini wengine, sala, huduma ya uaminifu na utii, na yote ambayo yanakuza ukuaji wa mtu katika Kristo ni ushahidi kwamba yeye ni muumini, lakini ikiwa mtu hapendezwi na neno la Mungu na njia zinazohusiana na neema na ukuaji, mtu lazima ahoji ikiwa yeye ni Mkristo wa kweli, hata kama mtu huyo anadai kuzaliwa mara ya pili. Njia hizi zote za neema hutusaidia “*kukua katika wokovu,*” yaani, kuwa waamini waliokomaa, kama Kristo. **Mistari 3** pia unaonyesha kwamba; inasema kwamba “*ikiwa [au ‘kwa vile’] umeonja ya kwamba Bwana ni mwema,*” basi unatamani maziwa ya kiroho safi kama vile mtoto mchanga anavyotamani maziwa ya mama yake. Mazungumzo hayo pia yangukuwa ya kweli, yaani, “*ikiwa hutamani maziwa ya kiroho safi, kama mtoto mchanga atamanivyo maziwa ya mama yake, basi hujaonja ya kuwa Bwana ni mwema.*”

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Kwa nini kuzaliwa mara ya pili ni muhimu ili kuweza kuishi maisha yanayompendeza Mungu na kuwajenga watu wengine?
2. Kwa nini ni muhimu ‘kutayarisha nia zetu,’ tunapaswa kutayarisha nia zetu kwa ajili ya nini, na tunafanya hivyo jinsi gani?
3. Kuishi maisha matakatifu kunahusisha nini, na kwa nini ni lazima?
4. Kwa nini jinsi tunavyotendea watu wengine hatimaye hudhihirisha maoni yetu kumhusu Mungu?
5. Ni njia zipi za neema na ukuzi ambazo zinapatikana kwa waamini ili kuwasaidia “*kukua katika wokovu*”?

- Wokovu unaelezwa kitheolojia (2:4-10)

⁴ *Mmwendee yeye, jiwe lililo hai, lililokataliwa na wanadamu, bali kwa Mungu ni teule, lenye heshima.*

⁵ *Ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa mwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu, mtoe dhabihu*

za roho, zinazokubaliwa na Mungu, kwa njia ya Yesu Kristo. ⁶ Kwa kuwa imeandikwa katika maandiko “Tazama, naweka katika Sayuni jiwe kuu la pembeni, teule, lenye heshima, Na kila amwaminiye hatatahayarika.” ⁷ Basi, heshima ni kwenu ninyi mnaoamini, Bali kwao wasioamini. “Jiwe walilolikataa waashi, Limekuwa jiwe kuu la pembeni,” ⁸ Tena “Jiwe la kujikwaza mguu, na mwamba wa kuangusha,” Kwa maana hujikwaza kwa neno lile, wasiliamini, nao waliwekwa kusudi wapate hayo.

⁹ Bali ninyi ni mzao mteule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa milki ya Mungu, mpate kuzitangaza fadhili zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu. ¹⁰ Ninyi mliokuwa kwanza si taifa, bali sasa ni taifa la Mungu; mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema.

Kisarufi, Petro amekuwa akitumia nomino na vitenzi vya wingi, lakini kile ambacho amekuwa akisema wazi kina matumizi ya mtu binafsi. Sasa, anazungumza kwa uwazi kuhusu kanisa kama shirika la ushirika. Katika **mst. 4-5**, kama vile Yesu ni “jiwe lililo hai,” ndivyo sisi sote tulivyo “mawe yaliyo hai.” Sisi sote, mawe yaliyo hai na “nyumba ya kiroho” (yaani, kanisa) “*tunajengwa*” na Mungu. Huo ni mfano mwingine wa “hali ya kiungu.” Yesu kama “jiwe lililo hai” anatoa nukuu kutoka **Isa 28:16** katika **mst. 6**, **Zab 118:22** katika **mst. 7**, na **Isa 8:14** katika **mst. 8**. Ingawa Yesu alinukuu kutoka **Zab 118:22** kwenye **Mat 21:42** na Petro alitumia nukuu sawa katika **Matendo 4:11**, na katika kila kisa waliitumia kwa viongozi wa Kiyahudi waliomkataa Kristo, hapa Petro anaitumia kwa watu wote wanaomkataa Kristo. Petro anatofautisha “*ninyi mlioamini*” na “*wasioamini*.” Tofauti ni katika mwitikio wao kwa Yesu Kristo. Kama vile mitikio yao kwa Yesu Kristo ilivyo tofauti, vivyo hivyo na miisho yao: “heshima” dhidi ya “kujikwaa.”

Kitheolojia, sehemu hii ni muhimu sana. Lugha anayotumia Petro ni kuchora kwenye maelezo ya AK ya taifa la Israeli na hekalu na kuyatumia kwa kanisa. Hii ni sawa na aliyofanya katika **1:1** alipoliita kanisa *diaspora*. Kwa maneno mengine, anakataa taifa la Israeli na mfumo wake wote wa kidini kama chombo cha kueneza ukweli wa Mungu na anakataa Israeli kama watu wa kweli, wa Mungu. Badala yake, anasema kwamba majukumu hayo yanatimizwa kanisani. Kwa kweli, analiita kanisa Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho.

Tunaona hili katika **mst. 5-10**. Katika **mst. 5**, Petro anapoita kanisa “*nyumba ya kiroho*,” anasema kwamba hekalu si nyumba ya Mungu tena. Hili linapatana na mtume Paulo na Yohana wanaoliita kanisa kwa uwazi “*hekalu la Mungu*” katika **1 Kor 3:16, 17a, 17b; 2 Kor 6:16a, 16b; 2 Thes 2:4; Ufu 3:12; 7:15; 11:1, 19**. Kumbuka kwamba wote wawili Petro na Paulo walikuwa wakiita kanisa hekalu la kweli la Mungu hata kabla ya hekalu halisi la Yerusalemu kuharibiwa mwaka wa 70 BK.

Petro kuliita kanisa “*ukuhani mtakatifu*” ni kusema kwamba ukuhani wa Walawi wa AK umebadilishwa na kanisa. Hili limezungumziwa kwa undani katika kitabu cha *Waebrania*. Yesu ni kuhani “*kwa mfano wa Melkizedeki, na si . . . kwa amri ya Haruni*” (**Ebr 7:11**; ona pia **5:6**). Kwa kweli, Yesu anaitwa “kuhani” na “kuhani mkuu” (**Ebr 2:17; 3:1; 4:14-15; 7:11, 15-17, 24, 26, 28; 8:1; -2; 9:11**). Hiyo inaonyesha kwamba mfumo mzima wa utoaji wa dhabihu wa Agano la Kale na ukuhani umebadilishwa kwa sababu, kulingana na sheria ya Agano la Kale, Yesu hakuweza kuwa kuhani hata kidogo kwa vile hakuwa wa ukoo wa Haruni au kabila la Lawi bali kutoka kabila la Yuda. **Ebr 8:4**; ona **Math 1:2-3; Luka 3:33-34**). Badala ya ukuhani wote kutenda kama mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu, sasa kuna “*Mungu mmoja, na mpatanishi mmoja pia kati ya Mungu na wanadamu, Mwanadamu Kristo Yesu*” (**1 Tim 2:5**). Tofauti na ukuhani wa AK kuwa mdogo kwa kabila la Lawi (**Hes 18:1-24; Yer 33:19-22**), kama matokeo ya dhabihu ya Kristo waaminio wote katika Yesu Kristo sasa ni makuhani machoni pa Mungu (**1 Pet 2:5, 9; Ufu 1:6; 5:10**). **Ebr 7:12** inaongezea kwamba kwa sababu kuja kwa Kristo kulisababisha kuwepo kwa ukuhani mpya, “*ukuhani ukibadilishwa, lazima sheria nayo ibadilike*.” T. D. Alexander anafupisha kwamba “rejeleo hapa la ‘mabadiliko ya sheria’ linaonyesha kwamba kanuni zinazohusiana na ukuhani wa Walawi hazikuwa na nguvu tena mara tu kanisa lilipokuwa hekalu jipya la Mungu” (Alexander 2008: 150).

Kama “*ukuhani mtakatifu*” wa Mungu, kanisa linatoa “*dhabihu za kiroho zinazokubalika kwa Mungu kupitia Yesu Kristo*” (**mst. 5**). Hii inaonyesha kwamba mfumo mzima wa dhabihu wa Agano la Kale umebadilishwa. Hilo ndilo jambo la lazima, kwa sababu “*Kristo alipokwisha kutoa kwa ajili ya dhambi dhabihu moja idumuyo hata milele, aliketi mkono wa kuume wa Mungu*,¹³ tangu hapo akingojea adui zake wawekwe chini ya miguu yake.¹⁴ Maana kwa toleo moja amewakamilisha hata milele hao wanaotakaswa.” (**Ebr 10:12-14**) Mwisho na ukamilifu wa Upatanisho wa Kristo—na hivyo kuondolewa kabisa na kwa kudumu kwa mfumo mzima wa dhabihu wa AK na ukuhani—kunaonekana katika ukweli kwamba “*aliketi mkono wa kuume wa Mungu*” katika patakatifu pa patakatifu pote pa mbinguni (**Ebr 1:3; 10:12, 14**; ona pia **Zab 110:1; Marko 16:19; Luka 22:69; Rum 8:34; Efe 1:20-21; Kol 3:1; 1 Pet 3:10; 21-22**). “Kwa sababu utumishi wa dhabihu ulitia ndani mkao wa kusimama mbele za Mungu au kwenye madhabahu (10:11; Kum 10:8; 18:7), kitendo cha kutofautisha cha kuketi kinaonyesha kukomeshwa kwa tendo la dhabihu la Kristo (10:12).” (Nelson 2003:257) Kwa kifo chake, ufufuo, na kupaa kwake Kristo sasa anamwezesha kila mwamini kufanya kile ambacho

makuhani wa Agano la Kale pekee wangeweza kufanya. Katika Agano la Kale ni makuhani pekee waliweza kuingia patakatifu pa Hekalu. Yesu amewawezesha watu wake wote kwa “*ujasiri kuingia patakatifu kwa damu ya Yesu*” wakati wote (**Ebr 10:19**). Asili ya “dhabihu” tunazofanya kama ukuhani mtakatifu wa Mungu sasa ni “*kutoa miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ambayo ndiyo ibada yenu ya kiroho*” (**Rum 12: 1**). Kwa maneno mengine, maisha yetu yote ni ya kiroho. Kila kitu tunachofanya kinafanywa mbele yake na ni (au inapaswa kuwa) namna ya dhabihu kwa Mungu.

Kufuatia nukuu za AK katika **mst. 6-8**, Petro anaendelea na maelezo yake ya kanisa kwa kutumia tena vifungu vya kanisa kutoka Agano la Kale ambavyo vilielezea Israeli. Hivyo, kanisa ni “*mbari iliyochaguliwa*”; hiyo inadokeza **Kum 7:7; 10:15; Isa 43:20**. Kanisa ni “*ukuhani wa kifalme*”; hiyo inarejelea **Isa 61:6**. Kanisa ni “*taifa takatifu*” ambalo ni nukuu kutoka **Kut 19:6**; ona pia **Kum 7:6; 14:2**. Kanisa ni “*watu wa milki yake mwenyewe*”; hiyo ni nukuu kutoka **Kumb 4:20; 7:6; 14:2**; ona pia **Kut 19:5; Isa 43:21; Mal 3:17**. Maneno ya kwamba Mungu “*aliwaita mtoka gizani kuingia katika nuru yake ya ajabu*” yanarejelea **Zab 36:9; Isa 9:2; 42:16**. Kauli katika **mst. 10**, “*Hapo zamani ninyi hamkuwa taifa, bali sasa ni watu wa Mungu; hapo kwanza hamkupata rehema, lakini sasa mmepata rehema*” inanukuu kutoka **Hos 1:6, 9-10; 2:23**. Katika muktadha wake wa Agano la Kale, Hosea alikuwa anazungumza juu ya ufalme wa kaskazini wa Israeli. Sasa Petro anatomia hili kwa kanisa. Paulo anafanya jambo lile lile katika **Rum 9:24-26**. Kwa ufupi, Israeli ya Agano la Kale ilikuwa “mfano” na “kivuli” ambacho kilielekeza na kupata utimilifu wake katika kanisa. Na katika kanisa Kristo amemaliza dhana yoyote ya ukoo wa kimwili au urithi: ambapo katika Israeli ya Agano la Kale ni watu kutoka kabila la Lawi pekee wangeweza kuwa makuhani na ni watu fulani tu wangeweza kurithi hali ya kifalme, *katika Kristo watu wote katika kanisa wamepewa nafasi ya juu zaidi*. hadhi inayopatikana katika Uyahudi: wafalme na makuhani!

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Je, Israeli ya AK ilikuwaje “mfano” na “kivuli” cha kanisa?
2. Inamaanisha nini kwamba sisi ni “*ukuhani mtakatifu*” unaotoa “*dhabihu za kiroho zinazokubalika kwa Mungu kupitia Yesu Kristo*”?

C. Ishi maisha ya haki mahali popote ulipo au katika hali yoyote unayokutana nayo (2:11–4:11)

- Waamini wote (2:11-17)

¹¹ *Wapenze nawasahi kama wapitaji na wasafiri, ziepukeni tamaa za mwili zipiganazo na roho.* ¹² *Mwe na mwenendo mzuri kati ya mataifa, ili, iwapo huwasingizia kuwa watenda mabaya, wayatazamapo matendo yenu mazuri, wantukuze Mungu siku ya kujiliwa.*

¹³ *Tiini kila kiamriwacho na watu, kwa ajili ya Bwana; ikiwa ni mfalme, kama mwenye cheo kikubwa;* ¹⁴ *ikiwa ni wakubwa, kama wanaotumwa naye ili kuwalipiza kisasi watenda mabaya na kuwasifu watenda mema.* ¹⁵ *Kwa sababu ndiyo mapenzi ya Mungu, kwamba kwa kutenda mema mzibe vinywa vya ujinga vya watu wapumbavu;* ¹⁶ *kama walio huru ila wasiotumia uhuru wao kwa kusitiri ubaya, bali kama watumwa wa Mungu.* ¹⁷ *Waheshimu watu wote. Wapendeni ndugu. Mcheni Mungu. Mpeni heshima mfalme.*

Sehemu hii inaanza mtazamo wa Petro juu ya kuishi maisha ya haki wakati sisi ni "wageni wakaaji" ulimwenguni. Sehemu inayofuata inaendeleza mada. Sehemu hii yote (**2:11-4:11**) na sehemu inayofuata (**4:12-5:11**) zimetwa alama “mpendwa” mwanzoni na “amina” mwishoni.

Mstari 11-12 inarudia **1:14-16**. Hapa, kama huko, Petro anatuhimiza tujiepushe na tamaa za mwili. Na hapa, kama huko, anafupisha jinsi mwenendo wetu unavyopaswa kuwa: kwanza hasi (“*jiepusheni na tamaa za mwili*”) na kisha chanya (“*uwe na mwenendo mzuri kati ya Mataifa*”). Katika **1:14** himizo lake kuhusu kudhibiti tamaa zetu liliegemezwa juu ya ukweli kwamba zilikuwa tamaa za “*ujinga wetu wa kwanza.*” Sasa aonyesha kwamba tamaa hizo “*hufanya vita na nafsi yako.*” Hili linajengwa juu ya yale aliyokuwa amesema katika **2:5** na kuangazia ukweli kwamba maisha yetu yote ni ya kiroho. Kuwaita kwake wasioamini “Wamataifa” kunatia nguvu kile alichosema katika **mst. 5-10** kwamba kanisa ni Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho. Petro anatambua kwamba tunaweza kutarajia upinzani kutoka kwa ulimwengu, kama Yesu alivyoonya (ona **Math 5:10-12; Yohana 15:20**). Kwa hivyo, anasema “*wanapozungumza dhidi yako,*” sio “*kama wakizungumza dhidi yako.*” Pia anaendelea na mwelekeo wake wa wakati ujao (ona **1:7, 13**) kwa kusema juu ya “*siku ya kujiliwa.*” Anaweka wazi kwamba upinzani haupaswi kutufanya tujiondoe duniani bali utufanye tuongeze juhudi zetu ili

kujihusisha vyema na ulimwengu kama nguvu ya wema. Hiyo ni kweli kwa Wakristo mmoja mmoja na kanisa kwa ushirika. Wakristo na kanisa wanapaswa kuwa mistari wa mbele katika kujenga, kuponya, na kuifanya jamii kuwa bora.

Mistari 12-17 inazungumzia uhusiano wetu na jamii. Inakwenda sambamba na **Rum 13:1-7**. “*Kila taasisi ya kibinadamu*” (**mst. 13**) ni pana zaidi ya serikali ya kiraia, lakini itajumuisha taasisi kama vile ajira, ndoa, mashirika ya hiari, uhusiano wa mzazi na mtoto, na kanisa. Amri katika **mst. 13-14** na **17d** (na zile za **Warumi 13**) kuhusu kujitiisha kwa mamlaka za serikali na kumheshimu kiongozi wa taifa *hazikutolewa* katika muktadha wa serikali ya kiimla ambayo sheria zake zilikuwa mbovu. Petro mwenyewe alitambua uhitaji wa kutotii sheria za serikali na amri za watawala zinapokiuka matakwa ya injili. Kwa hiyo, alipoambiwa kwamba hangeweza kufundisha katika jina la Yesu, Petro alisema, “*Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu*” (**Matendo 5:29**). Mungu alisifu mifano mingine ya kutotii sheria zisizo za haki. Tazama, kwa mfano, wakunga waliokataa kuwaua wavulana wachanga wa Kiebrania kisha wakamdanganya Farao (**Kut 1:15-21**) na Rahabu ambaye aliwaficha wapelelezi wa Kiisraeli na kuwadanganya wenye mamlaka kuhusu hilo (**Yos 2:1-7**).

Zaidi ya hayo, katika nchi nyingi leo, mtu anaweza kuwa na haki ya kikatiba au ya kisheria ya kupinga, kutotii, au kupinga serikali kwa njia ambazo hazikuwezekana katika jamii ya Waroma. Kufanya hivyo kwa njia zinazofaa kusidhuru injili. Kwa hakika, Richard Bauckham asema, “Ni ono lililotakaswa tu la upitaji mipaka wa Mungu ambalo linaweza kupinga kwa ufanisi mwelekeo wa kibinadamu wa kuabudu sanamu ambao unajumuisha kuondolea mbali vipengele vya ulimwengu huu. Ibada ya Mungu wa kweli ni nguvu ya kupinga uungu wa nguvu za kijeshi na za kisiasa (mnyama) na ufanisi wa kiuchumi (Babiloni).” (Bauckham 1993b: 160) Hivyo, Wakristo wana wajibu wa kufahamu kile kinachotokea katika jamii zao na, inapobidi, kupinga dhuluma hata wakati (au hasa wakati) dhuluma hiyo inafanywa na serikali. Mifano mingi ya hili katika historia inaweza kutolewa (pamoja na wakunga na Rahabu). Kwa mfano, Yohana Chilembwe aliongoza uasi Januari 1915 huko Nyasaland (Malawi ya kisasa) dhidi ya mamlaka ya kikoloni ya Waingereza kwa sababu ya dhuluma na unyonyaji wa mfumo wa kikoloni; Chilembwe mwenyewe alikuwa mhudumu wa Kibaptisti (ona Jenkins 2015: 45). Schüssler Fiorenza anatoa mifano mingine mitatu mashuhuri ya mtazamo kama huo na shahidi inayotolewa kutoka katika eskatologia ya Ufunuo: “Katika Barua yake kutoka Jela ya Birmingham, Martin Luther King, Jr., anarudia lugha na picha za Ufunuo. wakati wa kutafsiri uzoefu na matumaini katika mapambano ya haki za kiraia za Waamerika-Waafrika; Ufafanuzi wa Allan Boesak wa Comfort and Protest unaweka muktadha wa Ufunuo katika mapambano dhidi ya ubaguzi wa rangi nchini Afrika Kusini; na Daniel Berrigan aliandika tafakari yake juu ya Ufunuo, Ndoto ya Mungu, akiwa gerezani kwa ajili ya shughuli zake za kuunga mkono maandamano ya vita vya nyuklia.” (Schüssler Fiorenza 1991: 11) Kwa ufupi, wakati Maandiko yote, jamii yetu hususan, na hali maalum tunazokabiliana nazo, hatushauriwi na Petro kujitiisha tu kwa serikali kila wakati na kwa njia zote.

Mistari 14-15 inajenga kile ambacho Petro alisema katika **mst. 12**. Anazungumzia zaidi ya kule kutotenda mabaya, bali kutenda mema chanya na mema chanya *kwa jamii*. Wakristo wanapaswa kushirikiana vyema na jamii kwa ajili ya ustawi wa jamii. Anasema kwamba “*mapenzi ya Mungu*” yanadhihirishwa na mwenendo mzuri wa Wakristo wanaofanya yaliyo mema. Hili litapelekea kutambulika kwa umma na kupongezwa na viongozi wa serikali na litawanyamazisha wale ambao vinginevyo wangepinga Ukristo. Bruce Winter aonelea kwamba maeneo ya sehemu ya mashariki ya Milki ya Roma “yalikuwa yameungwa mkono kwa muda mrefu na wafadhili wa umma ambao waliokoa jamii kutokana na njaa, walipunguza bei za bidhaa muhimu wakati wa uhaba, walilipia kuweka maji, na kuboresha maisha. ya jiji lenye chemchemi, barabara zilizopanuliwa, kumbi za sinema na majengo ya umma, na kutoa posho za watoto. . . . Katika 2:14–15 Wakristo wa hali halisi waliitwa kuendelea kuzingatia [njia hii ya kutoa mahitaji ya jiji]. Kuwa mfadhili kulitangazwa kuwa ‘mapenzi ya Mungu’ na kutambuliwa hadharani na watawala kuwa njia ya kunyamazisha uvumi wa watu wasio na habari.” (Winter 1988:92)

Katika **mst. 16** Petro anaelezea uhuru wa Mkristo kuwa unatenda kwa kutii mapenzi ya Mungu: “Uhuru wa kweli, uwezo wa kweli wa kuchagua kile ambacho mtu *anataka* kufanya hasa, huja kwa njia ya kushangaza katika utii kamili kwa Mungu kama watumishi wake watiifu” (Grudem 1988: 121) Kwa hiyo, uhuru wa kweli hutokeza shangwe kuu ya kufanya yaliyo sawa. Anamalizia katika **mst. 17** kwa kusisitiza kwamba maisha yetu yanapaswa kuwa ya upendo na heshima. Wajibu wetu mkuu ni kumcha Mungu (ona **1:17**). Kisha, tunapaswa “*kupenda ndugu*” (ona, k.m., **Gal 6:10**). Hatimaye, tunapaswa kuwaheshimu watu wote, pamoja na mfalme mkuu. Kumbuka kwamba Petro amemweka mfalme katika ngazi sawa na kila mtu mwingine. Yesu alisema kwamba mtu pekee tunayepaswa kumwogopa ni Mungu (**Math 10:28**). Kwa hiyo, si kwa bahati kwamba Petro anasema tunapaswa ‘*kumwogopa* Mungu’ bali ‘*kumheshimu* mfalme. “Wakristo wana wajibu kwa serikali, lakini wajibu wao kwa Mungu na kwa udugu wa waumini ni wa juu zaidi” (Grudem 1988: 123).

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Baadhi ya watu hufikiri kwamba Wakristo hawapaswi kujihusisha na siasa au mambo mengine ya jamii. Petro angeitikiaje mawazo hayo, na kwa nini?
2. Je, tabia yetu inahusiana vipi na utangazaji wetu wa injili?

- Watumishi (2:18-25)

¹⁸ *Enyi watumishi, watiini bwana zenu kwa hofu nyingi, sio wao walio wema na wenye upole tu, bali nao walio wakali.* ¹⁹ *Maana huu ndio wema hasa, mtu akivumilia huzuni kwa kumkumbuka Mungu, pale ateswapo isivyo haki.* ²⁰ *Kwa maana ni sifa gani kustahimili, mtendapo dhambi na kupigwa makofi? Lakini kustahimili. Mtendapo mema na kupata mateso, huu ndio wema hasa mbele za Mungu.* ²¹ *Kwa sababu ndio mliloitiwa; maana Kristo naye aliteswa kwa ajili yenu, akawaachia kielelezo, mfuata nyayo zake.* ²² *Yeye hakutenda dhambi wala hila haikuonekana kinywani mwake.* ²³ *Yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano; alipoteswa, hakuogofya; bali alijikabidhi kwake yeye ahukumuye kwa haki.* ²⁴ *Yeye mwenyewe alizichukuwa dhambi zetu katika mwili wake juu ya mti, tukiwa wafu kwa mambo ya dhambi, tuwe hai kwa mambo ya haki; na kwa kupigwa kwake mliponywa.* ²⁵ *Kwa maana mlikuwa mnapotea kama kondoo; lakini sasa mmemrudia Mchungaji na Mwangelizi wa roho zenu.*

Watumishi kwa ujumla walizaliwa katika kaya. Walikuwa ni watumwa ambao hawakuwa na uhuru kisheria, lakini baadhi yao walikuwa na tazamio la kununua uhuru wao. Huu ndio ulikuwa uhusiano wa kawaida wa mwajiri na mwajiriwa katika ulimwengu wa zamani. Kwa hivyo, kile Petro anasema hapa kinaweza kutumika kwa uhusiano wa mwajiri na mwajiriwa leo. Walakini, lazima tukumbuke kwamba kile anachosema, kwa kiwango kikubwa ni cha kitamaduni na kwa hivyo si lazima kiwe na uhusiano wa moja kwa moja au kamili na hali ya kisasa.⁸ Kuna mlinganisho (yaani, mfanano mkubwa) kati ya utumwa na ajira ya kisasa: katika kila kesi mtu (mtumwa/mfanyakazi) anafanya kazi kwa mtu mwingine (bwana/mwajiri). Walakini, kila mlinganisho huvunjika wakati fulani. Leo, wafanyakazi hawazaliwi katika kaya, hawawezi kupigwa, wanaweza kuacha kazi zao na kutafuta kazi nyingine, na kuwa na haki nyingine mbalimbali za kisheria. Kama kutotii sheria za serikali zisizo za haki, waajiriwa Wakristo leo hawapaswi kumtii mwajiri wao wakiamriwa kufanya jambo ambalo ni dhambi, lisilo halali, au baya kwa njia nyinginezo. Watumishi wa siku za Petro hawakuwa na haki ya kutotii. Biblia inapozungumzia hali ambazo hazifanani na hali za wakati wetu, bado tunaweza kutafuta kanuni za kuvuka tamaduni zilizopo na kutumia kanuni hizo kwa mlinganisho. Tunapofanya hivi ni lazima tuwe waangalifu tusipeleke mlinganisho huo mbali sana (yaani, lazima tufahamu *tofauti* kati ya hali ya kibiblia pamoja na kufanana). Ni lazima tuhesabu tofauti kati ya *umiliki* wa mfanyakazi na mwajiri (utumwa) na *mahusiano ya kimkataba* kati ya mfanyakazi na mwajiri (ajira ya kisasa). Kwa hivyo, matumizi leo yanaweza kuwa tofauti ikilinganishwa na wakati na mahali pa Petro.

Amri katika **mst. 18** ya “*kuwa chini ya*” kisarufi ni badiliko la kitenzi kuonyesha hali inayoendelea (yaani, “*kuwa chini ya*”); ni maelezo zaidi ya amri katika **mst. 13**, “*Jitiisheni kwa ajili ya Bwana kwa kila utaratibu wa kibinadamu.*” Sababu ya “*kuwatii mabwana wako [au waajiri] kwa heshima yote*” ni kwamba tunapaswa kumweka Mungu kwanza. Tunapaswa “*kumkumbuka Mungu.*” Hii inarudi kwenye mistari wa 16 ambapo Petro alisema tunapaswa “*kuishi kama watumishi wa Mungu.*” Uvumilivu wetu katika hali ngumu hupata kibali kwa Mungu, kwani inaonyesha kwamba tunamtumaini kwa ajili ya ustawi wetu wa mwisho. Kanuni ya kumheshimu Mungu kwa jinsi mtu anavyohusiana na mamlaka/utawala katika eneo la kazi la kisasa inaweza kuonyeshwa kwa mistari ifuatayo: “Timiza masharti ya mkataba wako kwa kadiri ya uwezo wako, yaani, kwa namna inayomtukuzwa Mungu na huwaleta wasioamini karibu na ufalme” (Webb 2001: 54).

Tunapaswa kufuata nyayo za Kristo, ambaye ndiye msingi au kiini cha yote tunayofanya. **Mistari 21-25** ina Kristo katika kiini hasa. Na katikati ya hayo ni *mateso* ya Kristo, ambayo ni mfano kwetu (**mst. 21**). Kuvumilia mateso yasiyo ya haki kuna thamani, si kama tendo la kishujaa la kustahimili, bali tu “*unapotenda mema na kuteseka kwa ajili yake*” (**mst. 20**). Hii inarudi kwenye **mst. 12** ambapo Petro alisisitiza kwamba “*wapate kuyaona matendo yenu mema na kumtukuzwa Mungu siku ya kujiliwa.*” Kristo ndiye aliyepata adhabu kuu zaidi kwa kutenda mema (**Luka 23:41, 47**). Mateso ya Kristo kwa ajili ya kutenda mema kwa uwazi ni kuwa kielelezo cha maisha yetu, si tu ajira yetu. Scot McKnight anaiweka hivi: “Ingawa kuna nyakati ambapo Mkristo anapaswa kujidai au wakati Wakristo wanapaswa kupigania haki zao, kuna njia nyingine—njia ya

⁸ Suala la jinsi ya kukabilia na maandishi ya kitamaduni ya jamaa linajadiliwa kwa kina katika Menn 2017: 44-56.

kuteseka ambayo hufuata maisha ya Yesu. Njia ya kuteseka kwa dhuluma si ya wanyonge au walio na magoti dhaifu, ni ya wale ambao wako tayari kuchukua msalaba wao kila siku na kumfuata Yesu. (McKnight 1996: 179) Hatimaye, mwenendo wetu kazini na katika kila eneo lingine la maisha kimsingi unapaswa kuwa kwa sababu kile tunachofanya ni ushuhuda wa injili.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Jadili tofauti kati ya hali ya kitamaduni kuhusu ajira katika siku za Petro na leo.

- Je, tofauti hizo zinaweza kuathiri vipi jinsi tunavyotumia yale ambayo Petro anasema katika sehemu hii?

2. Je, umekumbana na hali ambapo mahitaji ya kazi yako yalikuwenda kinyume na injili na wajibu wako wa kumtii Kristo?

3. Ulishughulikiaje hali hizo? Na matokeo yalikuwa nini?

- Wake (3:1-6)

¹ *Kadhalika ninyi wake, watiini waume zenu; kusudi, ikiwa wako wasioliamini Neno, wavutwe kwa mwenendo wa wake zao, pasipo lile Neno;* ² *wakiutazama mwenendo wenu safi, na wa hofu.* ³ *kujipamba kwenu, kusiwe kujipamba kwa nje—yaani, kusuka nywele; na kujitia dhahabu, na kuvalia mavazi—* ⁴ *bali kuwe utu wa moyoni usioonekana, katika mapambo yasiyoharibika; yaani roho ya upole na utulivu, iliyo ya thamani kuu mble za Mungu.* ⁵ *Maana hivyo ndivyo walivyojipamba wanawake watakatifu wa zamani, waliomtumaini Mungu, na kuwatii waume zao* ⁶ *Kama vile Sara alivyomtii Ibrahimu, akamwita Bwana; nanyi ni watoto wake, mfanyapo mema, wala hamkutishwa kwa hofu yo yote.*

Katika sehemu hii, Petro anaendelea na matumizi yake ya mifano ya aina za watu wanaohitaji kuwa chini ya mamlaka mbalimbali (“*kuwa chini ya*” tena ni kitenzi kinachonyesha hali inayoendelea, yaani, “*kuwa chini ya*”). Ushauri wa Petro kwa wake “*watiini waume zenu wenyewe*” (3:1) ni karibu sawa na neno la onyo la Paulo kwa wake katika Efe 5:22. Neno “*watiini*” ni kitenzi kile kile cha Kiyunani kilichotumiwa na Paulo katika Efe 5:21, 24. Maneno “*waume zenu*” yanaweka wazi kwamba wake, na wanawake kwa ujumla, hawako chini ya mamlaka ya mume wa mtu mwingine au wanaume kwa ujumla. Anazungumza juu ya mahusiano ndani ya kifungo cha ndoa yenyewe. Katika mst. 1-2 anaendelea kuisitiza heshima ya mtu kwa wale walio na mamlaka kwa kuonyesha maisha ya kufanya mema (“*mwenendo wako wa heshima na safi,*” mst. 2; “*ikiwa unafanya mema,*” mst. 6). Maagizo ya Petro kwa wake Wakristo yanategemea wito aina tatu: (1) Mwito wa *kufaa* (3:1-2)—matokeo ya kiinjalisti ya tabia ya wake. (2) Kusih *nia* (3:3-4)—katika ndoa, kama vile kazi na mahusiano yetu na serikali na taasisi nyinginezo, utii wa mke na jinsi anavyojiendesha huchochewa hasa na uhusiano wake pamoja na Mungu: “*ili wavutwe*” (mst. 1); “*machoni pa Mungu*” (mst. 4); “*wanawake watakatifu waliomtumaini Mungu*” (mst. 5). (3) Mwito kwa *kielelezo* (3:5-6)—wake wanapaswa kufuata vielelezo vya wanawake watakatifu wa zamani.

Hali maalumu inayozungumziwa na Petro katika 3:1-2 inajumuisha uwezekano wa mke Mkristo ambaye ana mume asiyeamini. Msemo katika 3:1, “*ili hata ikiwa wengine hawalitii neno,*” inadokeza kwamba wake wengi Wakristo walikuwa na waume Wakristo, ingawa wengine hawakuwa na waume Wakristo (Grudem 1988: 137; ona pia Michaels 1988: 157). Petro anaposema katika 3:1 kwamba mume asiyeamini “*anaweza kuvutwa bila neno*” hakatazi ushuhuda wote wa maneno wa wake Wakristo. Badala yake, anapendekeza kwamba ushuhuda huo sio wajibu, na wakati mwingine hauwezi kusaidia (kwa mfano, ikiwa mume ameonyesha chuki yake kubwa au hasira kwa kutajwa kwa Kristo). Hivyo, mke Mkristo hapaswi kuendelea kumsumbua au kumhubiria mume wake mwenye uadui kuhusu injili. Badala yake, tabia yake ndiyo njia ambayo Petro anasema Mungu atatumia kumpata mume wake. Hii inaonyesha mtazamo wa juu wa ukuu wa Mungu juu ya mchakato wa wokovu. Inapaswa pia kuongeza maombi “*kwa ajili ya neema ya kuishi kwa haki na kwa ajili ya kazi ya Mungu katika moyo wa mume*” (Grudem 1988: 138). Kulingana na 3:2 tabia ya mke inapaswa kuwa “*safi*” (“*isiyo na uchafu wa maadili*”) na “*ya kuheshimika*” (“*ya staha sana*”). Tabia safi inatukumbusha sisi kwamba utii hauhusishi utiifu kwa matakwa ya kufanya jambo ambalo ni baya kimaadili. Maadili haya yanaelekezwa hasa kwa Mungu (ona 2:12, 13, 15, 16, 17, 21, 23, 25), lakini yanaonekana kwa mume, na kwa hiyo ni kwa manufaa ya mume wake.

Kama ilivyo serikali na ajira, ndoa inaathiriwa sana na utamaduni wetu, na kuna tofauti kubwa za

kitamaduni kati ya ndoa katika wakati na mahali pa Petro na tamaduni zetu nyingi leo. Kwa njia nyingi, wake katika utamaduni wa Petro walikuwa “raia wa daraja la pili.” Wengi walikuwa na elimu ndogo au hawakuwa na elimu rasmi na hawakupata fursa ya kuajiriwa nje ya nyumbani. Wengi walikuwa katika hali ya karibu kabisa kuwategemea waume zao. Katika tamaduni nyingi leo, hakuna hata moja ya sababu hizo zilizopo tena. Zaidi ya hayo, mwanamke akichukua dini tofauti na ya mume wake angeonekana kuwa ni kitendo cha kutotii. Huenda hiyo ikawa sababu moja inayomfanya Petro akazie kwamba mke anapaswa kuendelea kujitiisha na bila lawama hata kama dini yake ni tofauti na ya mume wake.

Mistari 3-4 inarudia 1 Tim 2:9-10 (“wanawake na wajipambe kwa mavazi ya kujisitiri, pamoja na adabu nzuri na moyo wa kiasi; si kwa kusuka nywele na kwa dhahabu na lulu, wala kwa nguo za thamani, ¹⁰ bali kwa matendo mema, kama iwapasavyo wanawake wanaoukiri uchaji wa Mungu—kwa matendo mema”). Mistari hii, kama **1 Tim 2:9-10**, inategemea hali mahususi ya utamaduni wa karne ya kwanza, ambayo haikuwa tofauti na tamaduni nyingi leo. Suala sio nywele za kusuka, kwa kila mtu. Hakuna ubaya kwa wanawake Wakristo kusuka nywele zao. Wanawake wengi wa Kikristo ulimwenguni kote husuka nywele zao, na hakuna mtu anayefikiria chochote juu yake. Hata hivyo, katika utamaduni wa Petro na Paulo, mitindo ya nywele iliyosokotwa ilihusisha kitu ambacho nywele zilizosokotwa hazimaanishi leo. Akitoa maoni yake kuhusu **1 Timotheo 2**, Craig Blomberg asema, “Hii ‘kanuni ya mavazi’ ni ishara kwamba wanawake matajiri huko Efeso [na pia wale ambao Petro alikuwa akiwaandikia] walikuwa wakosaji wakuu walioshughulikiwa. Ni wao peke yao wangeweza kumudu maelezo ya kina ya nywele yaliyoelezwa. Kwa kweli, maandishi ya Kiyunani yanasomeka kihalisi zaidi, ‘si kwa kusuka nywele na dhahabu au lulu . . .’ Hakukuwa na ubaya wowote wa kusuka nywele kama hizo, lakini vazi la mapambo ambalo vito viliunganishwa kwenye kusuka, kama njia moja ya kuunganisha nywele za mwanamke, ilihusisha masaa mengi ya mtu kujizingatia sura yake ya nje na mara nyingi iliambatana na ufahari; mavazi ya gharama.” (Blomberg 1999: 207) Ralph Earle anaongeza, “Mbaya zaidi, hivi ndivyo makahaba walifanya. Kwa njia bora zaidi, inaonyesha kiburi na ubinafsi, mambo ambayo yote mawili ni kinyume cha roho wa Kristo.” (Earle 1978: 361) Zaidi ya hayo, katika **3:3** hakuna kivumishi kinachorekebisha “mavazi” (NIV inasema kimakosa “nguo nzuri”). Kama vile Grudem anavyosema, “Kwa hivyo, si sahihi kutumia maandishi haya kuwakataza wanawake kusuka nywele zao au kuvaa vito vya dhahabu, kwa sababu kwa sababu hiyo hiyo italazimika kupiga marufuku ‘kuvaa nguo’. Maana ya Petro si kwamba lolote kati ya hayo limekatanzwa, bali ni kwamba ‘mapambo’ ya mwanamke, yasiwe chanzo cha uzuri wake.” (Grudem 1988: 140) Katika **3:4** kishazi cha Petro “*roho ya upole na utulivu*” inaunganisha pamoja mada zake pacha za utii wa mke na kujipamba kwa mke. Roho ya namna hiyo ambayo wanawake watakatifu, pamoja na Sara, ‘walijipamba’ na kujitiisha kwa waume zao (**3:5-6**). Uzuri machoni pa Mungu, na utiifu wa kweli, si tu masuala ya sura ya nje au utii wa nje, bali hutokana na moyo na roho ambayo juu ya yote huweka tumaini na tumaini lao kwa Mungu. Ni yule “*mtu aliyefichwa wa moyoni*” ambaye ana “*uzuri usioharibika*,” ambao machoni pa Mungu “*ni wa thamani sana*.”

Katika **3:5-6** inarejelea “*wanawake watakatifu*” na, hasa, Sara na Ibrahimu inaonyesha kwamba maagizo ya Petro kwa wake ni pamoja na wanawake wenye waume Wakristo. Chakupendeza, kipindi pekee katika Biblia ambapo Sara alimwita Abrahamu “bwana” ni **Mwa 18:12**. Katika mistari huo Sara alicheka na kujisemea. Hilo ni muhimu kwa sababu linaonyesha mtazamo wake wa ndani. Mfano wa Sara unawapa zaidi wanawake wacha Mungu tumaini, kwa sababu katika **Mwa 21:10-13** Ibrahimu alimsikiliza Sara na kufanya kama alivyoomba kwa kuwafukuza Hajiri na Ishmaeli. Hivyo, Abrahamu alionyesha umuhimu kwa hisia za Sara juu ya masilahi ya mwana wake mwenyewe. Inatia shaka ikiwa Ibrahimu angefanya hivyo ikiwa Sara hangeishi katika njia safi na yenye heshima, ndani na nje. Kwa kuishi hivyo, wake Wakristo leo huonyesha kwamba wamekuwa “*watoto wa Sara*” (**3:6**).

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Je, ndoa katika utamaduni wetu leo ni tofauti jinsi gani na ndoa katika wakati na mahali pa Petro?
2. Kwa kuzingatia tofauti hizo, tunapaswa kutumia kwa jinsi gani anachosema Petro hapa?
 - Waume (3:7)

⁷ *Kadhalika ninyi waume, kaeni na wake zenu kwa akili; na kumpa mke heshima kama chombo kisicho na nguvu; na kama warithi pamoja wa neema ya uzima, kusudi kuomba kwenu kusizuiliwe.*

Muktadha maalum wa **mst. 7** ni maagizo ya Petro kwa waumini wote “*kujitiisha kwa ajili ya Bwana*

kwa kila taasisi ya kibinadamu” (1 Pet 2:13). Kisha Petro anatomia vitenzi vitatu katika hali inayoendelea— watumishi “*ku[wa] watii kwa mabwana zenu kwa heshima yote*” (1 Pet 2:18), wake, *ku[wa] watii kwa waume zenu wenyewe*” (1 Pet 3:1), na waume “*ku[ishi] na wake zenu kwa akili*” (1 Pet 3:7)—ambayo huchota nguvu yao isiyo na kifani kutoka kwa kitenzi (“*tiini*”) katika 2:13. Petro pia anatuhimiza kufuata mfano wa mateso ya Kristo ili kuonyesha dhana ya utii wa Kikristo (“*Kristo naye aliteswa kwa ajili yenu, akiwaachia kielelezo, mfuata nyayo zake,*” 1 Pet 2:21). Kwa hiyo, jukumu na wajibu wetu kama waume lazima zionekane kama njia mahususi ambazo kwazo tunadhihirisha kufanana na Kristo. Maagizo yake kwa waume yanafanana na maagizo ya Paulo kwa waume katika Efe 5:25-33.

Neno “vivyovy hivyo” au “kwa njia kama hiyo” (1 Pet 3:1, 7) hufanya wajibu wa mume na mke kuwa sawa. Maagizo kwa mke (“*kutii*”) yanatolewa kwa mke tu; mume *haambiwi* “kumfanya” mke wake awe mtiifu, au “kuhakikisha” kwamba anafanya hivyo—hilo ndilo jukumu lake kwa Mungu. Kwa maana moja, wajibu wa mke kuwa chini ya mume wake unaweza kusemwa kuwa “unahusiana” na majukumu yanayolingana ya mume. Kama McKnight anavyosema, “Nini maana ya kuwasilisha inaweza kueleweka tu kwa kuuliza swali la nini maana ya upendo” (McKnight 1996: 189n.33). Mke *haambiwi* “kumfanya” mume wake aishi naye kwa njia ya uelewaji, au kumpa heshima, au “kuhakikisha” kwamba anafanya mambo hayo—hilo ndilo daraka la mume kwa Mungu. Hata hivyo, “tatizo la uwasilishaji” *mara kwa mara* huwa na “mume mtawala katika mizizi yake” (McKnight 1996: 189). McKnight aongezea hivi: “Mke Mkristo anapotafuta kumpenda mume wake kwa nafsi yake yote na mume akitafuta kumpenda mke wake kwa nafsi yake yote, suala la utii halijitokezi kamwe. . . . Lengo la ndoa ya kibiblia ni upendo na huduma kwa mtu mwingine. . . . Waume mara nyingi sana hukimbilia kudai utii wao wakati hawawezi ‘kupata wanachotaka’; hiyo inaonyesha ubinafsi, si upendo na utumishi wa kujitolea kwa mtu kwa mke wake (ambayo ndiyo njia ambayo Kristo alilipenda kanisa). Jambo ambalo mume anapaswa kujisemea mwenyewe ni, ‘Kwa nini nitumie nguvu kufanya hili?’ Mara nyingi yeye ameamua kwamba tamaa na mawazo yake mwenyewe yanapaswa kutimizwa na kwamba ya mke wake haijalishi. Tabia kama hiyo sio upendo. Ndoa ambazo zimejaa upendo, staha, na heshima mara chache sana, naamini, zinahitaji kugeukia suala la utii.” (McKnight 1996: 189-90)

Kama mshiriki “mkuu” wajibu wa mume—na kwa hiyo uwajibikaji wake na uamuzi—ni mkubwa zaidi. Waume wanapaswa “*kuishi na wake zenu kwa akili.*” Kwa maneno mengine, waume wanapaswa kuishi na wake zao, si mbali nao. Waume wengi, wakiwemo viongozi wa makanisa, hutumia muda mwingi sana kuwa mbali na wake zao makanisani au ofisini mwao kiasi kwamba wanafunga ndoa ipasavyo na kazi zao, si na wake zao. Neno la “kuishi pamoja” (*sunoikountes*) linamaanisha nyanja za ngono na kijamii za uhusiano wa ndoa. Mume Mkristo “si mwenye kudai mambo mengi wala hana ubinafsi katika mahusiano yake ya ngono na ya ndoa; badala yake ni mwenye kujali, mwenye hisia, na anayetumikia” (McKnight 1996: 186).

“*Kwa namna ya kuelewa*” inaonyesha kwamba kuishi na mke si tendo tu la kimwili bali kitu ambacho mwanamume lazima *ajue jinsi ya kufanya*” (Michaels 1988: 168). Katika Kiyunani, neno hilo kihalisi ni “*kulingana na ujuzi.*” “Ujuzi” kama huo ndio ujuzi wa Mungu katika Yesu Kristo, kwa sababu ni kwa ujuzi kama huo tu mtu anaweza kuelewa kwa usahihi asili ya wanaume na wanawake, umuhimu wa ndoa, na anaweza kuratibu maisha yake. Grudem aonelea, “‘Ujuzi’ ambao Petro anakusudia hapa unaweza kuhusisha ujuzi wowote ambao ungekuwa wenye manufaa kwa uhusiano wa mume na mke: ujuzi wa makusudi na kanuni za Mungu kwa ndoa; ujuzi wa tamaa, malengo, na kuchanganyikiwa kwa mke; ujuzi wa uwezo na udhaifu wake katika ulimwengu wa kimwili, kihisia na kiroho; *nk.* Mume anayeishi kutokana na ujuzi huo ataboresha sana uhusiano wake wa ndoa—lakini ujuzi huo waweza kupatikana tu kupitia kujifunza kwa kawaida kwa Neno la Mungu na nyakati za ukawaida zisizo na haraka za ushirika wa faragha pamoja wakiwa mume na mke.” (Grudem 1988: 143).

Waume wanapaswa “*kuonyesha heshima kwa mwanamke kama chombo kisicho na nguvu, na kama warithi pamoja wa neema ya uzima.*” “Mwanamke” hutafsiri neno adimu lenye maana, kihalisi, “wa kike hasa.” Hili linaonyesha kwamba “Petro anaangalia asili ya sifa ya mwanamke au uanamke na kupendekeza kwamba ‘uanamke’ wa mke unapaswa kujiletea heshima kutoka kwa mume wake” (Grudem 1988: 143). “Udhaifu” kwa kawaida hurejelea udhaifu wa kimaumbile wa wanawake ikilinganishwa na wanaume; hii pia inaonyeshwa kwa matumizi ya neno “chombo” ambalo mara nyingi hurejelea mwili. Hata hivyo, “muktadha unaonyesha pia kwamba wanawake ni ‘dhaifu zaidi’ kuhusiana na mamlaka katika ndoa (mst. 1, 5-6), na kwa hiyo Petro anawaagiza waume kwamba badala ya kutumia vibaya mamlaka yao kwa malengo ya ubinafsi wanapaswa kuyatumia kwa ‘kuwapa wake zao heshima’” (Grudem 1988: 144). Waume wanapaswa kukumbuka kwamba “heshima machoni pa Mungu ni ya wale walio (au wanaojifanya) ‘wa mwisho’ au ‘wadogo zaidi,’ machoni pa ulimwengu (k.m., Marko 9:33-37; 10:42-45; Math 18:1-4, 10-14; 19:30; 20:16; 23:11-12; 25:40, 45; Luka 14:7-11; cf. 1 Pet. 5:5-6)” (Michaels 1988: 170). Kwa hiyo, kwa sababu ya hadhi yake *chini* yenu, na tofauti yake *na* ninyi, waume lazima wachukue mtazamo wa Mungu kwa wale walio chini ya macho ya mwanadamu (yaani,

kielelezo cha Mungu katika Biblia nzima, Mungu huonyesha kibali kwa wale walio, au wanaojifanya wenyewe. , mdogo). Heshima inapaswa kujumuisha maneno ya fadhili na ya uthibitisho faraghani na hadharani, kutumia wakati mzuri pamoja naye, matendo ya utumishi kwa ajili yake, kutoficha siri kutoka kwake, na kipaumbele cha juu katika matumizi ya pesa.

Kama vile hadhi yake ilivyo kama mwanamke (uanamke wake, na udhaifu unaohusiana nao, yaani, hadhi yake *chini* yako, na utofauti wake *na wewe*) ilikuwa sababu mojawapo ya kuonyesha heshima kwa mke wako, basi Petro anatoa sababu ya pili (na kimsingi kinyume chake) kuonyesha heshima kwa mke wako: hali yake ya kuwa sawa na wewe, na kufanana kwake milele na wewe, yaani, wake ni “*warithi pamoja nanyi wa neema ya uzima.*” Kufanana huku muhimu na usawa kunaonyeshwa kwa matumizi ya neno “*warithi pamoja nanyi,*” ambalo linatumika pia katika **Rum 8:17**, **Efe 3:6** na **Ebr 11:9** kuonyesha urithi sawa na ushiriki pamoja wa ahadi na faida zinazokuja na kuwa washiriki wa mwili na familia ya Kristo. Kwa kuwa Mungu amemchagua na kumheshimu mke *kwa msingi uleule* ambao amemchagua na kumheshimu mume, ni lazima mume ampe mke wake heshima. Vinginevyo, mume atakuwa anavunjia heshima kile ambacho Mungu anaheshimu.

Petro anahitimisha maagizo yake kwa waume kwa kutoa sababu muhimu kwa nini wawaheshimu wake zao: “*kusudi kuomba kwenu kusizuiliwe.*” Jinsi unavyomtendea mke wako ni ishara ya, na huathiri—ama chanya au hasi—uhusiano wako mwenyewe na Mungu na ukuaji wako wa kiroho. Neno “kwenu” linaweza kumaanisha waume pekee, au sala za waume na wake pamoja. Michaels anaamini kwamba “yenu” ya mwisho “hukusanya pamoja kitengo kizima kinachohusika na ndoa (Mst 1-7) ili hata wake walioolewa na waume wasioamini (mst 1-2) wapate kuona jinsi ndoa inaweza kuwa katika Kristo—kanisa la nyumbani, mume na mke wakiishi pamoja kama jumuiya inayosali na ‘warithi-wenza’ wa wokovu” (Michaels 1988: 171). Mtazamo mwingine umesemwa na Grudem: “‘Lazima’ yenu irejeele ‘ninyi’ ambao Petro anawaandikia, yaani, waume, na marejeo hayo ni kwa maombi ya waume kwa ujumla. . . . Hakuna mume Mkristo anayepaswa kufikiri kwamba manufaa yoyote ya kiroho yatatimizwa maishani mwake bila huduma yenye matokeo ya sala. Na hakuna mume anayeweza kutazamia maisha ya maombi yenye matokeo isipokuwa anaishi na mke wake ‘kwa njia ya ufahamu, akimpa heshima.’” (Grudem 1988: 145-46). Bila kujali kama “kwenu” inarejeele waume peke yao, au waume na wake pamoja, kifungu hiki cha mwisho cha **3:7** tena kinaonyesha asili ya kimsingi ya kiroho ya ndoa. Kama Grudem anavyohitimisha, “Kuchukua muda kukuza na kudumisha ndoa nzuri ni mapenzi ya Mungu; ni kumtumikia Mungu; ni shughuli ya kiroho inayopendeza machoni pake” (Grudem 1988: 146).⁹

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Utamaduni mara nyingi hutuongoza kutenda kwa njia ambazo ni kinyume na Biblia. Utamaduni wetu unawafanyaje waume kuwatendea wake zao kwa njia ambazo ni kinyume na yale ambayo Petro ameagiza katika **mst. 7**, na ni nini tunaweza na tunapaswa kufanya kuhusu hilo?

2. Kwa njia tofauti **mst. 7** unaonyesha hali ya kiroho ya ndoa. Je, unafanyaje hivyo, na kuona ndoa zetu kuwa muungano wa kiroho kunaweza kubadili jinsi gani tunavyofunga ndoa?

- Waamini wote: muhtasari (3:8-12)

⁸ *Neno la mwisho ni hili; mwe na nia moja, wenye kuhurumiana, wenye kupendana kama ndugu, wasikitikivu, wanyenyekevu;* ⁹ *Watu wasiolipa baya kwa baya, au laumu kwa laumu; bali wenye kubariki; kwa sababu hayo ndiyo mliyoitiwa ili mrithi baraka.* ¹⁰ *Kwa maana, “Atakaye kupenda maisha, Na kuona siku njema, Auzuie ulimi wake usinene mabaya, Na midomo yake isiseme hila.* ¹¹ *Na aaache mabaya, atende mema; Atafute amani, aifuata sana.* ¹² *Kwa kuwa macho ya Bwana huwaelekea wenye haki, na masikio yake*

⁹ Matokeo muhimu ya kiroho na ya kimatendo yanatokana na haya: (1) Ndoa inajengwa katika mpangilio wa uumbaji (**Mwa 2:24**). (2) Kwa sababu ndoa imejengwa katika mpangilio wa uumbaji, ni taasisi yenye thamani kubwa, sehemu ya uumbaji ambayo Mungu aliita “iliyo njema sana” (**Mwa 1:31**). (3) Kwa kuwa ndoa ni taasisi yenye thamani kubwa kwa Mungu, ni lazima tuthamini ndoa yetu wenyewe kuwa uhusiano wa maana sana—na kwa hiyo tuwape wakati, uangalifu, na jitihada zinazohitajiwa ili kuonyesha kwamba tunaiona ndoa yetu kuwa ya thamani kubwa kwetu. (4) Ndoa ni kiakisi cha uhusiano kati ya Kristo na kanisa lake (**Efe 5:22-32**). (5) Kwa sababu ndoa ni onyesho la uhusiano kati ya Kristo na kanisa, ndoa, katika mzizi, kimsingi ni uhusiano wa *kiroho*. (6) Kwa sababu ndoa ni uakisi wa uhusiano kati ya Kristo na kanisa, mtazamo wetu kuelekea, na jinsi tunavyohusiana, na wenzi wetu kwa kweli ni onyesho la mtazamo wetu kuelekea na uhusiano na *Kristo* na Baba. (7) Kwa sababu mtazamo wetu kuelekea na uhusiano wetu na mwenzi wetu wa ndoa ni onyesho la mtazamo wetu kuelekea na uhusiano wetu na Kristo na Baba, tunaweza kutazamia kuona *utendakazi wa kuadibu* au baraka za Mungu maishani mwetu, ikitegemea jinsi tunavyowatendea wenzi wetu (**1 Pet 3:7-12**).

husikiliza maombi yao; Bali uso wa Bwana ni juu ya watenda mabaya.”

3:8-12 inatoa muhtasari wa kile Petro amekuwa akisema katika sehemu iliyotangulia. “Mwishowe” katika **3:8** inaweka hilo wazi. Petro amekuwa akifanya matumizi mahususi ya kanuni za jumla za **2:11-12** (“*ziepukeni tamaa za mwili*” na “*mwe na mwenendo mzuri*”) kielelezo cha Kristo (**2:21-25**). Lugha ya Petro katika **3:8-12** ina upana wa kutosha kujumuisha waumini wote na ina matumizi mahususi kwa uhusiano kati ya wake na waume na familia. Kiini cha **1 Pet 3:8-12** ni **3:9b**: “*Barikini, maana hayo ndiyo mliyoiitiwa, ili mrithi baraka.*” Maneno hayo yanatoa sababu kwa nini waumini wanapaswa kuishi jinsi Petro anavyoelekeza katika **3:8-9a**. Ili kupokea baraka za Mungu, ni lazima tuwe baraka kwa wengine. Tunapaswa kuishi maisha ya baraka kwa sababu hilo ndilo kusudi ambalo Mungu ametuitia. **3:10-12** kisha inaeleza matokeo ya vitendo na ya kiroho na athari za maisha ya baraka za **3:9b**.

Katika **3:8** Petro anaanza kwa kuorodhesha *mienendo* mitano ambayo inapaswa kuwa sifa ya waumini: “*nia moja, huruma, upendano wa ndugu, usikitikivu, unyenyekevu.*” Hii yote ni mienendo ya *ndani* ambayo ina madhihirisho ya nje. Hii inaendana na utambuzi wa Yesu kwamba utu wa ndani wa mtu ndio chanzo cha unajisi (ona **Marko 7:14-23**). Uwiano wa hili ni kwamba maisha ya Kikristo yanahusu *maisha* yaliyobadilika, si imani au mitazamo iliyobadilika tu—imani zetu haijalishi kama haziathiri jinsi tunavyoishi, na kama hatujajitolea na kuazimia kuziishi.

Petro anaongoza orodha ya mitazamo kwa neno “*umoja wa nia.*” Neno la Kiyunani lililotafsiriwa “*umoja wa nia*” (Kiyunani = *homophrones*) linamaanisha “kuwa na nia moja; wenye umoja wa roho; wapatanifu” (Danker 2000: *homophrones*, 709-10). Upatanifu ni *wenye kutajirisha pande zote*. Kimsingi, Petro anatoa wito kwa *umoja* au *kitu kimoja* ili kuongoza orodha ya sifa zinazoelezea mahusiano yetu yote. Umoja huu wa akili huangazia hali ya kiroho ya maisha yetu. “Sala ya Yesu ya kikuhani mkuu” ya **Yohana 17** ilisisitiza umuhimu wa umoja wa waumini (“*ili wawe na umoja kama sisi tulivyo umoja,*” **Yohana 17:22**). Maneno mengine manne ambayo Petro anatomia yanaweza kuonekana kama kufafanua au kuelezea “*umoja wa nia*” wenyewe. Sifa zingine nne hakika zitakuwepo wakati watu wawili watakuwa na nia moja. “*Huruma*” inamaanisha kushughulikia “hisia” zaidi ya makubaliano tu ya nia.

“*Upendano wa ndugu*” ni muhimu kwa kuwa ni lugha ya *familia*. Familia hutunzana, na kujaliana, na kusaidiana. Mahusiano ya kifamilia yanapaswa kuwa tofauti, yenye ukaribu zaidi, ya undani zaidi kuliko uhusiano na ulimwengu wa nje. Kuna jambo la kipekee kuhusu familia ambalo haliwezi kuigwa na wale walio nje ya familia. Kwa hiyo, ni jambo la maana kwamba Mungu sio tu “amewaokoa” watu wake, bali pia “amewaasili” katika familia yake (ona **Rum 8:14-17; Gal 4:4-7; Efe 1:5**). Hakika, kanisa *ni* familia. AJ linatumia mara kwa mara lugha ya familia kuelezea kanisa: bibi-arusi au mke wa Kristo (**2 Kor 11:2; Efe 5:22-32; Ufu 21:2, 9**); wana au watoto wa Mungu (**Rum 8:14, 16; 9:26; Gal 3:26; 1 Yohana 3:1-2**); watu wa Mungu (**Rum 9:25; Tito 2:14; 1 Pet 2:9-10**); nyumba au familia ya Mungu (**Math 12:49-50; 2 Kor 6:18; Efe 2:19; 1 Tim 3:15; 5:1-2**).¹⁰ Kwa kuwa sisi *ni* familia, tunahitaji kutendana kama washiriki wapendwa wa familia.

“*Moyo mwororo*” huongeza mawazo ya “huruma” na “upendano wa kindugu” kwa kudokeza *matendo* ya hali ya fadhili yanayochochewa na umoja na huruma. Kwa hivyo, mpango wa Mungu wa mahusiano unajumuisha umoja wa mawazo, hisia, na tabia. Hakuna sifa yoyote kati ya hizo iliyotangulia inayoweza kupatikana bila “*nia ya unyenyekevu.*” Unyenyekevu haujivuni au kutafuta kumtawala mwingine; badala yake, unyenyekevu kwanza unatafuta ustawi bora wa mwingine. Mtu anayeonyesha “*nia ya unyenyekevu*” ana roho ya Yesu ambaye “*hakuja kutumikiwa bali kutumika*” (**Math 20:28**).

Katika **3:9a** kisha Petro anaendelea kuonyesha *utendaji wa vitendo* wa tabia za kumheshimu Kristo zinazojadiliwa katika **3:8**. Utimilifu huo wa vitendo unawakilisha tofauti kubwa kati ya asili ya mwingiliano wa mwanadamu kulingana na ulimwengu na asili ya mwingiliano wa mwanadamu kulingana na Kristo. Hizi ni kanuni tofauti, na zinazopingana. Mpango wa ulimwengu wa mahusiano ni uhusiano “kwa msingi wa utendaji”. Kukubalika kunatokana na *utendakazi* (“wewe fanya sehemu yako; nitafanya yangu”); kutoa kunatokana na *sifa* ambayo *imetendewa kazi*; upendo hutolewa tu wakati mtu anahisi kuwa *anastahili* (“ikiwa hufanyi / hufanyi, basi nitafanya / sitafanya”), au ili kupata kitu kutoka kwa mwingine; motisha unategemea jinsi mtu *anavyohisi*. Mpango wa ulimwengu umekusudiwa utupeleke kwenye kujiangamiza kwa sababu ya: (1) kutokuwa na uwezo wangu wa kukidhi matarajio yasiyo ya kweli; (2) kutowezekana kwa kujua mtu mwingine amefanya sehemu yake; (3) mwelekeo wangu wa kukazia fikira udhaifu wa mtu mwingine; na (4) kukatishwa tamaa kwangu na

¹⁰ Dhati Lewis anaonyesha, “Kati ya maneno yote ya taswira na mafumbo yanayotumiwa kuelezea kanisa, moja linasimama juu ya mengine yote: familia. Kwa hakika, ni sehemu kubwa ya kiini cha kanisa kiasi kwamba haiwezi hata kuitwa kwa usahihi sitiari. Sitiari hueleza jinsi kanisa lilivyo au kufanana nalo—mwanga, kundi, shamba, jengo—lakini familia si ya sitiari; ni maelezo halisi ya tukio tunalojua kama kanisa.” (Lewis 2015: n.p.)

mtu mwingine kunakolemaza utendakazi wangu. Matokeo yake ni, kama inavyoonyeshwa katika **3:9a**, uhusiano wa “*uovu kwa uovu*” na “*tukano kwa laumu*,” unaokazia “haki *zangu*” na “hisia *zangu*.” Uhusiano wa namna hiyo unatokana na moyo usiosamehe na mgumu. Uhusiano kama huo kwa kawaida hufuata pale ambapo kukubalika na mapenzi hunatokana na utendakazi na unapaswa kutendewa kazi, na ambapo fokasi inakuwa juu yako mwenyewe (na, kwa hivyo, ulazima wa “kulipiza” kila wakati mwanga unaoonekana hutokea) (Campus Crusade 1993: 20, 156).

Mpango wa Kristo kwa ajili ya uhusiano ni uhusiano kwa “misingi ya neema”. Inategemea asili ya Mungu mwenyewe, imekita mizizi katika uumbaji, na inaonyesha uhusiano wa Kristo na kanisa lake. Uhusiano kama huo unategemea kujiweka chini ya nafsi kwa mahitaji na maslahi bora ya wengine, hasa kutokana na upendo na shukrani kwa Kristo. Katika uhusiano kama huo, upendo, kukubalika, na huba *hutolewa bure*, sio kwa kutendea kazi, kwa sababu Kristo alitupenda sisi kwanza na mtu mwingine anastahili upendo kama huo, kukubalika na huba kwa sababu yeye ni mtoto wa Mungu na anayo sura ya Mungu. Wakati mtu mwingine hakidhi matarajio yetu, tunaweza *kumsamehe bure* kwa sababu tulisamehewa na Kristo na kupatanishwa na Mungu tulipokuwa adui zake (**Rum 5:8-10**). Matokeo yake ni uhusiano wa “kubaraki kutukanwa” ambao unalenga kwa Mungu na Neno lake, huchota juu ya nguvu zake, na hujibu kwa neema na msamaha unapokosewa. Uhusiano wa namna hii unakusudiwa kufaulu, kwa sababu unatiririka nje ya tabia na amri za Mungu mwenyewe (Campus Crusade 1993: 157).

Hivyo, **3:9a** hutuagiza “tuache kuishi kama dunia inavyoishi, tuache kuishi kwa misingi ya jinsi dunia inavyopanga mahusiano yao, na tuishi kulingana na jinsi Kristo alivyoishi na jinsi anavyopanga mahusiano. Jinsi *tunavyotenda* (hasa jinsi *tunavyotenda* tunapochokozwa, kutukanwa, au kutendewa maovu) ni ishara ya nje, inayoonekana ya kama tuna mitazamo ambayo Petro aliitaka katika **3:8**. Kutoa baraka mara kwa mara tunapotukanwa na kuonyesha mitazamo iliyotajwa katika **3:8** ina maana kwamba sisi *ni* baraka.

Katika **3:10-12** Petro anaeleza jinsi “kubariki” (**3:9a**) kunavyoonekana pale kunapotumika, na anatoa maoni juu ya kifungu cha maneno “*pata baraka*” (**3:9b**) ambacho alimalizia **3:9**. Mistari hii yote inanukuu kutoka **Zab 34:12-16**.

Katika AK Baraka ya familia ilihusisha vipengele vitano (ona **Mwa 17:1-8; 27:26-29; 32:24-32; 48:9-20; 49:1-27**). Kwa kuwa Petro anazungumza kuhusu kuwa baraka kwa wengine, na hajiwekei kikomo kwa familia, kanuni zilizo nyuma ya vipengele vitano vya baraka za familia za Agano la Kale hutumika kwa uhusiano wetu na wengine, hasa kaka na dada zetu katika Kristo. Nazo ni: (1) *Mguso wa maana*. Kuguswa kwa upendo, kukumbatiana, au kuwekea mikono kulitoa usuli wa kujali kwa maneno ambayo yangesemwa; kugusa huwasilisha joto, kukubalika kwa kibinafsi, na uthibitisho. (2) *Ujumbe wa kuzungumza*. Maneno ya upendo, kukubalika, na uthibitisho ni muhimu kwa kuwasilisha baraka kwa wengine. (3) *Kushikamanisha “thamani ya juu” kwa yule anayebarikiwa*. Maneno ya baraka yenyewe lazima yadhahirishe kwamba mtu huyo ni wa thamani na ana sifa za ukombozi, kulingana na *yeye ni nani*, sio tu kulingana na utendaji wao. (4) *Kuonyesha wakati ujao maalum kwa yule anayebarikiwa*. Ingawa hatuwezi kutabiri wakati ujao wa mtu mwingine, tunaweza kumtia moyo na kumsaidia, kuwapa tumaini na usalama kwa kuwahakikishia kwamba tuko upande wao na tutakuwa pamoja nao. (5) *Kujitolea kikamilifu kutimiza baraka*. Huu ni wajibu unaoambatana na kutoa baraka. Inasemekana kwamba “matendo huzungumza zaidi kuliko maneno.” Hata hivyo, wakati matendo yako yanapothibitisha maneno yako na kusaidia kuyatekeleza, matokeo yanaweza kuwa yenye nguvu sana—hasa wakati maneno na matendo ni ya uthibitisho, upendo, na baraka iliyotolewa kwa mshiriki wa familia yako. (Smalley and Trent 1986: 21-116)

3:9a ni tofauti kwa kiasi fulani na baraka za familia za AK, na pengine ni vigumu zaidi kufanya kwa wale walio nje ya familia na kwa wale wanaotupinga. Hata hivyo, Petro asema tunapaswa ‘kubariki’ tunapokabili mwenendo mbaya au kutukanwa. Kama inavyofafanuliwa katika **3:10-11**, kubariki wengine kunahusisha *usemi* wetu, *matendo* yetu, *nia* zetu, na *malengo* yetu. Kuhusu *usemi*, tunapaswa kujiepusha na kusema maovu au kusema kwa hila (yaani, kusema kwa hila za udanganyifu, kwa werevu, kwa ujanja ili kuwahadaa wengine). Kuhusu *matendo*, tunapaswa “kujiepusha na uovu na kutenda mema.” Kuhusu *nia na malengo*, tunapaswa “*kutafuta amani na kuiifuatilia*.” Lengo la “amani” linahitaji jitihada, yaani, “kufuatia.” Kuishi maisha ya baraka si rahisi katika kukabiliana na migogoro na wengine ambao fokasi yao ni wao wenyewe tu. Hata hivyo, amani ya kweli—amani ya ndani na ya nje, amani inayobubujika kutoka kwa watu wawili ambao wote wanaishi mitazamo iliyoorodheshwa katika **3:8** na wanafanya mambo yaliyoorodheshwa katika **3:9-11**—inakamata vyema sifa ya kimungu. ya uhusiano unaomtegemea Kristo. Hizo ndizo zile sifa ambazo Mungu anatamani katika mahusiano yetu yote, hasa katika familia zetu za kiroho na za kidunia, lakini pia na wafanyakazi wenzetu, majirani, marafiki na wengine.

Petro anahitimisha katika **3:12** na ahadi na onyo. Wayne Grudem anaelezea, “Kifungu cha maneno ya maneno *macho ya Bwana yako juu ya wenye haki* haimaanishi tu kwamba Mungu huona kile wenye haki

wanafanya . . . bali anawaangalia kwa wema, akitambua na kukidhi mahitaji yao. . . Kinyume chake, kauli hiyo *Lakini uso wa Bwana ni dhidi ya wale watendao maovu*, katika muktadha wa Zaburi 34, ni wazi kuwa ni tamko la hukumu, kwa maana aya hiyo inaendelea, ‘kukatilia mbali kumbukumbu lao duniani’ (Zab. 34:16).” (Grudem 1988: 150) Kwa ufupi, **3:8-12** inatoa “uthibitisho wa ujasiri wa uhusiano kati ya kuishi kwa haki na baraka za sasa za Mungu katika maisha haya. Kwa hivyo hutoa marekebisho yanayohitajiwa kwa Wakristo wasiojali, walio na mioyo nusu nusu wanaoishi katika kizazi chochote, na kichocheo chenye nguvu kwa aina ya maisha matakatifu ambayo Petro anasema Wakristo wote ‘wameitiwa’ (mst. 9).” (Grudem 1988: 150)

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Jadili tofauti kati ya mahusiano yanayotegemea utendakazi na yenye msingi wa neema.

- Je, ni kwa kiwango gani unaona mahusiano yanayotegemea utendaji miongoni mwa Wakristo, na ni hatua gani zinaweza kuchukuliwa ili kuyageuza kuwa mahusiano yenye msingi wa neema?

2. Je, kanisa linawezaje kuwasaidia washiriki wake kukuza mitazamo ambayo Petro anataja katika **3:8** na kuishi maisha ya baraka anayotaja katika **3:9**?

3. Kwa kuwa, kulingana na Biblia, kanisa ni familia, je, watu wa nje wanatuona kuwa familia nzuri, iliyojipanga vizuri na yenye upendo?

4. Je, tunajiona kama familia?

5. Ni nini tunaweza na tunapaswa kufanya ili kuwasaidia washiriki wote wa kanisa kuhisi na kutendewa kama washiriki wapendwa wa familia?

- Mateso ya wenye haki (3:13–4:6)

¹³ *Naye ni nani atakayewadhuru mkiwa wenye juhudi katika mema?* ¹⁴ *Lakini mjaoteswa kwa sababu ya haki mna heri. Msiogope kutisha kwao, wala msifadhaike; bali mtakaseni Kristo Bwana mioyoni mwenu.* ¹⁵ *Mwe tayari siku zote kumjibu kila mtuawaulizaye habari ya tumaini lililo ndani yenu; lakini kwa upole na kwa hofu,* ¹⁶ *Nanyi mwe na dhamiri njema, ili katika neno lile mnalosingiziwa, watahayarishwe wale wautukanao mwenendo wanu mwema katika Kristo.* ¹⁷ *Maana ni afadhali kuteswa kwa kutenda mema, ikiwa ndiyo mapenzi ya Mungu, Kuliko kwa kutenda mabaya.*

¹⁸ *Kwa maana Kristo naye aliteswa mara moja kwa ajili ya dhambi. Mwenye haki kwa ajili ya wasio haki, ili atulete kwa Mungu; mwili wake akauawa, bali roho yake akahuishwa,* ¹⁹ *ambaye kwa hiyo aliwaendea waliokaa kifungoni, akawahubiri;* ²⁰ *watu wasiotii hapo zamani, uvumilivu wa Mungu ulipokuwa ukingoja, siku za Nuhu, safina ilipokuwa ikitengenezwa; ambamo ndani yake wachache, yaani, watu wanane, waliokoka kwa maji.* ²¹ *Mfano wa mambo hayo ni ubatizo, unaowaokoa ninyi pia siku hizi; (siyo kuwekea mbali uchafu wa mwili, bali jibu la dhamiri safi mbele za Mungu), kwa kufufuka kwake Yesu Kristo.* ²² *Naye yupo mkono wa kuume wa Mungu, amekwenda zake mbinguni, malaika na enzi na nguvu ikiisha kutiishwa chini yake.*

⁴ *Basi kwa kuwa Kristo aliteswa katika mwili wake, ninyi nanyi jivikeni silaha ya nia ile ile; kwa maana yeye aliyeteswa katika mwili ameachana na dhambi.* ² *Tangu sasa msiendelee kuishi katika tamaa za wanadamu, bali katika mapenzi ya Mungu, wakati wenu uliobaki wa kukaa hapa duniani.* ³ *Maana wakati wa maisha yetu uliopita watosha kwa kutenda mapenzi ya mataifa; kuenenda katika ufisadi, na tamaa na vileo, na ibada ya sanamu isiyo halali;* ⁴ *mambo ambayo wao huona kuwa ni ajabu ya ninyi kutokwenda mbio pamoja nao katika ufisadi ule ule usio na kiasi, wakiwatukana;* ⁵ *Nao watatoa hesabu kwake yeye aliyeye tayari kuwahukumu walio hai na waliokufa.* ⁶ *Maana kwa ajili hiyo hata wao walikufa walihubiriwa injili, ili kwamba wahukumiwe katika mwili kama wahukumiwavyo wanadamu; bali wawe hai katika roho kama Mungu alivyo hai.*

Kuteseka kwa ajili ya haki

Mistari 13-17 inaunda mabadiliko kutoka kwa maisha ya haki hadi mateso ya Kikristo. Mandhari ya mateso, moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja, inaunda mada kuu ya sehemu nyingine ya kitabu. Hivyo, **3:18-22** inazingatia msingi wa kitheolojia kwa mateso yetu, yaani, mateso na ushindi wa Kristo **4:1-6**

kuzingatia wajibu wetu katika mwanga wa injili na mateso ya Kristo. **4:7-19** fikiria kujiandaa kwa majaribu makali yanayokuja: **4:7-11** ni himizo maalum katika mwanga wa mateso yajayo, na **4:12-19** kuzingatia mwitikio wetu “jaribu kali” linapokuja. **5:1-11** inazingatia wajibu wa kanisa, hasa kwa kuzingatia muktadha wa mateso na taabu.

Mistari 13-14 ni mpito maalum kutoka kwa kile Petro amekuwa akijadili kuhusu maisha ya haki kutoka **1:13-2:12**. **Mistari 13** ni swali lisilo na maana, ambalo jibu lake ni “*hakuna mtu wa kuwadhuru ikiwa mna bidii katika mema.*” Wengine wana maoni kwamba kiini cha swali la Petro katika **mst. 13** ni kwamba ikiwa Mkristo ana bidii ya kufanya mema, basi “hatachochea uadui na hasira ya wengine” (Davids 1990: 130). Hata hivyo, nafasi nzuri pengine ni ile ya John Elliott, ambaye anasema kwamba “kwa kuwa mst 14 unaruhusu uwezekano wa kuteseka, kuna uwezekano kwamba anazungumza kuhusu ‘madhara’ kwa hadhi ya mwisho ya mtu na kibali cha Mungu” (Elliott 2000: 620). Hicho kinaonekana kuwa kiini cha **mst. 14**, ambacho ni jibu la Petro kwa swali la balagha la **mst. 13**. Wale watendao mema ni “heri” hata katika mateso; fungu lao ni bora kuliko watenda maovu, hata wakati watenda maovu wanapowadhulumu. Tena, fikiria mfano wa Kristo (**2:21-23**). Msimamo kama huo unapatana na maonyo ya Kristo katika **Math 10:28** (“*msiwaogope wauuao mwili, wasiweze kuiua na roho; afadhali mwogopeni yule awezaye kuangamiza mwili na roho pia katika jehanum.*”) na kauli ya Paulo katika **Rum 8:31** (“*Ikiwa Mungu yuko upande wetu, ni nani aliyee juu yetu?*”). Kama Paul Achtemeier anavyoona, “Nia ya aya hii si kutoa tamko kuhusu kutokuwepo kukataliwa na jamii au hata mateso [ambayo yanafikiriwa kuwa katika waraka huo wote], bali kuhusu madhara makubwa zaidi, ambayo yanaweza kuwatenganisha kutoka kwa Mungu” (Achtemeier 1996: 229). Kwa ufupi, hakuna kitu kinachoweza kuleta madhara ya kudumu kwa mtu anayefanya kile ambacho Mungu anataka (ona **Rum 8:38-39**).

Katika **mst. 15**, kwa kuwa katika Biblia “moyo” ni “makao ya hiari na hisia . . . nafsi ya msingi ya mtu” (Davids 1990: 131), Wakristo wa ulinzi wanapaswa kuwa tayari kutoa kwa ajili ya “*tumaini lililo ndani yenu*” linapaswa kuwa usemi wa imani zetu za ndani kabisa. Mistari huo unafikiri kwamba “*tumaini lililo ndani yenu*” linaonekana kwa wengine. Hilo linapaswa kutufanya tujilize, “Je, tumaini langu katika Kristo linaonekana kwa wengine?” Ikiwa Mkristo hatawahi kuulizwa kuhusu tumaini na imani yake katika Kristo, mtu anapaswa kutafakari kwa kina kwa nini haulizwi. Kuwa “*tayari kujitetea*” hatimaye inarudi kwenye **2:13** (“*mkitayarisha akili zenu kwa ajili ya kazi*” na kuweka “*tumaini lenu kikamilifu katika neema ambayo italetwa kwenu katika kufunuliwa kwake Yesu Kristo*”). Namna tunavyoweza kufanya hivyo, na hivyo kuweza kutoa utetezi mzuri wa tumaini lililo ndani yetu, ni kuijua injili kikamilifu hasa (**1:10-12**) hata imekuwa sehemu yetu ili kubadilika. mitazamo na matendo yetu (k.m., **2:11-12; 3:8-9**). “Upole,” “heshima,” na “dhamiri njema” vinavyotajwa katika **mst. 15-16**, ambavyo vyapaswa kuwa sifa ya maisha yetu na ulinzi wetu kwa wengine, yapasa kuwa msingi wao wa mtazamo wetu kumwelekea Mungu. Hilo laonyeshwa na maneno “*katika Kristo*” kwenye mwisho wa **mst. 16**. **Mistari 17** unamalizia kwa kusema: “*Mungu anataka kufanya lililo sawa badala ya kufanya lililo baya . . . hata kama na wakati hilo litasababisha mateso*” (Elliott 2000, 635, msisitizo ktk asili). Mungu katika Kristo, na uaminifu kwake, inapaswa kuwa lengo letu katika hali zetu zote; ikiwa hiyo itasababisha mateso, basi iwe hivyo. Mwitikio wetu kama wa Kristo kwa mateso, yenyewe, ni ushuhuda wa uwepo wa Kristo na ukweli wa injili.

Mateso, kufufuka, na kupaa kwa Kristo

Mistari 18-22 huanza na mateso ya Kristo na kuishia na kupaa kwake kurudi mkono wa kuume wa Baba mbinguni. Mistari hii inaambatana na **2:21-25** na, kwa kweli, inaendelea pale ambapo kifungu hicho kiliishia. Uhusiano wao na **2:21-25** unaonyeshwa na maneno “*kwa ajili ya Kristo pia*” (**mst. 18**, ambayo ni maneno yale yale katika Kiyunani katika **2:21**). Vifungu vyote viwili vinaonyesha Kristo kuwa kielelezo chetu ambaye, kwa kazi yake ya ukombozi, anatuwezesha kufuata hatua zake. **Mistari 18** ni muhtasari wa wazi wa kazi ya Kristo msalabani: upatanisho mbadala. Neno “mara moja” linamaanisha “mara moja na kwa wakati wote.” Imetumika hivyo katika **Ebr 9:26, 28** ambapo dhabihu moja ya Kristo inalinganishwa na kutokea kwa kuhani mkuu hekaluni kila mwaka siku ya upatanisho na makuhani wakitoa dhabihu tena na tena (ona **Ebr 9:25; 10:11-14**). Jambo kuu ni kwamba kama vile Yesu alivyoteseka kama mtu mwenye haki na hatimaye kuthibitishwa, vivyo hivyo kanisa lazima livumilie mateso, lakini nalo, litathibitishwa.

Kuna mjadala kuhusu kile ambacho kinarejelewa katika **mst. 19-20**. Kuna maoni makuu matatu kuhusu kile kinachoendelea katika mistari hii: (1) mtazamo wa “kushuka kuzimu,” yaani, baada ya Yesu kufa, alishuka kuzimu na kutangaza ushindi na hukumu yake juu ya malaika walioasi wa **Mwa 6:1-4**; (2) mtazamo wa “Kristo aliyekuwepo kabla,” yaani, Kristo—katika nafsi ya Nuhu—alitangaza injili kabla ya Gharika kwa watu waliokuwa hai wakati huo (waliofungwa katika dhambi zao) lakini sasa wako gerezeni katika kuzimu; (3) mtazamo wa “tangazo la ushindi,” yaani, baada ya kufufuka kwake (yaani, baada ya “*kufanywa kuwa hai*,” **mst. 18**) na wakati wa kupaa kwake, Yesu alitangaza ushindi wake kwa malaika walioanguka wa **Mwa 6:1-4** (ona

McKnight 1996: 215-17; Blum 1981: 241).

Katika **mst. 20-21**, safina ya Nuhu inaonekana kuwa mfano au kivuli cha ubatizo. Maji ya gharika yalileta kifo kwa watu wenye dhambi, lakini safina ilikuwa mahali pa kukimbilia kwa wote waliokuwa ndani yake (yaani, safina ilikuwa mfano wa Kristo). Vivyo hivyo katika ubatizo, “*Basi tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika maui yake, kusudi kama Kristo alivyofufuka katika wafu kwa njia ya utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima*” (**Rum 6:4**; ona pia **Kol 2:12**). Ubatizo ni ishara ya nje, inayoonekana ya mpito wetu wa ndani, wa kiroho kutoka kifo hadi maisha mapya katika Kristo. **Mstari wa 21** unasema, “*Ubatizo unawaokoa ninyi sasa, si kuondolewa kwa uchafu wa mwili, bali omba la dhamiri njema kwa Mungu.*” Petro anasema kwamba sio maji ya ubatizo yenyewe ambayo yanatuokoa. Hiyo ni ibada tu inayoondoa uchafu kwenye mwili. Badala yake, ubatizo ni muhimu kwa kile unachokisimamia, yaani, muungano na Kristo (ona **Rum 6:3-11**). Msingi wa ubatizo *kama kusihi kwa Mungu kwa ajili ya dhamiri njema*” (**mst. 21**) ni kumheshimu Kristo kuwa mtakatifu mioyoni mwetu (**3:15-16**), na ubatizo ni ishara kwamba tumetakaswa na Kristo na dhambi zimesamehewa, jambo ambalo husababisha dhamiri njema na moyo mpya (ona **1Tim 1:5**; **Ebr 9:14**). Hatimaye, Petro anasema kwamba ni “*kupitia ufufuo wa Yesu Kristo*” tunaokolewa (**mst. 21**). Sababu ya hilo ni kwamba ufufuo ulithibitisha kwamba Yesu ni nani na ulionyesha kwamba Baba alikubali dhabihu yake kwa niaba yetu. Tunastahili hayo yote kupitia imani yetu katika Yesu Kristo. John Piper anamalizia kwa kueleza uhusiano wa wokovu na ubatizo: “*Kutembea kwa mwili katika maji [1 Pet 3:21] huokoa kwa maana tu kwamba [hutoa] udhihirisho wa tendo moja la kuhalalisha, yaani, imani (Rum. 3:28). Ubatizo ni mwito wa nje wa imani kwa Mungu moyoni.*” (Piper 2013: 158) **Mistari 22** unaeleza kupaa (ona pia **Math 22:42-44**; **Efe 1:20-22**).

Jizatitini na tabia ya Kristo

Sehemu hii inahitimisha na **4:1-6**. Kisarufi, maneno “*Kwa hiyo*” yanaunganisha aya hizi na yale ambayo yamesemwa hivi punde; kwa hakika, usemi “*Kristo aliteseka katika mwili*” unaunganisha mistari hii na somo lililoanza katika **3:18**.

Neno “yeye” katika **mst. 1** (“*yeye aliyeteswa katika mwili ameachana na dhambi*”) ni neno la jumla, yaani, “*yeyote anayeteseka katika mwili.*” Haiwezi kumaanisha kwamba mtu anayeteseka katika mwili hawezi au hatendi dhambi baadaye, kwani **mst. 2-5** inaonyesha kwamba maisha yetu yaliyosalia yatatumika kama vita dhidi ya dhambi na majaribu (ona pia **Rum 7:15-25**; **1 Yohana 1:8-10**). Pengine inarejelea dhambi ya mazoea au maisha yenye sifa ya dhambi, kwa vile tumejitenga na dhambi kwa kutubu dhambi zetu na kumpokea Kristo, ingawa inaweza kuwa inarejelea uhamisho wetu kutoka katika hali ya kuwa mwenye dhambi hadi hali ya kuokolewa. Tunaweza “*kujizatiti kwa njia ya kufikiri ya Kristo,*” kwa sababu, tunapounganishwa na Kristo, “*tuna nia ya Kristo*” (**1 Kor 2:16**). Hatuwezi tena kuishi kwa “*tamaa za kibinadamu bali kwa mapenzi ya Mungu,*” kwa sababu mapenzi ya Mungu yamefunuliwa kwetu katika Biblia. Kama Yesu alivyosema, “*Ninyi mkikaa katika neno langu, mmekuwa wanafunzi wangu kweli kweli, tena mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru [k.m., kutoka katika dhambi]*” (**Yohana 8:31-32**). Petro anatuambia kwamba, kwa kuwa Kristo aliteseka katika mwili, tunaweza kutarajia kuteseka katika mwili kwa sababu yeye ni kielelezo chetu na tunafuata nyayo zake (**2:21**; **3:14-17**): mateso yetu kwa ajili ya haki yanaakisi maisha yetu. maisha mapya katika Kristo (**mst. 1-2**); tayari tulifanya dhambi vya kutosha katika maisha yetu ya zamani kama wasioamini (**mst. 3**); na tunafahamu kwamba yote tunayofanya yatajumuishwa katika hukumu ya Kristo katika mwisho wa wakati (**mst. 4**). Tena katika **mst. 3**, Petro anawaita wote wasioamini “*Wamataifa.*”

Kuna mitazamo miwili mikuu kuhusu tamko katika **mst. 6** kuhusiana na injili “*kuhubiriwa hata kwa wale waliokufa.*” Mtazamo mmoja unashikilia kwamba inawahusu waliokufa kiroho (ona **Efe 2:1**), si kuhubiri injili kwa watu ambao sasa wako kuzimu. Sababu ni: (1) kisarufi, neno “*kwa*” linahusiana na wale wasioamini (“*Wamataifa*”) ambao Petro alikuwa akizungumza juu yao katika **mst. 3-5**; na (2) sehemu ya pili ya **mst. 6** inafungua uwezekano kwamba “*wapate kuishi katika roho kama Mungu anavyoishi.*” Mtazamo wa pili unashikilia kwamba ilihusu wale ambao walikuwa hai wakati injili ilikuwa ikihubiriwa kwao na ambao walimwamini Yesu kama matokeo ya kuisikia injili, lakini sasa wamekufa kimwili.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Wakristo wengi wanaonekana kufikiri kwamba, mtu anapokuja kwa Kristo, hapaswi tena kukabiliana na mateso ya kimwili, ya kifedha, au aina nyinginezo za mateso.

- Ni kwa namna gani mtazamo huo unalingana na kile ambacho Petro amekuwa akikisema?

- Unafikiri ni kwa nini watu wana mtazamo huo?

2. Mtu anayetesaka kwa ajili ya haki anawezaje “kubarikiwa” (ona **3:14**)?

3. Kristo ametufanyia nini, kama ambavyo Petro anasimulia katika **3:18-22**?

4. Tunawezaje ‘kujizatiti kwa njia ileile ya kufikiri’ ambayo Kristo alikuwa nayo, hasa inapohusu kuteseka?

- Mwisho wa mambo yote umekaribia (4:7-11)

⁷ *Lakini mwisho wa mambo yote umekaribi; basi, iweni na akili. mkeshe katika sala.* ⁸ *zaidi ya yote iweni na juhudi nyingi katika kupendana; kwa sababu upendano husitiri wingi wa dhambi.* ⁹ *Mkaribishane ninyi kwa ninyi, pasipo kunung'unika;* ¹⁰ *kila mmoja kwa kadiri alivyoipokea karama, itumieni kwa kuhudumiana; kama mawakili wema wa neema mbalimbali za Mungu:* ¹¹ *Mtu akisema, na aseme kama mausia ya Mungu; mtu akihudumu, na ahudumu kwa nguvu anazojaliwa na Mungu—ili Mungu atukuzwe katika mambo yote kwa Yesu Kristo. Utukufu na uweza una yeye hata milele na milele. Amina.*

Sehemu hii inajenga juu ya kile kilichokuja hapo awali. **3:18-22** ilifokasi kwenye mateso ya Kristo, ufufuo, na kupaa; **4:1-6** kisha ikachora athari za kimaadili za ukweli huo kwa maisha yetu. Sasa, **mst. 7** inaendelea pale **3:22** ilipoishia, na **mst. 8-11** kuchora matokeo ya kimaadili ya ukweli kwamba “*mwisho wa mambo yote umekaribia*” kwa maana maisha yetu. “*Mwisho wa mambo yote umekaribia*” ni sawa na “*siku a mwisho*” (**Matendo 2:17**) na “*saa ya mwisho*” (**1 Yohana 2:18**). Huu ni ukweli wa sasa ambao ulizinduliwa na ujio wa kwanza wa Kristo, kupaa kwake kurudi kwa Baba, na kumwagwa kwake Roho Mtakatifu Siku ya Pentekoste. Hii itaendelea hadi Kristo atakaporudi. Petro anasema hivi ili kututia moyo. Kwa maneno mengine, matukio yote makubwa yametokea katika mpango wa Mungu wa ukombozi, na sasa mambo yako tayari kwa ajili ya kurudi na kutawala kwa Kristo.

“Kwa hiyo”—kwa kuzingatia ukweli kwamba “*mwisho wa mambo yote umekaribia,*”—Petro anatumia tuwe wenye kujidhibiti na kuwa wenye kiasi kwa ajili ya sala zetu, kwa maneno mengine ili tuweze kusali kwa matokeo zaidi. “*Zaidi ya yote*” tunapaswa kuendelea kupendana. Katika waraka wake wote, anatumia umuhimu wa eskatolojia kwa maadili na tabia ya Kikristo (ona **1:3-5, 7, 9; 2:12; 3:15; 4:5-7, 13, 17-19; 5:1, 4, 6**). **Mistari 7-11** kimsingi inafupisha jinsi maisha yetu yanapaswa kuonekana, kwa kuwa tutahukumiwa jinsi tulivyofanya kile mistari hii inatumia kufanya.

Kama vile Petro ametaja eskatolojia kama msingi wa jinsi tunavyopaswa kuishi katika waraka wake wote pia anasisitiza kanisa (ona **1:1-2, 10-12, 22; 2:1-10; 3:8-12; 5:1-4**). Sio tu kwamba tabia zetu ni kama za Kristo, lakini kwa vile kanisa ni nyumba au kaya (familia) ya Mungu (ona **3:8; 4:17**), inapaswa kuwa jumuiya inayosaidiana. **Mstari wa 8-11** inakazia hili na mkazo wao juu ya kuheshimiana, yaani, upendo—onyesha ukarimu—kutumikiana “*ninyi kwa ninyi,*” na maelezo yao ya matumizi ya karama za kiroho. Anaposema, “*upendo husitiri wingi wa dhambi*” (**mst. 8**), tunapaswa kuelewa hili katika nuru ya **2:24 na 4:1-2** (upendo wa Kristo kwetu ulimfanya azibebe dhambi zetu ili kwamba sisi tusiishi tena katika dhambi bali katika haki). Kwa kuwa Wakristo wamekataa dhambi kimsingi, tunapaswa kuwa tumeachana na dhambi kwa vitendo. Upendo wa dhathi ndio ufunguo, kwa sababu upendo unaonyeshwa kwa njia za vitendo kwa faida ya wengine. Zaidi ya hayo, uhakika wa kwamba upendo “*husitiri wingi wa dhambi*” huonyesha kwamba mojawapo ya udhihirisho muhimu wa upendo ni *kuwasamehe* wale ambao wametutendea dhambi. Hatimaye, kwa kuwa kila mwamini amepokea karama fulani za kiroho (**mst. 10-11; ona pia Rum 12:6-8; 1 Kor 12:7-11; Efe 4:11**), upendo wa dhathi unapaswa kuonyeshwa katika matumizi ya karama kwa ajili ya kujenga na kuujenga mwili wa Kristo. Kumbuka kwamba karama anazotaja Petro ziko katika makundi mawili: kunena na kutumikia. Ni wazi kwamba kutumikia kunapaswa kufanywa kwa ajili ya kuwajenga na kuwaimarisha wengine, lakini ndivyo vipawa “*vya kunena,*” kwa kuwa wale wanaotumia karama hizo wanapaswa kusema “*maneno ya Mungu.*” Mwili wa Kristo unapojengwa na kuimarishwa, Mungu hutukuzwa.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Jinsi au kwa nini eskatolojia inapaswa kuathiri jinsi tunavyoishi?

2. Watu wengi wanapofikiria juu ya karama za kiroho wanaelekea kufikiria karama za miujiza. Petro hataji miujiza hasa hapa bali anakazia karama zinazojenga na kujenga wengine. Je, tunapaswa kufanya nini ili kupata

mtazamo wa “wengine unaozingatia zaidi” juu ya karama za kiroho kama ule alionao Petro?

D. Mwitikio wa kanisa kwa mateso (4:12–5:11)

- Msishangae majaribu makali yanapowajieni kana kwamba ni kitu kigeni (4:12-19)

¹² Wapenzi, msione kuwa ni ajabu ule msiba ulio kati yenu, unaowapata kama moto ili kuwajaribu, kana kwamba ni kitu kigeni kiwapatacho. ¹³ Lakini kama mnavyoshiriki mateso ya Kristo, furahini; ili na katika ufunuo wa utukufu wake mfurahi kwa shangwe. ¹⁴ Mkilaumiwa kwa ajili ya jina la Kristo ni heri yenu; kwa kuwa Roho Mtakatifu na wa Mungu anawakalia. ¹⁵ Maana mtu wa kwenu asiteswe kama mwuaji, au kama mwivi, au kama mtu ajishughulishaye na mambo ya watu wengine. ¹⁶ Lakini ikiwa kwa sababu ni Mkristo asione haya, bali amtukuze Mungu katika jina hilo. ¹⁷ Kwa maana wakati umefika wa hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu; na ikianza kwetu sisi, mwisho wao wasioitii injili ya Mungu utakuwaje? ¹⁸ Na mwenye haki akiokoka kwa shida, yule asiyemcha Mungu na mwenye dhambi ataonekana wapi? ¹⁹ Basi wao wateswao kwa mapenzi ya Mungu na wamwekee amana roho zao, katika kutenda mema, kama kwa muumba mwaminifu.

Katika kifungu hiki, Petro anazungumza kwa umakini zaidi kuhusu mateso. “Jaribio la moto” linamaanisha kitu kikubwa. Orodha hiyo haina mwisho, kwa mfano, kupoteza mtoto; usaliti wa mwenzi; jeraha kubwa la mwili au ugonjwa; kupoteza kazi au nyumba; kufungwa kwa makosa; mateso. Mateso makubwa yanapotupata, hatupaswi kushangaa “kana kwamba ni kitu kigeni kiwapatacho,” kwa sababu sikuzote Mungu ametumia majaribu makali ili “kutujaribu,” jambo linaloonyesha kwamba anayatumia kama mioto ya kusafisha (ona, k.m., Ayubu). Hasa katika nyakati kama hizo, tunahitaji “kuenenda kwa imani, si kwa kuona” (2 Kor 5: 7). Tunahitaji kuendelea kumtumaini Bwana—kwamba yeye ni mwenye enzi kuu, kwamba bado anatupenda, kwamba kinachotendeka ni sehemu ya mpango wake wote, na kwamba “tumebarikiwa, kwa sababu Roho wa utukufu na wa Mungu anakaa juu yenu” (mst. 14)—hata kama hatujui ni kwa nini “jaribio kali” linatokea, na hakuna ahadi kwamba hata tutaokoka (ona Ebr 11:36-39).

Kifungu hiki kinatupa sababu (za kweli au wazi) kwa nini tunaweza kufurahia mateso (ona Piper 1994):

- **mst. 12:** Mateso si ya nasibu au yasiyo na maana bali ni sehemu ya mpango wa Mungu wa kujaribu na kusafisha imani yetu.
- **mst. 13a:** Mateso yetu ni ushahidi wa muungano wetu na Kristo.
- **mst. 13b:** Kristo atakapokuja tena, tutafurahi pamoja naye.
- **mst. 14:** Katika mateso tunabarikiwa, kwa sababu Roho Mtakatifu anakaa juu yetu.
- **mst. 16:** Kufurahia katika mateso kunamtukua Mungu.
- **mst. 19:** Mungu ni mwaminifu kutunza nafsi zetu.

Kuna mambo machache zaidi ambayo yanapaswa kusemwa kuhusu kifungu hiki. **Mistari 14** unasema, “Mkilaumiwa kwa ajili ya jina la Kristo ni heri yenu; kwa kuwa Roho Mtakatifu na wa Mungu anawakalia.” Kwanza, “kukaa juu yenu” kwa Roho kunaonyesha zaidi ya kukaa ndani tu. Maneno hayo yanatumiwa hasa kumhusu Kristo katika unabii (Isa 11:2; 42:1; 61:1); yalipata kutimilika wakati wa ubatizo wa Yesu (Math 3:16; Yohana 1:32-33) na Yesu aliponukuu Isa 61:1 na kuyatumia kwake mwenyewe (Luka 4:18). Hili linaonyesha kuwa kuna jambo la ndani zaidi linalofanyika kiroho “tunaposhiriki mateso ya Kristo” na kuteseka kwa ajili ya jina lake. Inaweza kudokezwa katika Kol 1:24, ambapo Paulo alisema, “Sasa nayafurahia mateso niliyo nayo kwa ajili yenu; tena nayatimiliza katika mwili wangu yale yaliyopungua ya mateso ya Kristo, kwa ajili ya mwili wake, yaani; kanisa lake.”¹¹

Pili kuhusu hukumu kuanza katika nyumba ya Mungu (mst. 17), neno lililotafsiriwa kama “nyumba” ni *oikos*, ambalo ni neno linalosimama badala ya neno “nyumba,” ingawaje lingetafsiriwa kama “kaya.” J. Ramsey Michaels anasema kwamba “kama ilivyo kwa ‘nyumba ya kiroho’ ya 2:5, sitiari inayotumika hapa ni ile ya hekalu la Yerusalemu” (Michaels 1988: 271). Hii inatia nguvu ukweli kwamba kanisa ni Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho. Dennis Johnson asema kwamba waamini “wanaweza kuhakikishiwa kwamba mateso yao ya sasa—mbali na kuwa dalili ya kuachwa na Mungu au kushindwa kwa tumaini lililoahidiwa katika ufufuo wa Kristo—kwa kweli ni dalili nyingine kwamba Wakristo ni hekalu jipya la Mungu ambalo Roho hupumzika na ndani yake uwepo wake wa moto hutakasa na kuthibitisha makao yake. . . . Shida zao za sasa ni kuanzishwa kwa ubatizo wa kimasiya wa Roho na moto (Luka 3:16-17), ambao huwatakasa wale wanaobeba jina la Masihi ili wafurahie ufunuo wa utukufu wake na ambao hatimaye utateketeza adui zake (2 Thes 1:7-8—ambapo, kama

¹¹ Kwa nakala fupi inayoangalia maana zinazowezekana za aya hii, ona Thompson 2020.

vile 1 Pet 4:17, maadui wanaelezwa kuwa ni wale wasioitii injili). Kwa mtazamo huu dhiki kwa ajili ya jina la Kristo huwa yenyewe fursa ya furaha, sababu ya shukrani kwa ajili ya pumziko la sasa la Roho wa utukufu na la Mungu juu ya patakatifu palipo hai.” (Johnson 1986: 291, 293) Kwa kuongezea, likiwa hekalu la kweli la Mungu na Israeli mpya, wa kweli, wa kiroho, “kanisa lakabili takwa lile lile la kiadili kama Israeli ilivyofanya, ‘kuua kilicho cha kidunia ndani yenu, uasherati. , uchafu, uchu, tamaa mbaya na kutamani ambayo ni ibada ya sanamu’ (Kol. 3:5, tafsiri ya mwandishi). Paulo anajua kwamba dhambi ya Israeli inayowazinga ya kuabudu sanamu ni chaguo kwa kanisa pia, ikiwa imejificha, kama kawaida, kama tamaa mbaya ambayo si kumtamani na kumpenda Mungu.” (Motyer 2000: 596)

Hatimaye, **mst. 18-19** unadokeza kwamba, ingawa Mungu hana upendeleo (hata wakati ana watu wateule), hukumu inatoka kwa Mungu, haiwezi kuepukika, na itaathiri kila mtu. Tofauti ni kwamba, wakati hukumu ya Mungu juu ya “nyumba ya Mungu” inasafisha, hutusafisha, na kututia nguvu, hukumu juu ya wasioamini itawaangamiza (**mst. 18** inanukuu **Mit 11:31**). Kwa hiyo, **mst. 19**, unaohitimisha sehemu hii, kwa njia nyingi muhtasari wa waraka wote.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Kwa nini unafikiri kwamba Wakristo wengi hushangaa “majaribu yenye moto” yanapowajia?
2. Je, umewahi kushangilia katikati ya jaribu kali? Ikiwa ndivyo, uliwezaje kufanya hivyo?
3. Tunawezaje kuwasaidia waumini kupata ufahamu bora wa hukumu ya Mungu (sio hukumu ya mwisho tu, bali hukumu zake sasa)?

- Wazee (5:1-4)

¹Nawasihi wazee walio kwenu, mimi niliye mzee, mwenzi wao, na shahidi wa mateso ya Kristo, na mshiriki wa utukufu utakaofunuliwa baadaye; ²lichungeni kundi la Mungu lililo kwenu, na kulisimamia, si kwa kulazimishwa, bali kwa hiari kama Mungu atakavyo; si kwa kutaka fedha ya aibu, bali kwa moyo. ³Wala si kama wajifanyao mabwana juu ya mitaa yao, bali kwa kujifanya vieleleo kwa kundi. ⁴Na mchungaji mkuu atakapodhihirishwa, mtaipokea taji ya utukufu, ile isiyokauka.

Neno “Hivyo” (au “Kwa hiyo”) linaloanza sehemu hii linahusiana na kile ambacho Petro amesema hivi punde kuhusu majaribu yenye moto na hukumu ya Mungu ambayo imekuja, inayokuja, na itakuja juu ya kanisa. Anaonyesha kwamba wakati wa mateso na taabu, msaada wa kanisa ni muhimu sana. Pia anaendelea na mtindo alioanza angalau kuanzia katika **3:13**, yaani, amebadilisha akilenga uhusiano wa kanisa na *watu wa nje* na kisha maisha ya *ndani* ya kanisa. Hivyo, **3:13-17** inalenga hasa uhusiano wa kanisa na watu wa nje, **3:18-22** juu ya maisha ya ndani ya kanisa; **4:1-6** (wa nje), **4:7-11** (ndani); **4:12-19** (wa nje), **5:1-5** (ndani). Zaidi ya hayo, **5:1-5** inaonyesha muundo sambamba, wenye pointi za kuvutia za utofautishaji, na “nambari za wajibu wa nyumbani” za **2:18-3:12**. Hapo, alianza kwa kusema na wale wenye mamlaka kidogo zaidi (watumishi/watumwa) na akapanda ngazi ya mamlaka kwa wake na kisha waume; kiasi na umaalumu wa maagizo yake yalikuwa makubwa zaidi kwa wale waliokuwa na mamlaka kidogo; kisha akatoa maagizo ya jumla kwa wote; na akamalizia kwa nukuu ya AK. Katika **5:1-5**, Petro anaanza kwa kusema na wale walio na mamlaka zaidi (wazee), maagizo yake kwao ni marefu zaidi na yana maelezo zaidi yakilinganishwa na maneno yake machache kwa vijana; kisha anatoa maagizo mafupi kwa wote; na anafunga kwa nukuu ya AK. Ingawa maagizo kwa kanisa katika **mst. 1-5** yanatumika kwa ujumla, kwa kuwa sehemu hiyo imewekwa kati ya sehemu mbili ambazo kimsingi zinahusu mateso, kile Petro anasema katika **mst. 1-5** ni muhimu sana kwa kanisa kujiandaa na kushughulikia mateso yanapotokea.

Katika **mst. 1**, Petro anajieleza kuwa “mzee mwenzao.” Hii inathibitisha mshikamano na ushirikiano na viongozi wa makanisa na inasisitiza “umoja na mshikamano [ni muhimu sana wakati mateso yanapotokea] ya jumuiya ambayo ni wasiwasi mkubwa wa mwandishi” (Achtmeier 1996: 322). Maneno yake yanayofuata kuhusu kuwa “shahidi wa mateso ya Kristo, na vilevile mshiriki katika utukufu utakaofunuliwa” yanaweza kurejelea kwa Petro kumkana Kristo na pia kuonyesha kwamba kurudishwa kwake ni kamili. Hii inapaswa kututia moyo kwamba urejesho, hata kutoka kwa dhambi mbaya zaidi, inawezekana kwa Kristo.

Mistari 2-3 inaweka wazi kazi za kichungaji za wazee. Jambo la kwamba huenda Petro alichukua kutokana na uzoefu wake mwenyewe laonyeshwa katika matumizi yake ya neno “mchungaji,” kwa kuwa hilo ndilo neno ambalo Yesu alitumia kwenye **Yohana 21:16** alipomwambia Petro ‘*chungu kondoo wangu*. Jinsi ya

“*kulichunga kundi*” inafafanuliwa katika jozi tatu za misemo tofauti: “*si kwa kulazimishwa, bali kwa hiari*”; “*si kutaka faida ya aibu, bali kwa moyo*”; na “*msiwatawale wale walio chini ya usimamizi wenu, bali muwe vielelezo kwa kundi.*” Jozi mbili za kwanza za utofautishaji zinahusika hasa na motisha ya ndani; tofauti ya mwisho inahusika hasa na tabia ya nje. Maagizo haya yana umuhimu mkubwa. AJ linaelezea ulafi au uchu kama “ibada ya sanamu” (Efe 5:5; Kol 3:5). Zaidi ya hayo, kama vile Petro anavyoweka wazi, uhakika wa kwamba viongozi wa kanisa lazima waishi maisha yanayostahili kuigwa si jambo la hiari bali ni sehemu kuu ya kazi yao. Maagizo haya yanapaswa kusababisha si wazee tu bali kanisa kwa ujumla kutathmini uongozi wa kanisa, k.m.: Je, viongozi wamo ndani yake kwa ajili ya fedha? Je, viongozi wanadai kwamba waumini wakubali kile wanachosema, au waondoke? Je, viongozi wanaonekana kufundishika au la? Je, viongozi hufanya upendeleo, au hushirikiana na watu wachache tu kutanikoni, au wanaonekana kuwajali wote? Je, viongozi wetu ni mifano ya unyenyekevu na utumishi, au la?

Mistari 4 unamalizia mjadala huu kwa kuwaahidi wazee waaminifu ‘*taji ya utukufu isiyofifia*’ Kristo atakapotokea, kupatana na mkazo wa kieskatolojia ambao Petro amedumisha katika waraka wote. Inashangaza, neno “kuonekana” limetumika hapa kuhusu ujio wa pili wa Yesu, lakini neno lile lile katika **1:20** (lililotafsiriwa hapo kama “*kudhihirishwa*”) lilitumiwa kuhusu kuja kwake kwa mara ya kwanza. Zaidi ya hayo, katika kuja kwake kwa mara ya kwanza, Yesu alikuja akiwa “mwana-kondoo” (**1:19**), lakini katika kuja kwake mara ya pili atatokea akiwa “*Mchungaji mkuu.*” Kwa kuwa bado hajaonekana kama “Mchungaji mkuu,” jukumu letu kama wazee na viongozi wa kanisa ni kuendelea kufuata mfano wake wa unyenyekevu na utumishi (ona **Yohana 13:3-15**). Kanuni ambazo Petro anazungumzia kuhusu wazee zingetumika kwa wamishonari wote Wakristo na wafanyakazi wengine.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Ni kwa kiasigani wazee wengi na viongozi wa kanisa wana umoja na makusanyiko yao?
2. Tunaweza kufanya nini ili kushughulika na wazee na viongozi wa kanisa ambao hawaonyeshi misukumo, tabia, na mienendo ambayo Petro anajadili katika **mst. 2-3**? Je, tuna miundo rasmi ya kushughulikia hili?

- Vijana (5:5a)

Vivyo hivyo ninyi vijana, watiini wazee.

“*Ninyi vijana*” ina maana wale ambao ni “wachanga katika imani” (ona Elliott 2000: 838-40). Kama ilivyokuwa mwanzoni mwa andiko la **3:7**, neno “*Vivyo hivyo*” mwanzoni mwa **5:5** linamaanisha kwamba, kama wazee, wengine kutanikoni pia wana madaraka. Petro aeleza daraka hilo kuwa “*kujitiisha kwa wazee.*” Hii inakumbuka maagizo yake kwa wake katika **3:1-6**. Kama McKnight alivyosema kuhusiana na kifungu hicho, “Nini maana ya kutii inaweza kueleweka tu kwa kuuliza swali la nini maana ya upendo” (McKnight 1996: 189n.33). Hali ni kama hiyo hapa: wazee wanapaswa ‘*kulichunga kundi*. Ni lazima wazee waishi maisha yanayostahili kuigwa, vielelezo vya unyenyekevu na utumishi, wanaofundisha kwa kielelezo cha maisha yao na pia kwa yale wanayosema. Wale walio wachanga zaidi wasifanywe kujisikia kama “raia wa daraja la pili,” bali wanapaswa kujengwa na kukomaa katika imani. Mtume Paulo anaweka hilo wazi anapowapa viongozi wa kanisa “maelezo yao ya kazi” katika **Efe 4:1-16**. Wanapofanya hivyo, wale walio wachanga zaidi katika imani hawatakuwa na tatizo la kuwa chini ya uongozi wa wazee, kama vile tu wake hawatakuwa na tatizo la kuwatii waume zao ikiwa waume hao wamejaa upendo, staha, na heshima kwa ajili ya wake zao.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Ni nini kinachoonekana kusababisha matatizo zaidi kati ya viongozi wa kanisa na washarika?
2. Ni nini chapasa kufanywa ili kutatua matatizo hayo kwa upendo, akili, hekima, na njia ya Kikristo?

- Waumini wote (5:5b-11)

Naam, ninyi nyote jifungeni nyenyekevu, mpate kuhudumiana; kwa sababu Mungu huwapinga wenye kiburi, lakini huwapa wanyenyekevu neema.”⁶ Basi nyenyekeeni chini ya mkono wa Mungu ulio hodori, ili awakweze kwa wakati wake; ⁷ huku mkimtwika yeye fadhaa zenu kwa maana yeye hujishughulisha sana na

mambo yenu. ⁸*Mwe na kiasi na kukesha; kwa kuwa mshitaki wenu Ibilisi, kama simba angurumaye, huzunguka-zunguka akitafuta mtu ammeze.* ⁹*Nanyi mpingeni huyo, mkiwa thabiti katika imani, mkijua ya kuwa mateso yale yale yanatimizwa kwa ndugu zenu walioko duniani.* ¹⁰*Na Mungu wa neema yote, aliyewaita kuingia katika utukufu wake wa milele katika Kristo, amkiisha kuteswa kwa muda kidogo, yeye mwenyewe atawatengeneza, na kuwathibitisha, na kuwatia nguvu.*

¹¹*Uweza una yeye hata milele na milele. Amina.*

Mistari hii inahitimisha sehemu ya mwisho ya zile sehemu tatu kuu za waraka huu (**1:3–2:10; 2:11–4:11; 4:12–5:11**). Kama Michaels anavyosema, “zinaeleweka ipasavyo kama ufafanuzi wa Petro wa maandishi ya Mithali 3:34 LXX iliyonukuliwa katika 5b” (Michaels 1988: 293). Pia kuna alama za kufanana kati ya **mst. 5-9** na **Yak 4:6-10** ambayo pia ilinukuu **Mith 3:34**), ingawa habari kama hiyo inatumiwa kutoa mambo tofauti sana: “Yakobo katika kushutumu jumuiya ya Kikristo kwa ajili ya ukosefu wake wa wema wa Kikristo, 1 Petro kama faraja. kwa wale walionaswa na mateso kutokana na upinzani wa ulimwengu kwa jumuiya ya Kikristo” (Achtemeier 1996: 337). Sawa na **5:2-3**, Petro hapa anaweka himizo lake kama mfululizo wa utofautishaji. Hali zote, matatizo na wapinzani wamewekwa dhidi ya ukuu na uwezo wa Mungu, yaani, waumini kuwa wanyenyekevu dhidi ya Mungu kuwainua; mahangaiko yetu dhidi ya utunzaji wa Mungu; shetani anayetaka kutumeza dhidi ya Mungu ambaye atatuimarisha na kututia nguvu. Petro anatamani tujue kwamba hatuteseke peke yetu, lakini shida zetu za kidunia ni sehemu ya pambano kuu la ulimwengu. Kwa wakati ufaao wa Mungu, atatuimarisha katika utukufu ambao ametuitia na ambao ametuahidi.

Nukuu kutoka **Mith 3:34** katika **mst. 5** inafanya kazi kama bawaba inayobadilisha mwelekeo wa unyenyekevu kutoka kwa mtu mwingine hadi kwa Mungu. Katika **mst. 6**, neno la Kiyunani linalotafsiriwa “nyenyekeeni” kwa hakika ni sharti lisilo na maana (“nyenyekeeni”). Huu ni mfano mwingine wa “hali ya kimungu,” yaani, ni Mungu mkuu ndiye anayefanya unyenyekevu; wajibu wetu ni kukubali na kuruhusu hali hii iliyowekwa na Mungu. Hilo laonyesha kwamba moja ya sababu za kuteseka ni kwamba ni njia ambayo Mungu hutumia kutunyenyekeza. Kwa hiyo, tunapoteseka tunapaswa kutambua kwamba Mungu bado anatawala maisha yetu. Mateso si ishara kwamba Mungu ametuacha (ona **Ebr 13:5**); badala yake, ni ishara kwamba Mungu anafanya kazi kwa bidii katika maisha yetu. Hilo ni somo gumu kujifunza na kukubali, lakini linatusaidia kutembea kwa imani na si kwa kuona (**2 Kor 5:7**). **Mistari 6-7** inathibitisha hili: tunanyenyekezwa “*chini ya mkono wa Mungu ulio hodari,*” si kiholela au bila sababu; Mungu ana kusudi ambalo litatokeza mema yetu (“*ili awakweze kwa wakati ufaao*”); kwa hiyo, badala ya kumtukana Mungu, tunapaswa kuwa “*tukimtwika yeye fadhaa zetu zote*”; nasi twapaswa kumtwika yeye mahangaiko yetu yote kwa usahihi kwa sababu, ingawa twaweza kuiona katikati ya mateso yetu, yeye anathibitisha kwamba “*yeye anawajali ninyi.*”

Mistari 8 unianza na kile ambacho Michaels anakitaja kama “masharti makali” mawili, yaani, “*kuwa na kiasi*” na “*kukesha*” (Michael 1988: 297). Petro anaweza tena kuwa anachota uzoefu wake binafsi, kwa kuwa katika bustani ya Gethsemane, Yesu alitumia neno lile lile alipomwambia Petro, “*Kesheni na mwombe ili msije mkaingia majaribuni*” (**Math 26:41**). Nguvu hii ya dhamira hizi inaonyeshwa na maana yao takriban sawa. Kinyume cha kukesha kiroho ni kusinzia kiroho ambapo mtazamo wa Mungu juu ya matukio hauzingatiwi kamwe. Matumizi ya vitenzi kama hivyo mahali pengine katika AJ ni katika muktadha wa eskatolojia, kama inavyoonyeshwa hapa na kitu au sababu ambayo waumini wanapaswa kukaa macho (“*mshitaki wenu Ibilisi, kama simba angurumaye, huzunguka-zunguka, akitafuta mtu ammeze*”) na kwa marejeo ya nyakati za eskatolojia katika **5:6, 10**. Hivyo, Petro anaweka mateso ya Wakristo kwa uthabiti katika mazingira ya ulimwengu. Kwa sababu shetani ndiye anayesababisha mnyanyaso, Achtemeier anatoa hoja nzuri sana kwamba, “upinzani ambao Wakristo hukabili kutoka kwa watu wa siku zao ambao si Wakristo si jambo wanaloweza kuepuka kwa kurekebisha tabia zao au kubadili imani yao kwa njia ya kuepuka upinzani huo” (Achtemeier 1996: 341).

Ingawaje Wakristo hawangeweza kuepuka upinzani, mateso na taabu, tunapaswa *kumpinga* shetani na kuwa “*thabiti katika imani yenu*” (**mst. 9a**; ona pia **Yak 4:7**). Hili linapaswa kututia moyo, kwa sababu Petro anatuambia kwamba tuna uwezo wa kumpinga shetani kwa mafanikio. **Efe 6:10-18** ni ufafanuzi mzuri wa jinsi tunavyoweza kumpinga shetani. Kumpinga shetani kwa lazima kungetia ndani kuwapinga mawakala wake wa kibinadamu wanaofanya mapenzi yake. Hilo lakumbusha mazungumzo yetu ya **2:12-17** hapo juu kuhusu wale ambao hawakutii mamlaka za kiserikali kubaki waaminifu kwa Mungu. Hili linapatana na kile Petro alisema katika **mst. 6-7** kuhusu Mungu kutumia mateso ili kutunyenyekeza. Hasa, kunyenyekea kwetu kupitia mateso na kupinga nguvu zinazoongozwa na shetani zinazotupinga ni mambo ya nje, yanayoonekana ya vita kubwa zaidi ya kiroho ambayo tunahusika. Sisi, kama Ayubu, tunaweza tu kutambua matukio ya kimwili, si muktadha wa kimsingi wa kiroho. Hata hivyo, kwa kutumia neno la kimungu katika **mst.6a** na kwa kurejelea shetani katika **mst. 8-9a**, Petro anatuhakikishia kwamba matukio ya ulimwengu huu, pamoja na “majaribu motomoto” ambayo

ni lazima tuvumilie, kwa kweli yanatukia kama sehemu ya drama kubwa ya ulimwengu mzima, na ya kiroho

Hilo pia linadokezwa katika **mst. 10-11. Mistari 10** unatofautisha “mateso madogo” ambayo lazima sasa tuvumilie na “*utukufu wake wa milele*” (ona pia **2 Kor 4:17-18; Ebr 11:24-26**). Mtazamo huu—kwamba vitu vya muda vya dunia ni “vidogo” ukilinganisha na vile vilivyo vya milele—huhusu si tu mateso ya muda na dhambi bali kwa kila kitu, ikijumuisha mambo mazuri (ona, mf., **Math 6:1-6, 16-21; 10:42; 19:21; 25:21, 23; Marko 9:41; Luka 12:16-21; 16:10; 19:17; 1 Yohana 2:17**). Kwa kifupi, kila kitu tunachofanya, ikiwa ni pamoja na jinsi tunavyoitikia ugumu, kina madhara zaidi ya kile tunaweza kuona au pengine hata kufikiria. Kwamba Mungu atatenda kwa niaba yetu inathibitishwa na kurudiwa mara nne kwa vitenzi “*kurudisha, kuthibitisha, kuwatia nguvu, na kuwatengeneza*” na kwa kiwakilishi kikubwa kwamba atafanya hivyo “mwenyewe.” Haya yote yanatuhakikishia kwamba mateso yetu si ya bure bali ni sehemu ya tamthilia kuu ya ulimwengu ambayo Mungu ndiye mwandishi wake. Hata hivyo, ni lazima tuone kwamba mambo manne ambayo Mungu atatufanyia *hayajumuishi* kufanikiwa kwetu kimwili, kifedha, au kwa njia nyinginezo katika ulimwengu huu, au hata kwamba tutaepuka kuuawa na watesi wetu. Kwa hakika, kitabu cha Ufunuo kimejaa mifano ambayo inawaonya waumini juu ya mateso yanayokuja na kuwasihii wawe mashahidi waaminifu hadi kifo (ona, mf., **Ufu 3:10; 6:9-11; 7:13-17; 11:3-12; 12:1-17; 13:7; 17:14; 19:7-10; 20:4-6**). Hivyo, katika Ufunuo, “*kumfuata Mwana-Kondoo kokote aendako*” (**Ufu 14:4**) kunaweza kusababisha kifo na kushindwa dhahiri katika ulimwengu huu lakini, kama ilivyo kwa Kristo Mwenyewe, hiyo ndiyo njia ambayo kwayo Mungu hushinda dhambi na uovu. Kwa hakika, kujitambulisha kwa Mungu na kuwatetea watu wake kunafuata mtindo wa kujitambulisha kwake na kumthibitisha Kristo: waamini watateswa, watakufa, na kuonekana wameshindwa katika ulimwengu huu, lakini uaminifu wao hadi kifo unasababisha ushindi wao wa milele na uthibitisho (**Ufu 2:9-10, 13; 6:9-11; 7:9-17; 11:7-13; 12:11; 14:1-5, 13; 17:14; 18:20-24; 19:1-9; 20:4-6**). Hali ya kitendawili au isiyoeleweka ya hili inajadiliwa kwa kina na Richard Bauckham: “Wakati mnyama anapowaua wafia imani, ni nani mshindi wa kweli? Jibu, katika Ufunuo, linategemea kama mtu analiona jambo hilo kwa mtazamo wa kidunia au wa mbinguni. Kwa mtazamo wa kidunia ni dhahiri kwamba mnyama amewashinda mashahidi (11:7; 13:7). . . . Maono ya apokaliptiki, hata hivyo, yanafunua kwamba kutoka kwa mtazamo wa *kimbinguni* mambo yanaonekana tofauti kabisa. Kwa mtazamo huu mashahidi ndio washindi halisi. Kuwa mwaminifu katika kutoa ushuhuda wa Yesu hata kufa si kuwa mhanga asiye na msaada kwa mnyama, bali ni kuchukua uwanja dhidi yake na kushinda. . . . Wafia-imani hushinda si kwa mateso na kifo chao hivyo, bali kwa ushuhuda wao wa uaminifu hadi kufa (rej. 12:11).” (Bauckham 1993a: 235, 237)

Kila jambo tunalopitia hatimaye ni kwa manufaa yetu na litaletwa kwenye hitimisho lake na Mungu mwenyewe. Doksolojia ya **mst. 11** inathibitisha kwamba kile tunachokiona duniani kitamtukuza. Hili lapasa kutupa mtazamo bora zaidi wa kuona na kutathmini upinzani, magumu, mateso, na taabu tunayoweza kupata sasa.

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Kwa nini ni vigumu sana kwa wengi wetu kuona kwamba Mungu angali pamoja nasi tunapoteseka sana, na kwamba yale tunayopitia ni sehemu ya mpango wake?
2. Tunaweza kufanya nini, na kanisa linaweza kufanya nini, ili kuwasaidia watu wawe na mtazamo bora juu ya mateso?
3. Sisi kama watu binafsi tunaweza kufanya nini, na kanisa linaweza kufanya nini ili kuwasaidia watu wanaopitia mateso makubwa?

E. Salamu za kuhitimisha (5:12-14)

¹² *Kwa mkono wa Silwano, ndugu mwaminifu kama nionavyo, nime waandikia kwa maneno machache, kuonya na kushuhudia ya kuwa hii ndiyo neema ya kweli ya Mungu. Simameni imara katika hiyo.*

¹³ *Mwenzenu mteule hapa babeli awasalimu, na Marko mwanangu.* ¹⁴ *Salimianeni kwa busu la upendo. Amani na iwe kwenu nyote, mlio katika Kristo. Amina.*

“Silwano” inafikiriwa kuwa ndiye yule “Silas” anayetajwa katika **Matendo 15–18; 2 Kor 1:19; 1 Thes 1:1; na 2 Thes 1:1**. Inaelekea kwamba yeye ndiye aliyepeleka waraka wa Petro hadi sehemu ya kwanza ya kuingia kwa makanisa ambayo Petro alikuwa akiwaandikia. Ni jambo lisiloeleweka kwa kiasi fulani kwamba “*hii ndiyo neema ya kweli ya Mungu*” inarejelea. Maoni mawili ya msingi ni: (1) Inarejelea waraka wenyewe.

Barua yake imekuwa moja ya “*kuhimiza na kutangaza [kufundisha]*.” “Neema” ya Mungu, inayodhihirishwa sasa na ile itakayofunuliwa Kristo atakaporudi, imekuwa maarufu katika waraka wote (1:2, 10, 13; 3:7; 4:1, 10; 5:5, 10, 12). Wasomaji wake wanapaswa “*kusimama imara ndani yake.*” (2) Mwingine anayetarajiwa kuchaguliwa kwa kile kinachojumuisha “*neema ya kweli ya Mungu*” inaweza kuwa mateso na mateso ambayo wasomaji walikuwa wakipitia na ambayo wangeweza kupata. Hili linaonekana kuwa lisiloleweka, lakini msisitizo mkubwa wa waraka mzima umekuwa ukweli wa mateso na taabu, mwitikio wetu kwake, na baraka ambayo itatiririka kwa waamini kupitia kwayo. Katika **mst. 12** anaposema “*Simameni imara ndani yake*” inapendekeza hili na inaendana na “pinga” katika 5:9. Mahali pengine, Petro alikuwa amesema kwamba mtu hupata kibali kwa Mungu kwa ajili ya kuteseka kwa ajili ya kutenda mema (2:19-20; 3:14; 4:14, 16), na alikuwa amekazia kuteseka kwa Kristo mwenyewe kuwa kielelezo kwetu (2:21-25; 3:18; 4:1, 13).

Katika **mst. 13**, marejeo ya Petro kwa “*Yeye aliyeko Babeli*” kwa wazi hairejeleji mji wa Babeli, lakini labda ni kumbukumbu ya mfano kwa Rumi. Kufikia karne ya kwanza, Babeli ilikuwa imekuwa sehemu ndogo na isiyojulikana, na hakuna ushahidi wa kanisa la Kikristo lililokuwa hapo au kwamba Petro (au Marko) aliwahi kulitembelea (Grudem 1988: 201). Kwa upande mwingine, kuna ushahidi mzuri kwamba Petro alikuwa Roma katika kipindi ambapo waraka huo uliandikwa (Grudem 1988: 34-36). Hakika, mwanahistoria wa kanisa la awali Eusebius alisema kwamba *1 Petro* iliandikwa kutoka Roma (Eusebius 1988: 65 [*Ecclesiastical History* 2.15.2]). Vivyo hivyo, utamaduni au ustaarabu wa dunia nzima, unaopinga Ukristo, kijamii na kiuchumi na kidini unaitwa “Babeli” katika kitabu cha *Ufunuo* (Ufu 14:8; 16:19; 17:18; 18:10, 16, 18, 19, 21). “Yeye” aliyeko “Babiloni” anarejelea kanisa la Rumi. Kwa Petro kuiita Rumi “Babeli” kunamalizia waraka wake kwa njia ile ile aliyuanza nayo, yaani, kwa kudokeza uzoefu wa kanisa wa kutengwa ulimwenguni kwa kudokeza kwa Wayahudi wa AK waliokuwa uhamishoni katika Babeli halisi. Dhahiri katika dokezo hili ni onyo la kutokuwa Wababeli, yaani, tuko *ndani* ya Babeli lakini sio *wa* Babeli; utamaduni na maadili ya dunia havipaswi kuwa utamaduni na maadili yetu.

Katika **mst. 14**, Petro anasema kwamba tunapaswa kusalimiana sisi kwa sisi *kwa busu la upendo.*” Maana yake ni kwamba salamu zetu hazipaswi kuwa za kimbelembele tu bali zinapaswa kuonyesha uhusiano na upendo wa kweli ambao unapaswa kuwa sifa ya uhusiano kati ya waamini ambao, utakumbuka, ni ndugu na dada walioasiliwa katika familia ya Kristo. Mstari wake wa mwisho, “*Amani na iwe kwenu ninyi nyote mlio katika Kristo,*” anamalizia waraka jinsi alivyoanza katika 1:2, “*Neema na iwe kwenu kwa wingi.*”

MASWALI YA MAJADILIANO

1. Kwa nini unafikiri Petro anaitaja Roma kwa njia ya mfano kama “Babiloni”?
2. Anahitimisha waraka huo kwa kurejelea tena ukweli kwamba kanisa ni familia na kwa kutaja “neema.” Kwa nini dhana hizi zote mbili ni muhimu, hasa kutokana na muktdha wa mateso?

BIBLIOGRAFIA

- Achtemeier, Paul. 1996. *1 Peter* (Hermeneia). Minneapolis: Fortress.
- Alexander, T. D. 2008. *From Eden to the New Jerusalem: Exploring God's plan for life on earth*. Nottingham, England: InterVarsity.
- Bauckham, Richard. 1993a. *The Climax of Prophecy: Studies on the Book of Revelation*. Edinburgh: T&T Clark.
- _____. 1993b. *The Theology of the Book of Revelation*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Blomberg, Craig. 1999. *Neither Poverty Nor Riches: A Biblical Theology of Possessions* (NSBT 7). Nottingham, England: Apollos.
- Blum, Edwin. 1981. “1 Peter.” In *The Expositor's Bible Commentary, Vol. 12*, ed. Frank Gaebelin, 209-54. Grand Rapids: Zondervan.
- Campus Crusade for Christ, International. 1993. *FamilyLife: Marriage Conference*. Little Rock: Ark.: Campus Crusade.
- Carson, D. A. *The Gospel According to John* (PNTC). Grand Rapids: Eerdmans.
- Carson, D. A., and Douglas Moo. 2005. *An Introduction to the New Testament*, 2nd ed. Grand Rapids: Zondervan.

- Danker, Frederick, ed. 2000. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Dauids, Peter. 1990. *The First Epistle of Peter* (NICNT). Grand Rapids: Eerdmans.
- Earle, Ralph. 1978. "1 Timothy." In *Expositor's Bible Commentary*, vol.11, ed. Frank Gaebelin, 341-90. Grand Rapids, MI: Zondervan.
- Elliott, John. 2000. *1 Peter* (AB 37B). New York: Doubleday.
- Eusebius. 1988 (reprint). *The Ecclesiastical History of Eusebius Pamphilus*. Grand Rapids, MI: Baker. Online: <http://www.ccel.org/ccel/schaff/npnf201.toc.html>.
- Green, Joel, and Scot McKnight, eds. 1992. *Dictionary of Jesus and the Gospels*. Downers Grove: InterVarsity.
- Jenkins, Philip. 2015. "Chilembwe's rising." *Christian Century* (February 18): 45.
- Johnson, Dennis. 1986. "Fire in God's House: Imagery from Malachi 3 in Peter's Theology of Suffering (1 Pet. 4:12-19)." *Journal of the Evangelical Theological Society* 29: 285-94. Online: http://www.etsjets.org/files/JETS-PDFs/29/29-3/29-3-pp285-294_JETS.pdf.
- Keller, Timothy. 2008. *The Reason for God: Belief in an Age of Skepticism*. New York: Dutton.
- _____. Not dated. "The Gospel—Key to Change." Online: https://www.cru.org/content/dam/cru/legacy/2013/01/Gospel_KeytoChange_TimKeller.pdf.
- Lewis, Dhati. 2015. "The Church Is Not Like A Family." Online: http://www.vergenetwork.org/2017/03/14/the-church-is-not-like-family/?inf_contact_key=563a07f48051945f93bdc050b4bbef102519cd85d688856b793a9898205d2ff9.
- McKnight, Scot. 1996. *1 Peter* (NIVAC). Grand Rapids: Zondervan.
- Menn, Jonathan. 2017. *Biblical Interpretation*. Online: <https://www.ecea.net/courses.html#interpretation>.
- _____. 2020. *Christianity and Islam: The Essentials*. Online: <https://www.ecea.net/courses.html#islam>.
- _____. 2021. *Biblical Theology*. Online: <https://www.ecea.net/courses.html#theology>.
- Michaels, J. Ramsey. 1988. *1 Peter* (WBC 49). Nashville: Thomas Nelson.
- Moo, Douglas. 1988. *The First Epistle of Peter* (TNTC). Grand Rapids: Eerdmans.
- Motyer, Stephen. 2000. "Israel (Nation)." In *New Dictionary of Biblical Theology*, ed. T. Desmond Alexander and Brian Rosner, 581-87. Leicester, England: Inter-Varsity.
- Nelson, Richard. 2003. "'He Offered Himself': Sacrifice in Hebrews." *Interpretation* 57: 251-65.
- Ngundu, Onesimus. 2006. "Revelation." In *Africa Bible Commentary*, ed. Tokunboh Adeyemo, 1543-79. Nairobi: WordAlive.
- Piper, John. 1985. "Those Whom He Foreknew he Predestined." Online: <https://www.desiringgod.org/messages/those-whom-he-foreknew-he-predestined>.
- _____. 1994. "Why We Can Rejoice in Suffering." Online: <https://www.desiringgod.org/messages/why-we-can-rejoice-in-suffering>.
- _____. 2013. *Brothers, We Are Not Professionals*. Nashville: B & H. Online: <https://document.desiringgod.org/brothers-we-are-not-professionals-en.pdf?1439242057>.
- "Saint Peter." 2022. *Wikipedia*. Online: https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Peter#Crucifixion_at_Rome.
- Schüssler Fiorenza, Elisabeth. 1991. *Revelation: Vision of a Just World* (PC). Minneapolis: Fortress, 1991.

Smalley, Gary, and John Trent. 1986. *The Blessing*. Nashville: Thomas Nelson.

Stott, John. 1986. *The Cross of Christ*. Downers Grove: InterVarsity. Online:
<https://korycapps.files.wordpress.com/2012/11/j-stott-cross-of-christ.pdf>.

Thompson, Phil. 2020. "What Does It Mean to 'Fill Up What's Lacking in Christ's Afflictions'?" Online:
<https://www.thegospelcoalition.org/article/lacking-in-christs-afflictions/>.

Walker, P. W. L. 1996. *Jesus and the Holy City: New Testament Perspectives on Jerusalem*. Grand Rapids, MI: Eerdmans.

Webb, William. 2001. *Slaves, Women & Homosexuals: Exploring the Hermeneutics of Cultural Analysis*. Downers Grove, IL: IVP Academic.

Winter, Bruce. 1988. "'Seek the welfare of the city': social ethics according to 1 Peter." *Themelios* 13 no.3: 91-94. Online:
<https://tgc-documents.s3.amazonaws.com/themelios/Themelios13.3.pdf>.

Zodhiates, Spiros. 1993. *The Complete Word Study Dictionary: New Testament*, rev. ed. Chattanooga, TN: AMG.

MWANDISHI

Jonathan Menn anaishi Appleton, WI, USA. Alipokea shahada yake ya B.A. ya heshima ya sayansi ya siasa kutoka katika chuo cha Wisconsin-Madison, mwaka 1974, na baadaye alijumuika na Phi Beta Kappa kwa kuwa na heshima ya kijamii. Tena akapata J.D. kutoka kwa Shule ya Uanasheria cha Cornell, magna cum laude, mnamo mwaka wa 1977, na akawekwa kwenye mamlaka ya Kisheria ya Coif haki za heshima ya jamii. Akaitumia miaka iliyofuata 28 akifanya kazi za uanasheria, kama wakili, wa huko Chicago na baadaye akashirikiana na Shirika la mawakili liitwalo Menn Law Firm kule Appleton, WI. Alikuwa muumini na mfuasi wa Yesu Kristo tangu mwaka wa 1982. Kukua kwa pendo lake katika Thiolojia na Huduma vilimfanya aende akatafute Shahada ya Uzamili ya mambo ya Mungu katika chuo cha Trinity Evangelical Divinity School huko Deerfield, IL. Alipokea shahada yake ya M.Div. kutoka kwa TEDS, summa cum laude, mnamo Mei 2007. Kati ya 2007-2013 alikuwa Mkurugenzi wa Afrika ya Mashariki wa Equipping Pastors International. Sasa Jonathan ni Mkurugenzi wa huduma ya Equipping Church Leaders-East Africa (www.eclea.net). Vitabu vyake mbalimbali vya mafundisho ya biblia vinapatikana katika tovuti ya huduma www.eclea.net. Unaweza kuwasiliana na Jonathan kwa anuwani hii ya baruapepe: jonathanmenn@yahoo.com.